

**GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI
PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA**

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ
W 2019 ROKU**

SPIS TREŚCI:

1.	WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	4
2.	CHARAKTERYSTYKA SPÓŁKI I GRUPY KAPITAŁOWEJ	5
2.1.	Podstawowe informacje o Spółce i Grupie Kapitałowej	5
2.2.	Podstawowe zasady oraz zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką i Grupą Kapitałową ZE PAK SA	7
2.3.	Opis struktury głównych lokat kapitałowych lub głównych inwestycji kapitałowych dokonanych w ramach Grupy Kapitałowej.....	8
2.4.	Charakterystyka podstawowych produktów, towarów i usług oraz podstawowych rynków zbytu i źródeł zaopatrzenia.....	8
3.	OPIS DZIAŁALNOŚCI	10
3.1.	Istotne zdarzenia roku obrotowego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym mające wpływ na działalność bieżącą i przyszłą.....	10
3.2.	Istotne umowy zawarte w roku obrotowym.....	14
3.3.	Realizacja programu inwestycyjnego.....	16
3.4.	Zarządzanie ryzykiem	17
3.5.	Opis wykorzystania wpływów z emisji.....	18
4.	PODSTAWOWE CZYNNIKI RYZYKA PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI	18
5.	OPIS SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ.....	25
5.1.	Zasady sporządzania sprawozdania finansowego	25
5.2.	Charakterystyka podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych	26
5.3.	Istotne pozycje pozabilansowe.....	34
5.4.	Przewidywana sytuacja finansowa.....	34
5.5.	Charakterystyka czynników mających wpływ na bieżące i przyszłe wyniki finansowe	35
5.6.	Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze mające wpływ na osiągnięte rezultaty finansowe	38
6.	ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI	38
6.1.	Ocena zarządzania zasobami finansowymi.....	38
6.2.	Ocena realizacji zamierzeń inwestycyjnych.....	38
7.	ISTOTNE CZYNNIKI I PERSPEKTYWY ROZWOJU.....	38
8.	CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY AKCJONARIATU.....	40
8.1.	Struktura akcjonariatu	40
8.2.	Nabycie akcji własnych.....	41
8.3.	Akcje i udziały podmiotów z Grupy Kapitałowej ZE PAK SA w posiadaniu osób nadzorujących i zarządzających	41
8.4.	System kontroli programu akcji pracowniczych.....	41
9.	OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO	41
9.1.	Zestaw stosowanych zasad ładu korporacyjnego	42
9.2.	Zestaw zasad, od których stosowania odstąpiono.....	42
9.3.	Opis głównych cech stosowanych systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych.....	43
9.4.	Akcjonariusze posiadający znaczące pakiety akcji.....	45
9.5.	Posiadacze papierów wartościowych dających szczególne uprawnienia kontrolne	46
9.6.	Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu.....	46
9.7.	Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych	46
9.8.	Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących.....	46
9.9.	Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących.....	48
9.10.	Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposób ich wykonywania	51
9.11.	Opis zasad zmian Statutu Spółki	52

9.12. Informacje na temat systemu wynagrodzeń oraz wysokości wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących.....	52
10. OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE POLITYKI RÓŻNORODNOŚCI	54
11. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU SPÓŁKI NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH ZA 2019 ROK DLA GRUPY KAPITAŁOWEJ.....	55
11.1. Opis modelu biznesowego.....	55
11.2. Kwestie społeczne	57
11.3. Kwestie pracownicze.....	63
11.4. Kwestie środowiskowe.....	70
11.5. Kwestia poszanowania praw człowieka	78
11.6. Kwestie związane z przeciwdziałaniem korupcji.....	79
12. POZOSTAŁE INFORMACJE	82
12.1. Istotne postępowania sądowe	82
12.2. Istotne osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju.....	84
12.3. Informacja o dokonaniu wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	84
12.4. Informacje na temat badania sprawozdania finansowego.....	84
12.5. Prognozy finansowe	85

1. WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

Wybrane skonsolidowane dane finansowe	tysiące złotych	tysiące złotych	tysiące euro	tysiące euro
	12 miesięcy 2019 okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	12 miesięcy 2018 okres od 01.01.2018 do 31.12.2018	12 miesięcy 2019 okres od 01.01.2019 do 31.12.2019	12 miesięcy 2018 okres od 01.01.2018 do 31.12.2018
Przychody ze sprzedaży	2 877 920	2 304 824	669 004	540 164
Zysk (Strata) z działalności operacyjnej	(423 589)	(477 262)	(98 468)	(111 852)
Zysk (Strata) brutto	(439 892)	(515 448)	(102 258)	(120 802)
Zysk (Strata) netto za okres obrotowy	(446 146)	(463 673)	(103 711)	(108 667)
Zysk (Strata) netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	(445 179)	(460 196)	(103 487)	(107 853)
Całkowite dochody	(448 924)	(462 064)	(104 357)	(108 290)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	448 037	366 754	104 151	85 953
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	19 198	(60 703)	4 463	(14 226)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(355 917)	(325 305)	(82 737)	(76 239)
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	111 318	(19 254)	25 877	(4 512)
Zysk (Strata) netto na akcję (w złotych/euro na akcję)	(8,76)	(9,05)	(2,04)	(2,12)
Średnioważona liczba akcji	50 823 547	50 823 547	50 823 547	50 823 547
	stan na 31.12.2019	stan na 31.12.2018	stan na 31.12.2019	stan na 31.12.2018
Aktywa razem	3 118 246	3 871 297	732 240	900 302
Aktywa trwałe	2 182 031	2 968 043	512 394	690 243
Aktywa obrotowe	936 215	902 244	219 846	209 824
Kapitał własny ogółem	1 176 468	1 687 147	276 263	392 360
Kapitał podstawowy	101 647	101 647	23 869	23 639
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	1 174 147	1 683 859	275 718	391 595
Zobowiązania razem	1 941 778	2 184 150	455 977	507 942
Zobowiązania długoterminowe	988 294	974 139	232 076	226 544
Zobowiązania krótkoterminowe	953 484	1 210 011	223 901	281 398
Wartość księgowa na akcję (w złotych/euro na akcję)	23,15	33,20	5,44	7,72
Średnioważona liczba akcji	50 823 547	50 823 547	50 823 547	50 823 547

Wybrane skonsolidowane dane finansowe zostały przeliczone z zastosowaniem następujących kursów:

- dane dotyczące sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych zgodnie z kursem stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów NBP z każdego ostatniego roboczego dnia miesiąca okresu obrotowego od dnia 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku, co daje 4,3018 euro/złoty oraz od dnia 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku, co daje 4,2669 euro/złoty.
- dane dotyczące poszczególnych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej zgodnie ze średnim kursem euro/złoty określonym przez NBP na dzień 31 grudnia 2019 roku, tj. 4,2585 euro/złoty oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku, tj. 4,3000 euro/złoty.

2. CHARAKTERYSTYKA SPÓŁKI I GRUPY KAPITAŁOWEJ

2.1. Podstawowe informacje o Spółce i Grupie Kapitałowej

Podstawowe informacje o Spółce

Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA (w dalszej części sprawozdania również jako „ZE PAK SA” lub „Spółka”) działa w formie spółki akcyjnej, na podstawie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych i innych przepisów powszechnie obowiązującego prawa polskiego. Spółka powstała na skutek przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin z siedzibą w Koninie w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod firmą Zespół Elektrowni „Pątnów – Adamów – Konin” Spółka Akcyjna. Akt przekształcenia został podpisany dnia 29 grudnia 1994 roku przed notariuszem Elżbietą Brudnicką z Kancelarii Notarialnej w Warszawie. W dniu 31 grudnia 1994 roku Spółka została wpisana przez Sąd Rejonowy w Koninie do rejestru handlowego w dziale „B” pod numerem RHB 847. Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Poznaniu, XXII Wydział Gospodarczy KRS z dnia 21 czerwca 2001 roku, Spółka została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Obecnie Spółka jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000021374. Spółka została utworzona na czas nieograniczony.

Nazwa:	Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin Spółka Akcyjna
Forma prawna:	spółka akcyjna
Skrócona nazwa:	ZE PAK SA
Siedziba i adres:	ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin, Polska
Numer telefonu:	+48 63 247 30 00
Numer telefaksu:	+48 63 247 30 30
Strona internetowa:	www.zepak.com.pl
Adres poczty elektronicznej:	zepak@zepak.com.pl
KRS:	0000021374
REGON:	310186795
NIP:	665-000-16-45

Zgodnie ze Statutem Spółki podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej oraz produkcja i sprzedaż ciepła. Spółka wytwarza energię ze źródeł konwencjonalnych oraz poprzez spalanie biomasy. Spółka może prowadzić działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami.

Akcje Spółki notowane są na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA. Akcje Spółki są zdematerializowane i oznaczone przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA kodem papierów wartościowych ISIN PLZEPAK00012.

W 2019 roku kapitał zakładowy ZE PAK SA nie uległ zmianie. Na dzień 31 grudnia 2019 roku kapitał zakładowy wynosił 101 647 094,00 złotych i dzielił się na 50 823 547 akcji na okaziciela serii A o wartości nominalnej 2,00 złotych każda, które uprawniają do wykonywania 50 823 547 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, co stanowi 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Spółki.

Spółka nie posiada oddziałów (zakładów).

Podstawowe informacje o Grupie Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2019 roku w skład Grupy Kapitałowej ZE PAK SA (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „Grupa”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa ZE PAK SA”) wchodzi jednostka dominująca Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA oraz dziewięć spółek zależnych, tj. Elektrownia Pątnów II sp. z o.o., PAK – Volt SA, PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów SA (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „PAK KWB Adamów SA”), PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „PAK KWB Konin SA”), Przedsiębiorstwo Remontowe PAK Serwis sp. z o.o. (również wskazywana w dalszej części sprawozdania jako „PAK Serwis sp. z o.o.”), PAK Górnictwo sp. z o.o., PAK Infrastruktura sp. z o.o., PAK Adamów sp. z o.o., Aquakon sp. z o.o. w likwidacji. Konsolidacji podlegają wszystkie wyżej wymienione spółki.

Spółki mające największe znaczenie dla Grupy ze względu na swoją skalę działalności to ZE PAK SA, zajmująca się wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła, Elektrownia Pątnów II sp. z o.o., zajmująca się wytwarzaniem energii elektrycznej oraz PAK KWB Adamów SA i PAK KWB Konin SA, zajmujące się wydobywaniem węgla brunatnego. Oprócz spółek z wymienionych głównych obszarów działalności w skład Grupy wchodzi również inne spółki, które zajmują się

m.in.: realizacją robót budowlanych i montażowych, pracami konserwacyjnymi, działalnością usługową, produkcyjną i handlową skierowaną na zaspokojenie potrzeb i kompleksową obsługę przemysłu.

Aktywa wytwórcze Grupy obejmują trzy elektrownie opalane węglem brunatnym zlokalizowane w centralnej Polsce, w województwie wielkopolskim. Są to: Pątnów II, która jest wyposażona w blok energetyczny na parametry nadkrytyczne, Pątnów I, oraz Konin, wyposażona m.in. w blok z kotłem dedykowanym opalanym biomasą. Łączna osiągalna moc elektryczna brutto aktywów wytwórczych Grupy na dzień publikacji niniejszego raportu wynosi 1695 MW.

Główne aktywa wydobywcze Grupy skoncentrowane są w dwóch spółkach: PAK KWB Konin SA, która eksploatuje aktualnie odkrywkę Józwin, Tomisławice oraz Drzewce, PAK KWB Adamów SA eksploatującą odkrywkę Adamów.

Zdecydowana większość generowanych przez Grupę przychodów ze sprzedaży pochodzi ze sprzedaży energii elektrycznej. Uzupełnienie stanowią przychody ze sprzedaży ciepła, umów o usługi budowlane i remontowe oraz praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii. Dodatkowo, uzależnione od poziomu kosztów wytwarzania oraz cen energii na rynku i wolumenu produkcji, źródło przychodów ze sprzedaży stanowią przychody z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych na sprzedaż energii elektrycznej, generowane przez Elektrownię Pątnów II sp. z o.o. Grupa posiadając w swej strukturze kopalnię węgla brunatnego zapewnia elektrowniom dostęp do nieprzerwanych dostaw węgla brunatnego dla własnych instalacji produkcyjnych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie kopalń. Pionowo zintegrowana Grupa pozwala optymalizować zapasy i dostawy węgla, koordynując wydobycie węgla z zapotrzebowaniem na to paliwo. Zapotrzebowanie na biomasę pokrywane jest na podstawie umów zawieranych z dostawcami.

Spółka poza Grupą Kapitałową posiada udziały w Zakładach Pomiarowo-Badawczych Energetyki Energopomiar sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach, świadczącej usługi pomiarowe, badawcze i doradcze dotyczące m.in. energetyki. ZE PAK SA w wyżej wymienionej spółce posiada 1 udział o wartości 151 201,01 złotych, co stanowi 2,81% kapitału ogółem.

Poprzez osobę głównego udziałowca Grupa jest powiązana z innymi podmiotami, w których znaczący udział pośrednio lub bezpośrednio posiada Zygmunt Solorz.

Schemat Grupy na dzień 31 grudnia 2019 roku

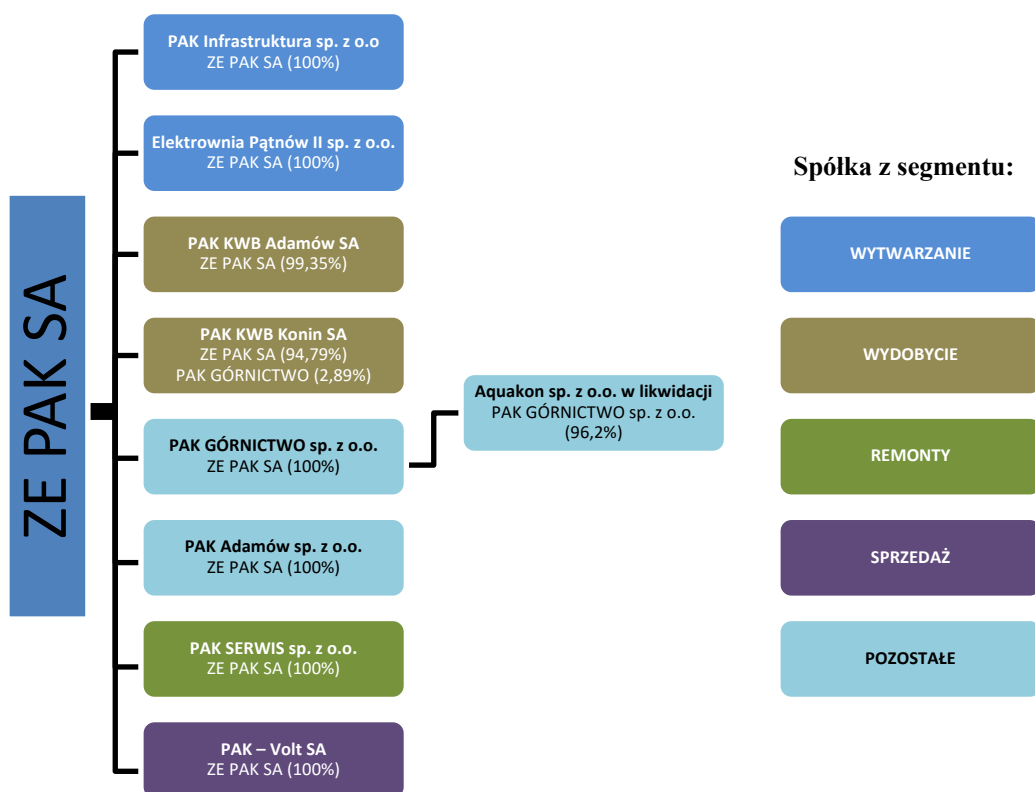

Tabela 1: Zestawienie spółek Grupy (bez ZE PAK SA)

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale na dzień	
			31.12.2019	31.12.2018
„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej	100,00%	100,00%
PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin SA	62-540 Kleczew ul. 600-lecia 9	Wydobycie węgla brunatnego	97,68%*	97,68%*
PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów SA	62-700 Turek Warenka 23	Wydobycie węgla brunatnego	99,35%	99,35%
Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK SERWIS” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Usługi remontowo-budowlane	100,00%	100,00%
„PAK GÓRNICZYSTWO” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Usługi transportu kolejowego, usługi wulkanizacji (taśmy przenośnikowe), usługi elektryczne, usługi wiertniczo-górnictwa, usługi mechaniczne, usługi remontowo-montażowe urządzeń, usługi rekultywacji	100,00%	100,00%
PAK – Volt SA	00-834 Warszawa ul. Pańska 77/79	Obrót energią elektryczną	100,00%	100,00%
„PAK Infrastruktura” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie obiektów inżynierskich gdzie indziej niesklasyfikowanych	100,00%	100,00%
PAK Adamów sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Kupno i sprzedaż nieruchomości	100,00%	100,00%
„Aquakon” sp. z o.o. w likwidacji	62-610 Sompolno Police	Spółka w likwidacji	96,2%*	96,2%*

* Podmioty, gdzie występuje częściowo lub w całości udział pośredni ZE PAK SA przez inne spółki z Grupy ZE PAK SA.

2.2. Podstawowe zasady oraz zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Spółką i Grupą Kapitałową ZE PAK SA

Mając na uwadze uporządkowanie kluczowych kwestii związanych z zarządzaniem Grupą Kapitałową, w której ZE PAK SA jest spółką dominującą, a jednocześnie właścicielem kapitału oczekującym satysfakcjonującego zwrotu z zaangażowanych środków finansowych, w strukturach organizacyjnych Spółki działa Biuro Zarządu bezpośrednio podległe Prezesowi Zarządu. Biuro Zarządu w swoich kompetencjach ma m. in. sprawy związane z nadzorem właścicielskim. Podstawowym zadaniem Biura Zarządu, w obszarze nadzoru właścicielskiego, jest nadzór nad działalnością Grupy Kapitałowej ZE PAK SA oraz innych spółek, w których ZE PAK SA posiada akcje lub udziały. Komórka ta koordynuje spójność działań wszystkich podmiotów należących do Grupy oraz monitoruje zgodność tych działań z obowiązującymi przepisami prawa, jak również interesem całej Grupy Kapitałowej.

Zgodnie z polityką realizowaną w Grupie, w kluczowych spółkach zależnych, funkcje członków zarządów tych spółek mogą pełnić członkowie Zarządu ZE PAK SA, a w pozostałych spółkach Grupy pełnią funkcje członków rad nadzorczych. Ponadto, w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania organu nadzoru właścicielskiego, Zarząd ZE PAK SA rekomenduje Radzie Nadzorczej ZE PAK SA, kandydatury pozostałych członków zarządów i rad nadzorczych spółek Grupy.

W strukturze organizacyjnej Spółki utworzono pionory organizacyjne skupiające komórki organizacyjne Spółki (departamenty, biura, wydziały itd.). Poszczególnymi pionami organizacyjnymi zarządzają członkowie Zarządu ZE PAK S.A. zgodnie z wewnętrznym podziałem kompetencji dokonany przez Radę Nadzorczą Spółki. Członkowie Zarządu ZE PAK S.A. współpracują oraz uzgadniają i koordynują działania w sprawach Spółki oraz zabezpieczają należyte współdziałanie zarządzanych przez siebie pionów i komórek organizacyjnych. Obszary działalności Spółki zarządzane przez poszczególnych członków Zarządu definiuje regulamin organizacyjny Spółki określający organizację przedsiębiorstwa Spółki.

W 2019 roku w Grupie Kapitałowej ZE PAK przeprowadzono szeroko zakrojone procesy restrukturyzacyjne w obszarach administracji i zarządzania poprzez utworzenie centrów usług wspólnych zorganizowanych w ZE PAK SA w następujących obszarach:

- obszar prawny, obsługa organów spółek Grupy,
- inwestycje,

- księgowość, finanse i kontroling,
- kadry i płace,
- ochrona środowiska,
- logistyka i zakupy,
- administracja.

Centra usług wspólnych świadczą usługi w obszarach określonych powyżej na podstawie umów zawartych przez ZE PAK SA z niżej wymienionymi spółkami:

- PAK KWB Konin SA,
- PAK KWB Adamów SA,
- PAK SERWIS,
- PAK Górnictwo.

Koncentracja kompetencji w poszczególnych obszarach ma na celu podniesienie jakości świadczonych usług oraz optymalizację kosztów działalności Grupy Kapitałowej ZE PAK.

2.3. Opis struktury głównych lokat kapitałowych lub głównych inwestycji kapitałowych dokonanych w ramach Grupy Kapitałowej

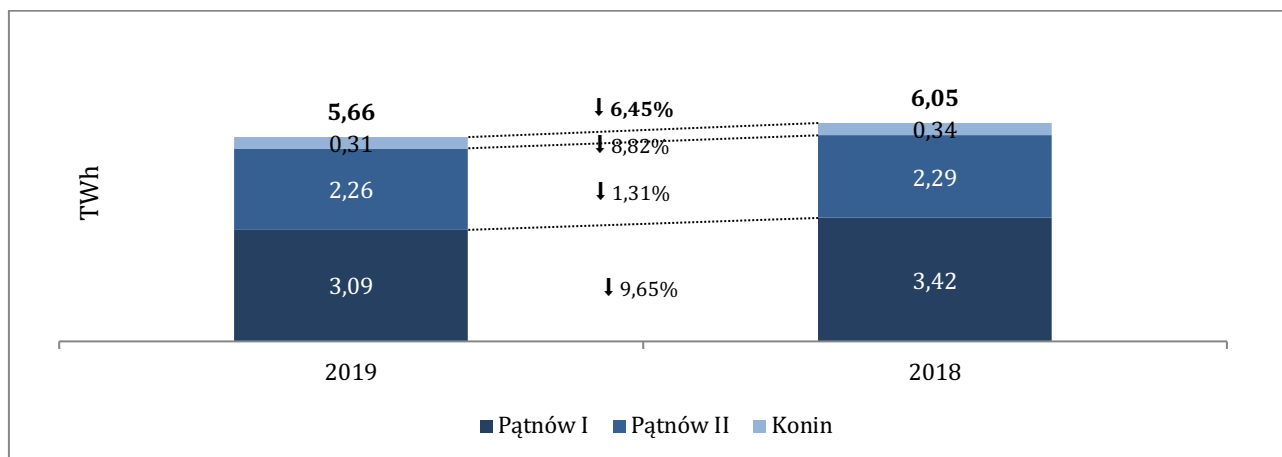
Informacje dotyczące struktury Grupy Kapitałowej ZE PAK SA znajdują się powyżej, w punkcie 2.1 niniejszego sprawozdania. W 2019 roku w ramach Grupy Kapitałowej nie dokonywano lokat i inwestycji kapitałowych istotnych z punktu widzenia działalności Grupy.

2.4. Charakterystyka podstawowych produktów, towarów i usług oraz podstawowych rynków zbytu i źródeł zaopatrzenia

Grupa Kapitałowa ZE PAK SA swoją działalność koncentruje na kilku obszarach. Podstawowym jest niewątpliwie wytwarzanie energii elektrycznej, wydobywanie węgla brunatnego, hurtowy handel energią elektryczną, uzupełnienie stanowi sprzedaż świadectw pochodzenia energii elektrycznej, działania mające na celu zapewnienie odpowiedniej ilości uprawnień do emisji CO₂ oraz produkcja i sprzedaż ciepła. Dodatkowo w ramach Grupy funkcjonują spółki zajmujące się m.in.: realizacją robót budowlanych i montażowych, pracami konserwacyjnymi, działalnością usługową, produkcyjną i handlową skierowaną na zaspokojenie potrzeb i kompleksową obsługę przemysłu. W 2020 roku Grupa prowadziła swoją działalność głównie na rynku polskim. Wyjątkiem jest działalność związana z niektórymi transakcjami na uprawnieniach do emisji CO₂, które miały miejsca pomiędzy ZE PAK SA i Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. a kontrahentami zagranicznymi.

Grupa jest znaczącym pod względem wielkości krajowym producentem energii elektrycznej i opiera produkcję głównie na węglu brunatnym. Produkcja netto energii elektrycznej w elektrowni Pątnów I w 2019 roku osiągnęła 3,09 TWh, w elektrowni Konin 0,31 TWh a w elektrowni Pątnów II 2,26 TWh. Produkcja energii netto ogółem we wszystkich elektrowniach Grupy w 2019 roku była niższa o 6,45% w porównaniu do roku poprzedniego.

Wykres 1: Produkcja netto energii elektrycznej

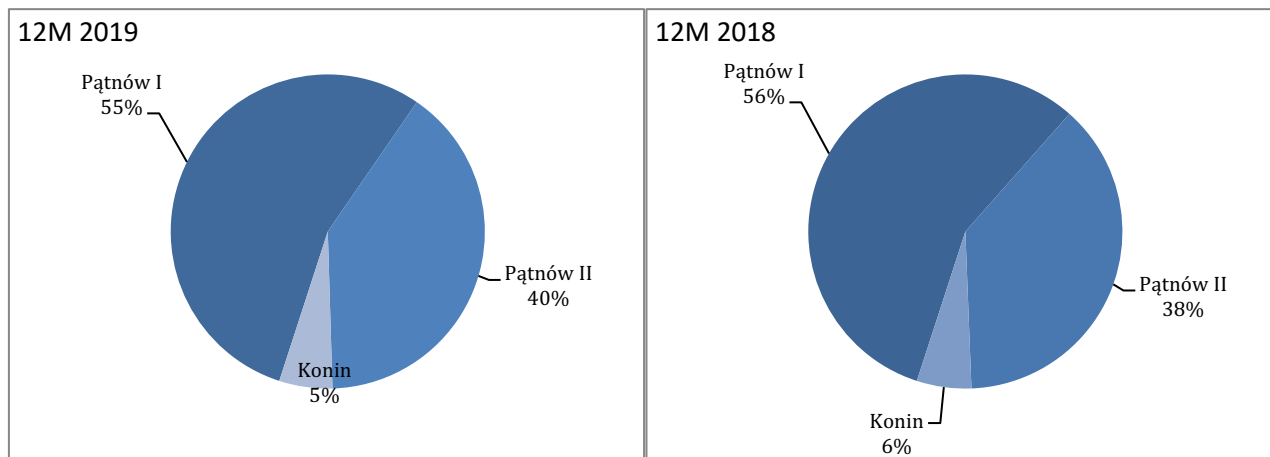

Źródło: dane wewnętrzne

Spadek produkcji dotyczył głównie elektrowni Pątnów I i miał miejsce zwłaszcza w pierwszych miesiącach minionego roku, kiedy to na skutek wyższych niż przeciętnie temperatur i lepszych warunków wietrznych (wysoka generacja z turbin wiatrowych) relacje rynkowe cen energii i cen CO₂ nie zachęcały do maksymalizacji produkcji. Czynniki zewnętrzne związane z warunkami atmosferycznymi (temperatury, warunki wietrzne) na przestrzeni ostatnich lat, jak również dynamicznie rosnący import energii w minionym roku mają coraz większe znaczenie dla wielkości generacji energii przez krajowych wytwórców.

Wykres 2: Struktura produkcji z podziałem na poszczególne elektrownie

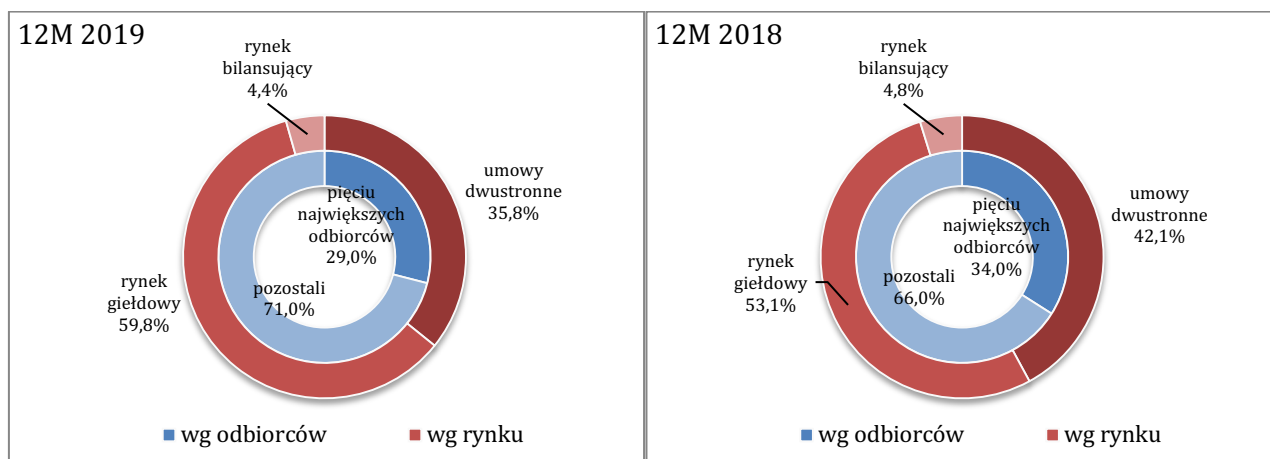

Źródło: dane wewnętrzne

W 2019 roku Grupa sprzedała 9,36 TWh energii elektrycznej, czyli nieznacznie (o 0,21%) więcej niż w 2018 roku.

Główny kierunek sprzedaży energii elektrycznej w 2019 roku stanowiła sprzedaż na rynku giełdowym, który odpowiadał za 59,8% całości wolumenu sprzedanej energii. W ramach kontraktów bilateralnych zawieranych głównie ze spółkami obrotu energią elektryczną działającymi na rynku polskim spółki z Grupy sprzedały 35,8% całorocznego wolumenu sprzedaży energii realizowanej w 2019 roku. Transakcje z odbiorcami końcowymi stanowiły 6,9% całości wolumenu sprzedaży energii elektrycznej. Uzupełnienie struktury sprzedaży stanowi rynek bilansujący energii elektrycznej, na którym spółki z Grupy sprzedały w zeszłym roku 4,4% całości wolumenu sprzedaży energii elektrycznej.

Wykres 3: struktura sprzedaży energii wg odbiorców (wewnętrzny pierścień) i według rynku (zewnętrzny pierścień)

Źródło: dane wewnętrzne

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej (łącznie – wytworzonej i z obrotu, pomniejszone o podatek akcyzowy) stanowiły 88,46% ogółu przychodów ze sprzedaży Grupy, natomiast przychody z tytułu otrzymanych rekompensat na pokrycie tzw. „kosztów osieroconych” w elektrowni Pątnów II stanowiły 4,97% przychodów ze sprzedaży Grupy.

Ciepło wytwarzane w elektrowniach Grupy jest sprzedawane lokalnym odbiorcom. Głównym odbiorcą jest miejskie przedsiębiorstwo energetyki ciepłej w Koninie oraz miejscowi producenci przemysłowi. W minionym roku Grupa sprzedała 1 193 TJ ciepła. Sprzedaż ciepła stanowiła 1,59% ogółu przychodów ze sprzedaży Grupy.

W 2019 roku przychody ze sprzedaży praw pochodzenia były wyższe w porównaniu do 2018 roku. O wzroście zdecydował zarówno wyższy wolumen, jak i wyższa cena rynkowa „zielonych certyfikatów”. Udział przychodów z tytułu sprzedaży praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii w 2019 roku stanowił 1,88% ogółu przychodów Grupy.

Spośród istotnych źródeł stanowiących uzupełnienie struktury przychodów warto wspomnieć o działalności w zakresie realizacji robót budowlanych i montażowych. PAK Serwis sp. z o. o., jedna ze spółek Grupy, zajmuje się realizacją zadań tego rodzaju na potrzeby Grupy oraz dla podmiotów zewnętrznych. Głównymi zewnętrznymi odbiorcami są podmioty z sektora budownictwa przemysłowego oraz sektora wytwarzania i dystrybucji energii elektrycznej. Przychody uzyskiwane z tych usług świadczonych dla podmiotów zewnętrznych stanowiły w 2019 roku 2,09% ogółu przychodów ze sprzedaży Grupy. Pozostała działalność generowała 1,03% ogółu przychodów w minionym roku.

Głównym surowcem wykorzystywanym przez Grupę do produkcji energii jest węgiel brunatny. Wydobywany węgiel brunatny dostarczany jest bezpośrednio z kopalń odkrywkowych do pobliskich elektrowni. Z tego względu wydobywanie węgla brunatnego w Grupie ZE PAK SA jest ściśle skorelowane z ilością energii elektrycznej wytwarzanej przez elektrownie zlokalizowane w sąsiedztwie kopalń. Okresowe uzupełnienia dostaw z własnych odkrywek stanowią zakupy od zewnętrznych dostawców.

Praktycznie cały wydobyty w obu kopalniach węgiel jest dostarczany do elektrowni Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, nieznaczna ilość (poniżej 1%) wykorzystywana jest głównie na potrzeby własne.

W Grupie jako surowiec do produkcji energii wykorzystuje się również biomasę, która jest spalana w specjalnie dedykowanym do tego celu kotle zlokalizowanym w elektrowni Konin. Umowy na dostawę biomasy są zawierane z zewnętrznymi dostawcami.

3. OPIS DZIAŁALNOŚCI

3.1. Istotne zdarzenia roku obrotowego oraz zdarzenia następujące po dniu bilansowym mające wpływ na działalność bieżąca i przyszłą

Istotne zdarzenia roku obrotowego

W raportowanym okresie miały miejsce zmiany w Radzie Nadzorczej oraz w Zarządzie Spółki. Opis tych zmian został przedstawiony w punkcie 9.9. „Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących” niniejszego sprawozdania.

Decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w sprawie odkrywki Tomisławice

W dniu 18 stycznia 2019 roku Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Koninie wydało decyzję odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wydanej w dniu 7 sierpnia 2007 roku przez Wójta Gminy Wierzbinek związanej z eksploatacją odkrywki węgla brunatnego Tomisławice. Decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Koninie oznacza tym samym, że decyzja środowiskowa wydana przez Wójta Gminy Wierzbinek cały czas pozostaje w obrocie prawnym. Więcej na temat toczącego się postępowania przeczytać można w punkcie 12.1. „Istotne postępowania sądowe” niniejszego sprawozdania.

Wezwanie do sprzedaży akcji ZE PAK SA

30 lipca 2019 roku Argumenol Investment Company Limited ogłosił wezwanie do sprzedaży akcji Spółki. Przedmiotem wezwania było 34 823 241 akcji zwykłych Spółki, na okaziciela, o wartości nominalnej 2,00 złotych każda.

Akcje będące przedmiotem wezwania reprezentowały łącznie około 68,52% kapitału zakładowego Spółki i uprawniały do 34 823 241 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, co odpowiada około 68,52% głosów na walnym zgromadzeniu Spółki.

Wzywający nie określił minimalnej liczby akcji objętej zapisami, po osiągnięciu której wzywający byłby zobowiązany do nabycia akcji. Akcje objęte wezwaniem były nabywane po cenie 7,47 złotych za jedną akcję.

Zapisy rozpoczęły się 20 sierpnia i zakończyły 19 września 2019 roku. 27 września Spółka otrzymała zawiadomienie o pośrednim nabyciu akcji, w wyniku którego został przekroczony próg 50% akcji ogólnej liczby głosów w Spółce oraz zawiadomienie o zmniejszeniu udziału poniżej 5% ogólnej liczby głosów, o czym Spółka poinformowała raportem bieżącym nr 26/2019 oraz 27/2019. Dodatkowo, w dniu 23 października 2019 roku, raportem nr 29/2019 Spółka przekazała zawiadomienie o nabyciu akcji, będące również wynikiem rozliczenia transakcji z dnia 27 września 2019 roku. Więcej informacji na temat aktualnej struktury akcjonariatu przedstawia punkt 8.1 niniejszego sprawozdania.

Podpisanie umowy na dostawy ciepła dla miasta Konin

W dniu 6 września 2019 roku Spółka podpisała umowę z Miejskim Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej – Konin sp. z o.o. („MPEC”), której przedmiotem jest sprzedaż ciepła dla miasta Konin z rozpoczęciem dostaw od dnia 1 lipca 2022 roku. Umowa została zawarta na czas określony i obowiązuje do dnia 30 czerwca 2032 roku.

Ciepło, będące przedmiotem sprzedaży do MPEC jest już obecnie, na podstawie istniejącej umowy, wytwarzane przez ZE PAK SA w dedykowanej instalacji spalania biomasy, stanowiącej jednostkę kogeneracji, która na dzień dzisiejszy ma status instalacji wytwarzającej ciepło z odnawialnych źródeł energii. Ceny sprzedaży ciepła stosowane przez ZE PAK SA wynikają z obowiązującej na dany rok taryfy, która podlega zatwierdzeniu przez Prezesa URE.

Umowa jest kontynuacją dotychczasowej współpracy w zakresie dostaw ciepła dla miasta Konin.

Zwrot przyznanych uprawnień do emisji dwutlenku węgla w związku z zaniechaniem inwestycji w bloki 3 i 4 w Elektrowni Pątnów oraz ryzyko zwrotu przyznanych uprawnień związanych z inwestycją w blok gazowo-parowy w Elektrowni Konin

W dniu 10 października 2019 roku Rada Nadzorcza podjęła decyzję o zaprzestaniu realizacji modernizacji bloków nr 3 i 4 w Elektrowni Pątnów oraz wyraziła zgodę na dokonanie zwrotu równowartości przyznanych ZE PAK SA uprawnień do emisji na tę inwestycję. Zgodnie z wymaganiami ustawowymi, ZE PAK SA powiadomiła o tym fakcie Ministerstwo Środowiska. Zgodnie z decyzją wydaną przez Ministerstwo Środowiska Spółka dokonała zwrotu w kwocie 24,3 mln złotych.

Zarząd Spółki przewidział, że istnieje ryzyko potencjalnego zwrotu przyznanych nieodpłatnie uprawnień do emisji CO₂ związanych z inwestycją w bloki 3 i 4 oraz blok gazowo-parowy i w związku z powyższym w 2018 roku została utworzona z tego tytułu rezerwa. Wraz z dokonaniem opisanego powyżej zwrotu rozwiązaniu uległa ta część rezerwy, która dotyczyła bloków 3 i 4. Pozostała natomiast ta część rezerwy, która dotyczy potencjalnego zwrotu przyznanych uprzednio uprawnień do emisji CO₂ związanych z nakładami poniesionymi na budowę bloku gazowo-parowego na kwotę około 6,5 mln złotych.

Blok 4 o mocy 200 MW został wyłączony z eksploatacji w dniu 31 grudnia 2019 roku natomiast wyłączenie bloku 3 o mocy 200 MW planowane jest na dzień 30 czerwca 2020 roku.

W przypadku niedokończenia budowy bloku parowo-gazowego, należy się liczyć z koniecznością zwrotu przyznanych uprzednio uprawnień.

Aukcje Rynku Mocy

W grudniu 2019 roku odbyła się aukcja rynku mocy na okres dostaw rozpoczynający się od 2024 roku. Wybór jednostek rynku mocy, które za odpowiednim wynagrodzeniem będą oferować nową usługę polegającą na gotowości do dostaw energii w określonej ilości i warunkach, został dokonany w wyniku aukcji typu holenderskiego tj. aukcji składających się z wielu rund z ceną malejącą. Jednostki rynku mocy, które zostały dopuszczone do udziału w aukcji, po pozytywnym zakończeniu procesu certyfikacji ogólnej a następnie procesu certyfikacji do aukcji głównej, opuściły aukcję, kiedy cena kolejnej rundy nie zapewniała już ich oczekiwanego wynagrodzenia za moc. W efekcie, aukcje wygrały najtańsze oferty przy zachowaniu neutralności technologicznej. Spółki z Grupy ZE PAK również wzięły udział w tej aukcji. W wyniku rozstrzygnięcia aukcji Grupa zakontaktowała łącznie 628 MW (tzw. „obowiązek mocowy”).

Aktywa wytwórcze Grupy ZE PAK SA, uczestniczące w aukcji jako istniejące jednostki wytwórcze zawarły umowy mocowe na jeden rok dostaw, kontraktując w ten sposób łączny obowiązek mocowy w ilości 588 MW. Dla nowej jednostki rynku mocy wytwórczej zakontaktowano 40 MW na okres 17 lat rozpoczynający się od 2024 roku. Nową jednostką wytwórczą jest instalacja w elektrowni Konin, która uprzednio była wykorzystywana do spalania węgla brunatnego a docelowo zostanie przystosowana do spalania biomasy.

W dniu 31 grudnia 2019 roku Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA podały do publicznej wiadomości, że aukcja główna na rok dostaw 2024 zakończyła się w rundzie 5 z ceną zamknięcia równą 259,87 zł/kW/rok.

Wyłączenie z eksploatacji bloków 3 i 4 w elektrowni Pątnów

Bloki energetyczne pracujące w elektrowni Pątnów były przekazane do eksploatacji w latach 70-tych ubiegłego wieku. Na przestrzeni kolejnych lat swojej eksploatacji musiały przechodzić kolejne modernizacje pozwalające na wymianę wyeksploatowanych elementów i dostosowanie ich do coraz to nowych wymogów technicznych i środowiskowych. Ostatnia taka gruntowna modernizacja dotyczyła bloków 1 oraz 2 i przedłużała możliwość ich eksploatacji do 2030 roku. Pierwotne plany zakładały również gruntowną modernizację bloków 3 oraz 4. Na modernizację czterech bloków przyznany został Spółce w 2014 roku kredyt inwestycyjny w wysokości 1,2 miliarda złotych. Jednak w wyniku zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, zmniejszającej się rentowności produkcji energii ze źródeł konwencjonalnych (zwłaszcza tych wysokoemisyjnych) i kurczącej się możliwości pozyskiwania nowych złóż węgla

brunatnego podjęto decyzję o modernizacji tylko dwóch z czterech planowanych wcześniej bloków energetycznych w elektrowni Pątnów I. Naturalnym następstwem decyzji o odstąpieniu od modernizacji bloków 3 i 4 w elektrowni Pątnów I była konieczność uporządkowanego wycofania ich z eksploatacji. Termin wycofania z eksploatacji bloku 4 o mocy 200 MW w elektrowni Pątnów I wyznaczono na 31 grudnia 2019 roku. Obecnie w elektrowni Pątnów I funkcjonują bloki 1 i 2 o mocy 222 MW każdy oraz bloki 3,5 i 6 o mocy 200 MW każdy. Termin wyłączenia z eksploatacji bloków 3 i 6 w elektrowni Pątnów I wyznaczono na 30 czerwca 2020 roku. Podkreślić należy, że w związku z uwarunkowaniami technologicznymi (instalacja odsiarczania spalin) nie było możliwości jednoczesnego wykorzystywania wszystkich bloków energetycznych w elektrowni Pątnów I. Możliwości produkcyjne pozostałych w eksploatacji bloków w elektrowni Pątnów I w 2020 roku pozwalają na wyprodukowanie ilości energii porównywalnej z produkcją w 2019 roku.

Proces przedłużania obowiązujących koncesji wydobywczych

29 sierpnia 2018 roku weszła w życie ustawa z dnia 15 czerwca 2018 roku o zmianie ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z wprowadzaną zmianą w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie będzie stosowało się w przypadku jednokrotnego wydłużenia terminu obowiązywania koncesji na wydobywanie węgla brunatnego ze złoża, ale tylko w sytuacji, gdy wydłużenie jest uzasadnione racjonalną gospodarką złożem, a zakres samej koncesji nie będzie rozszerzony. W przypadku koncesji na wydobywanie węgla brunatnego wydłużenie terminu obowiązywania koncesji jest możliwe tylko do 6 lat.

W związku z powyższym:

- 1) 20 maja 2019 roku PAK KWB Adamów SA złożyła wniosek do Ministra Środowiska o przedłużenie o 6 lat terminu obowiązywania koncesji na wydobywanie węgla brunatnego i kopalin towarzyszących ze złoża Adamów – Minister Klimatu obwieszczeniem z 20 stycznia 2020 roku zawiadomił, że zostało zakończone postępowanie w sprawie zmiany powyższej koncesji. Decyzją Ministra Klimatu koncesja została przedłużona do 15 maja 2026 roku.
- 2) 29 listopada 2019 roku PAK KWB Konin SA złożyła wnioski do Ministra Klimatu o przedłużenie o 6 lat terminu obowiązywania koncesji na wydobywanie węgla brunatnego i kopalin towarzyszących ze złoża Drzewce – trwa postępowanie.
- 3) 29 listopada 2019 roku PAK KWB Konin SA złożyła wnioski do Ministra Klimatu o przedłużenie o 6 lat terminu obowiązywania koncesji na wydobywanie węgla brunatnego ze złoża Pątnów IV – trwa postępowanie.

Proces pozyskiwania formalnych pozwoleń w celu uruchomienia odkrywki Ościsłowo

W ramach działań zmierzających do zapewnienia surowca dla aktywów wytwórczych Grupy kontynuowane są prace projektowe na perspektywicznych złożach węgla brunatnego. PAK KWB Konin SA prowadzi działania zmierzające do uzyskania wszelkich niezbędnych decyzji i dokumentów pozwalających na przyznanie spółce koncesji na wydobywanie. Działania koncentrują się na odkrywce Ościsłowo. Planowana odkrywka ma zapewnić węgiel konieczny dla generacji energii w elektrowni Pątnów II i zmodernizowanych blokach w elektrowni Pątnów I. Otrzymanie koncesji na wydobywanie musi zostać poprzedzone uzyskaniem szeregu zgód formalno-prawnych oraz dokumentów określających szczegółowo sposób prowadzenia działalności wydobywczej, jej zakres i wpływ na otoczenie planowanej inwestycji. Jednym z takich dokumentów jest decyzja środowiskowa. Organem właściwym do wydania decyzji środowiskowej dla przedsięwzięcia pod nazwą: „Wydobywanie węgla brunatnego i kopalin towarzyszących ze złoża Ościsłowo” jest Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu (RDOŚ w Poznaniu). 16 września 2015 roku zostało wszczęte przed tym organem postępowanie w sprawie wydania decyzji środowiskowej dla odkrywki Ościsłowo. W ramach dokumentacji niezbędnej w postępowaniu przygotowany zostały m.in. raport o oddziaływaniu na środowisko dla odkrywki Ościsłowo oraz ekspertyza dotycząca wpływu projektowanej odkrywki na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych oraz obszary chronione. W dniu 10 marca 2017 roku Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu wydała decyzję odmawiającą określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia. Decyzja RDOŚ w Poznaniu nie była ostateczna a PAK KWB Konin SA złożyła od niej stosowne odwołanie do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (GDOŚ w Warszawie). W odwołaniu wniesiono o uchylenie zaskarżonego rozstrzygnięcia w całości i określenie uwarunkowań środowiskowych realizacji ww. przedsięwzięcia. 30 listopada 2017 roku Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska podjął decyzję o uchyleniu w całości zaskarżonej przez PAK KWB Konin SA decyzji RDOŚ w Poznaniu z dnia 10 marca 2017 roku odmawiającej określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia pn.: „Wydobywanie węgla brunatnego i kopalin towarzyszących z Odkrywki Ościsłowo” i przekazaniu sprawy do ponownego rozpatrzenia przez RDOŚ w Poznaniu. PAK KWB Konin SA pismem z dnia 18 grudnia 2017 roku wniosła sprzeciw od ww. decyzji GDOŚ w Warszawie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (WSA). W ocenie PAK KWB Konin SA istniały podstawy do wydania przez GDOŚ w Warszawie orzeczenia reformatorskiego, czyli zmiany zaskarżonej decyzji RDOŚ w Poznaniu i merytorycznego rozstrzygnięcia w tej sprawie, a nie skierowania sprawy do ponownego rozpatrzenia. Również uczestnik postępowania przeciwny budowie odkrywki Ościsłowo wniósł sprzeciw do WSA od decyzji GDOŚ w Warszawie. Oba sprzeciwy zostały oddalone przez WSA. Wyrok zapadł 1 marca 2018 roku.

Dnia 12 kwietnia 2018 roku PAK KWB Konin SA złożyła skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie od wyroku WSA w Warszawie z dnia 1 marca 2018 roku. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 25 września 2018 roku uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie. WSA wyrokiem z dnia 18 października 2018 roku uchylił zaskarżoną decyzję z 30 listopada 2017 roku wydaną przez GDOŚ w Warszawie.

21 listopada 2018 roku RDOŚ w Poznaniu wydał zawiadomienie, w którym poinformował strony postępowania, że w związku z prawomocnym wyrokiem WSA w Warszawie z dnia 18 października 2018 roku, przed RDOŚ w Poznaniu nie toczy się postępowanie w przedmiotowej sprawie, a zgromadzony materiał dowodowy przekazany został GDOŚ w Warszawie. 22 listopada 2018 roku GDOŚ w Warszawie wydał zawiadomienie, w którym poinformował, że w związku z uchynieniem przez WSA w Warszawie decyzji GDOŚ z dnia 30 listopada 2017 roku uchylającej decyzje RDOŚ w Poznaniu z dnia 10 marca 2017 roku odmawiającej określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia polegającego na: Wydobyciu węgla brunatnego i kopalini towarzyszących z odkrywki Ościsłowo i przekazującej sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji – Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska ponownie prowadzi postępowanie odwoławcze od powyższej decyzji. 6 marca 2019 roku GDOŚ wezwał PAK KWB Konin SA do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia materiału dowodowego. PAK KWB Konin SA wniosła o wydłużenie terminu do dnia 30 czerwca 2020 roku celem skompletowania niezbędnego materiału. W dniu 3 stycznia 2020 roku GDOŚ podał do wiadomości publicznej, że w związku z powyższym wyznacza nowy termin załatwienia sprawy na dzień 30 czerwca 2020 roku.

Postępowanie w sprawie wydania decyzji środowiskowej zostało wszczęte 16 września 2015 roku.

Kolejnym warunkiem koniecznym dla realizacji przedsięwzięcia jest zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze, który ma zostać objęty planowaną odkrywką. Decyzje w tym zakresie podejmowane są przez samorządy trzech gmin, na terenie których planowana jest eksploatacja złoża Ościsłowo. W grudniu 2016 roku Minister Rolnictwa wydał zgodę na przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów rolnych gminy Ślesin i gminy Skulsk leżących w obszarze budowy odkrywki węgla brunatnego Ościsłowo. Również w grudniu 2016 roku ukazały się doniesienia medialne nt. odkrycia archeologicznego na części terenu przeznaczonego pod planowaną odkrywkę. 26 września 2017 roku Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków stanowiska archeologicznego „Góry stan. 24, obszar AZP 52-40/193 – cmentarzyska wielofazowego”, a więc cmentarzyska grobowców bezkomorowych kultury pucharów lejkowatych z okresu neolitu oraz cmentarzyska kurhanowego kultury łużyckiej z epoki brązu. 9 lutego 2018 roku Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu wydał decyzję o wpisie do rejestru zabytków stanowiska archeologicznego „Góry stan. 24, obszar AZP 52-40/193 – cmentarzysko wielofazowe” w miejscowości Góry, gm. Wilczyn pow. koniński. Jednak decyzja ta nie stała się prawomocna na skutek wniesienia odwołania do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego przez jedną ze stron postępowania. Dnia 7 czerwca 2018 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego wydał decyzję, którą utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję. Warto podkreślić, że w przeszłości, na innych eksploatowanych przez kopalnie odkrywkach niejednokrotnie dochodziło do prac wykopaliskowych i archeologicznych. PAK KWB Konin SA w przeszłości współpracowała i zamierza współpracować w takich przypadkach z wszelkimi właściwymi instytucjami.

Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Wpływ pandemii wywołanej chorobą COVID-19 na działalność Grupy

W pierwszym kwartale 2020 roku w Polsce i innych krajach Europy nasiliły się przypadki zachorowań na chorobę COVID-19, wywołanych wirusem aktywnym wcześniej w Azji. Spowodowało to całą gamę następstw w sferze społecznej i ekonomicznej. Wśród najważniejszych czynników, które bezpośrednio dotknęły spółki w Grupie wymienić należy zwiększoną ilość pracowników przebywających na urloпах, zwolnieniach lekarskich oraz świadczących pracę zdalną. Priorytetem dla spółek z Grupy jest ochrona pracowników. Do działań podejmowanych w Grupie zaliczają się między innymi czasowe ograniczenie wyjazdów i spotkań służbowych, zwiększenie dostępności oraz zakresu stosowania środków czystości, środków do dezynfekcji oraz środków ochronnych, wprowadzenie odpowiednich procedur pracy (np. praca zmianowa), a także uważne monitorowanie kierunków podróży pracowników (w tym ich rodzin/innych domowników) pod kątem krajów o podwyższonym poziomie ryzyka. Do kluczowych działań należy ponadto zaliczyć dostosowanie obowiązujących procedur do wymagań Ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Jednak dużo większy wpływ na działalność Grupy mogą mieć pośrednie następstwa, które prawdopodobnie odbiją się na sytuacji gospodarczej w Polsce i na świecie. Skala zmniejszenia dynamiki wzrostu gospodarczego wpłynie z pewnością na zapotrzebowanie na energię elektryczną w okresie, gdy bardzo wiele firm zmniejszyło skalę działalności lub zupełnie jej zaprzestało. W okresie od początku roku do dnia publikacji niniejszego sprawozdania produkcja w elektrowniach Grupy spadła o około 4% w stosunku do tego samego okresu roku poprzedniego, co jeszcze nie jest istotnym zmniejszeniem, jednak kluczowe będą kolejne miesiące. Niebagatelne znaczenie ma również obecna sytuacja na rynkach finansowych i towarowych. Notowany na nich podwyższony poziom

zmienności powoduje, że bardzo dynamicznie zmieniają się relacje cen na poszczególnych rynkach (m.in. rynku energii elektrycznej i uprawnień do emisji CO₂). Spółki w Grupie stosują strategię jednoczesnego zabezpieczania cen energii elektrycznej i cen zakupu uprawnień do emisji dla przyszłych okresów, nie mniej jednak dynamiczne zmiany cen obu instrumentów mogą mieć wpływ na płynność oraz przyszłe wyniki finansowe. Podejmowane są starania by w miarę możliwości depozyty, zabezpieczające aktualnie posiadane pozycje na rynku energii i uprawnień do emisji, zastępować gwarancjami bankowymi w celu minimalizowania ich wpływu na płynność. Dodatkowym czynnikiem, który zdynamizował wzrost zmienności w pierwszym kwartale 2020 roku była sytuacja na głównym rynku surowcowym, tj. rynku ropy naftowej. Zmiany cen na głównym rynku surowcowym mają pośredni wpływ na inne towary powiązane z szeroko rozumianą energetyką np. ceny gazu, energii elektrycznej a pośrednio również uprawnień do emisji CO₂. Grupa nie jest w stanie precyzyjnie oszacować wpływu zwiększenia zmienności na rynkach towarów energetycznych jednak ryzyko związane z podwyższoną zmiennością należy brać pod uwagę w procesie przewidywania potencjalnych przyszłych wyników finansowych Grupy i jej kondycji finansowej.

Zarząd uważa powyżej opisaną sytuację za zdarzenie niepowodujące korekt w sprawozdaniu finansowym za rok 2019, lecz za zdarzenie po dacie bilansu wymagające dodatkowych ujawnień. Zarząd do tej pory nie odnotował istotnie zauważalnego wpływu zaistniałej sytuacji na sprzedaż lub łańcuch dostaw. Jednakże sytuacja w Polsce i na świecie wciąż się zmienia, więc nie można w tej chwili przewidzieć potencjalnych skutków, gdyby sytuacja gospodarcza uległa pogorszeniu. Zarząd będzie nadal monitorować potencjalny wpływ i podejmie wszelkie możliwe kroki, aby złagodzić wszelkie negatywne skutki dla Grupy. Ewentualny wpływ, jeśli wystąpi taka konieczność, zostanie uwzględniony w wynikach 2020 roku.

Zawarcie umowy dotyczącej przebudowy kotła w elektrowni Konin

W dniu 27 marca 2020 roku została zawarta umowa ze spółką Valmet Technologies dotycząca realizacji w formule „pod klucz” kontraktu na zaprojektowanie i wykonanie przebudowy kotła K-7 na kocioł fluidalny pracujący w technologii BFB. Przedmiotem umowy jest przystosowanie istniejącego kotła węglowego K-7, zlokalizowanego na terenie elektrowni Konin, na kocioł fluidalny typu BFB ze stacjonarnym, bąbelkowym złożem fluidalnym, wykorzystujący biomasę. Zmodernizowana instalacja o mocy 50 MWe będzie produkowała energię elektryczną oraz pełniła funkcję rezerwową dla działającego już obecnie bloku biomasowego, zasilającego w ciepło miasto Konin. Po modernizacji kotła K-7, w elektrowni Konin dostępna będzie generacja mocy około 100 MWe (2x50 MWe) z wykorzystaniem biomasy jako paliwa podstawowego.

Zgodnie z zawartą umową, wynagrodzenie za wykonanie przedmiotu umowy zostało określone na kwotę netto 89,8 miliona złotych, a termin realizacji ustalono na 18 miesięcy od daty zawarcia umowy.

Przebudowa kotła K-7 stanowi główny element całego projektu polegającego na dostosowaniu instalacji wykorzystywanej uprzednio do produkcji energii elektrycznej z węgla brunatnego do spalania biomasy. Szacunkowy całkowity łączny koszt projektu wynosi około 180 milionów złotych.

Zawarcie Umów o otwarcie linii gwarancji z Bankiem Pekao SA

W dniu 31 marca 2020 roku spółki ZE PAK SA i Elektrownia Pątnów II Sp. z o.o. podpisały umowy linii gwarancyjnych z Bankiem Pekao SA odpowiednio na kwoty 50 i 30 milionów złotych. Linie pozwalają na wystawianie gwarancji bankowych w obrocie krajowym i zagranicznym zabezpieczających należyte wykonanie umowy/zapłatę ceny, w tym również zabezpieczających transakcje zawierane na Towarowej Giełdzie Energii. Przyjęte zabezpieczenia nie odbiegają od standardowych przy tego typu umowach.

3.2. Istotne umowy zawarte w roku obrotowym

Umowy istotne dla działalności Grupy

Z uwagi na charakterystykę działalności i rynku, na którym funkcjonuje Grupa Kapitałowa ZE PAK SA podstawowe umowy zawierane z głównymi dostawcami i odbiorcami w toku zwykłej działalności mają standardowy charakter. Umowy dotyczące dostaw głównego surowca jakim jest węgiel brunatny mają charakter wieloletni a głównymi dostawcami są spółki zależne od ZE PAK SA. Umowy stanowiące uzupełniające dostaw węgla oraz umowy dostawy biomasy zawierane z zewnętrznymi dostawcami. W obszarze sprzedaży energii spółka zobowiązana jest do sprzedaży całości wolumenu produkowanej energii poprzez rynek giełdowy, wyłączenie stanowi produkcja z odnawialnych źródeł energii (w przypadku ZE PAK SA chodzi o wolumen produkowany z biomasy, czyli około 5% całego wolumenu produkcji energii). Większość wolumenu produkcji z biomasy sprzedawana jest w umowach dwustronnych za pośrednictwem spółki zależnej PAK Volt SA. W obszarze zakupu pozwoleń do emisji CO₂ spółki z Grupy podpisują umowy ramowe z poszczególnymi kontrahentami określające podstawowe warunki współpracy. Natomiast sam zakup

dokonywane są w odrębnych transakcjach w odniesieniu do konkretnych ilości przy zastosowaniu aktualnych cen rynkowych.

Umowy dotyczące otrzymanych kredytów i pożyczek

Spółki z Grupy ZE PAK SA w 2019 roku podpisały następujące umowy dotyczące kredytów i pożyczek:

1. ZE PAK SA podpisała z jednym z banków umowę o wielocelowy limit kredytowy - dla kredytu w rachunku bieżącym i dla produktów gwarancyjnych z pierwotnym terminem ważności do dnia 30 listopada 2019 roku. Dostępny limit kredytowy ze zmiennym limitem od 0 do 100 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie kredytu na rachunku bieżącym według stawki WIBOR 1M plus marża banku. ZE PAK SA podpisując aneks nr 1 i nr 2 przedłużyła ważność umowy do dnia 30 listopada 2020 roku.
2. PAK KWB Konin SA podpisała z jednym z banków kredyt nieodnawialny na finansowanie bieżącej działalności w kwocie 66 700 tysięcy złotych. Kredyt spłacany w ratach miesięcznych. Ostateczna spłata kredytu nastąpi w dniu 15 grudnia 2021 roku. Oprocentowanie kredytu według stawki WIBOR 3M plus marża banku.
3. PAK KWB Konin SA podpisała z jednym z banków aneks nr 12 przedłużający termin spłaty kredytu do dnia 30 czerwca 2020 roku. Dostępny limit kredytowy przeznaczony na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej wynosi 40 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża banku.
4. PAK SERWIS sp. z o.o. podpisał z jednym z banków aneks nr 9 i 10 do umowy o wielocelowy limit kredytowy przedłużający okres obowiązywania umowy do dnia 30 listopada 2020 roku. Dostępny wielocelowy limit kredytowy wynosi 20 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża banku.
5. PAK SERWIS sp. z o.o. podpisał z jednym z banków aneks nr 2 do umowy ramowej o linię wieloproduktową przedłużający okres obowiązywania umowy do dnia 29 maja 2020 roku. Dostępny wielocelowy limit kredytowy wynosi 10 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża banku.
6. PAK SERWIS sp. z o.o. podpisał z jednym z banków aneks nr 2 i nr 3 do umowy o limit wierzytelności zmieniający okres ważności części umowy dla kredytu w rachunku bieżącym do dnia 31 grudnia 2019 roku. Dostępny limit kredytowy wynosi 5 000 tysięcy złotych. Oprocentowanie według stawki WIBOR 1M plus marża banku.

Umowy dotyczące udzielonych pożyczek

1. PAK Infrastruktura sp. z o.o. podpisała w dniu 20 grudnia 2019 roku, umowę udzielenia pożyczki dla innej spółki z Grupy Kapitałowej tj. PAK KWB Konin SA. Kwota pożyczki wynosi 25 000 tysięcy złotych. Pożyczka będzie spłacona jednorazowo w dniu 18 grudnia 2020 roku. Oprocentowanie pożyczki według stawki WIBOR 3M plus marża.
2. PAK KWB Adamów SA podpisała w dniu 20 grudnia 2019 roku, umowę udzielenia pożyczki dla innej spółki z Grupy Kapitałowej tj. PAK KWB Konin SA. Kwota pożyczki wynosi 32 500 tysięcy złotych. Pożyczka będzie spłacona jednorazowo w dniu 18 grudnia 2020 roku. Oprocentowanie pożyczki według stawki WIBOR 3M plus marża.

Obie powyższe umowy były następstwem zamiany funkcjonującego wcześniej programu emisji obligacji. W ramach tego program PAK Infrastruktura sp. z o.o. oraz PAK Adamów SA nabyły obligacje PAK KWB Konin SA, które to obligacje 20 grudnia 2019 zostały zamienione na umowy pożyczek a sam program emisji obligacji został wygaszony.

Udzielone i otrzymane gwarancje oraz poręczenia

Tabela 2: Zestawienie udzielonych w 2019 roku gwarancji i poręczeń

	tysiące złotych	tysiące euro
	2019 rok	
Udzielone gwarancje	50 210	2 657
- w tym dla spółek z Grupy	-	-
Udzielone poręczenia	136 959	-
- w tym dla spółek z Grupy	120 700	-

Tabela 3: Zestawienie otrzymanych w 2019 roku gwarancji i poręczeń

	tysiące złotych 2019 rok	tysiące euro
Otrzymane gwarancje	18 246	-
- w tym od spółek z Grupy	-	-
Otrzymane poręczenia	136 959	-
- w tym od spółek z Grupy	120 700	-

Umowy zawarte z podmiotami powiązаныmi na warunkach odbiegających od rynkowych

W 2019 roku w Grupie Kapitałowej ZE PAK SA pomiędzy spółkami powiązаныmi nie zawierano umów na warunkach odbiegających od rynkowych.

3.3. Realizacja programu inwestycyjnego

W 2019 roku Grupa ZE PAK SA nie realizowała dużych projektów inwestycyjnych. Aktywność inwestycyjna skupiła się przede wszystkim na realizacji niezbędnych zadań służących zapewnieniu utrzymania bieżącej sprawności i efektywniejszego wykorzystania posiadanych aktywów wydobywczych i wytwórczych. Wydatkowane w 2019 roku nakłady inwestycyjne dotyczyły przygotowania i realizacji zadań niezbędnych dla bieżącego funkcjonowania.

Kluczowe inwestycje ZE PAK SA w fazie przygotowawczej

W 2019 roku w Spółce prowadzono prace projektowe związane z trzema nowymi projektami inwestycyjnymi:

- przystosowaniem kotła węglowego K-7 w elektrowni Konin do wyłącznego spalania biomasy wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną,
- budową farmy fotowoltaicznej na rekultywowanych terenach kopalni Adamów, które zlokalizowane są na obszarze gminy Brudzew w rejonie miejscowości Janiszew,
- budową wytwórni wodoru wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie elektrowni Konin.

Przystosowanie kotła węglowego K-7 do spalania biomasy

Zadanie ma na celu przystosowanie infrastruktury wykorzystywanej uprzednio do produkcji energii i ciepła z węgla brunatnego do spalania biomasy. W ten sposób w elektrowni Konin zostanie utworzona druga jednostka biomasowa, która oprócz produkcji energii dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego będzie również źródłem awaryjnym dla produkcji ciepła w sytuacji odstawienia funkcjonującej jednostki biomasowej. Na przełomie 2019 oraz 2020 roku w ramach tego projektu rozpoczęto cztery konkursy ofert dotyczące wyboru wykonawców: (1) przystosowania kotła właściwego do spalania biomasy, (2) układu podawania biomasy, (3) układu odbioru popiołu spod elektrofiltru oraz (4) modernizacji generatora G5.

Budowa farmy fotowoltaicznej

Planowana moc znamionowa farmy wynosi 70 MWp. W ramach tego projektu uzyskano pozwolenie na budowę (bez układu wyprowadzenia mocy) oraz uzyskano warunki przyłączenia farmy do sieci elektroenergetycznej Operatora. Ponadto w 2019 roku zakupiono od spółki PAK KWB Adamów SA zlokalizowane na obszarze gminy Brudzew w miejscowości Janiszew działki (teren), przeznaczone pod farmę fotowoltaiczną. Docelowo projekt będzie realizowany przez spółkę celową zależną od ZE PAK SA.

Budowa wytwórni wodoru

Opracowano wstępną koncepcję oraz biznesplan dla wytwórni wodoru, której docelowa wydajność ma wynosić 20 ton H₂/dobę. Wodór produkowany będzie w procesie elektrolizy wody z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Podstawowym źródłem energii pierwotnej będzie biomasa, której przekształcenie w energię elektryczną dedykowanej do tego celu instalacji, zasilać będzie układ elektrolizerni. Zrealizowanie tego zadania pozwoli na zeroemisyjną produkcję tzw. „zielonego wodoru”.

Inwestycje PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA

W 2019 roku PAK KWB Konin SA kontynuowała realizację prac inwestycyjnych na czynnych odkrywkach Józwin, Drzewce i Tomisławice mających na celu utrzymanie zdolności produkcyjnych. Na ww. odkrywkach prowadzono prace

związane z budową systemów odwodnienia wraz z infrastrukturą zasilającą i teletechniczną, co wynikało z postępu robót górniczych i potrzebą przygotowania terenu pod przyszłą eksploatację. Największe wydatki poniesiono na wykup nieruchomości na odkrywce Józwin i Tomisławice, budowę systemu zasilania maszyn podstawowych odkrywki Józwin i Drzewce, trasę odstawy węgla na odkrywce Tomisławice, budowę systemu odwodnienia odkrywki Tomisławice, a przede wszystkim na przebudowę obiektów liniowych kolidujących z odkrywką Tomisławice, w tym linii 220kV.

Na wszystkich odkrywkach trwają również prace przygotowawcze i projektowe nowych inwestycji związanych m.in. z infrastrukturą odwodnieniową i zasilającą oraz z przebudową obiektów kolidujących z odkrywkami, w tym np. linii 220kV na odkrywce Adamów.

3.4. Zarządzanie ryzykiem

Grupa prowadząc swoją działalność narażona jest na szereg rodzajów ryzyka, występujących faktycznie, potencjalnie lub teoretycznie, obecnych w branży oraz na rynkach, na których działają spółki Grupy Kapitałowej. Są to czynniki mające swoje źródło zarówno wewnątrz Grupy, jak i w jej otoczeniu. Mając na uwadze sformalizowanie sfery związanej z ryzykiem występującym w działalności Grupy powstał kompleksowy dokument zatytułowany „Zasady Zarządzania Ryzykiem dla Grupy Kapitałowej ZE PAK SA” („Zasady Zarządzania”). Zasady Zarządzania zostały opracowane i wdrożone w celu zdefiniowania i określenia granic ryzyk występujących lub mogących wystąpić w Grupie Kapitałowej ZE PAK SA oraz określenia mechanizmów minimalizacji ekspozycji na ryzyko w toku prowadzenia działalności w sektorze energetycznym i wydobywczym oraz minimalizacji skutków ryzyka, którego ze względu na specyfikę podstawowej działalności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, nie da się całkowicie wyeliminować.

Pierwszym etapem było określenie spółek Grupy, w których działalności można zidentyfikować ryzyka o materialnym znaczeniu dla działalności całej Grupy, a następnie zastosowanie odpowiednich zasad postępowania. Spółkami o istotnym wpływie na podstawową działalność Grupy są: ZE PAK SA, Elektrownia Pątnów II sp. z o.o., PAK KWB Konin SA, PAK KWB Adamów SA, PAK – Volt SA. Pozostałe Spółki z Grupy nie mają bezpośredniego wpływu na ryzyka operacyjne.

W ramach wspomnianych zasad określono model i strategię biznesową Grupy Kapitałowej. Naczelną zasadą realizowanego przez Grupę modelu biznesowego w sferze działalności gospodarczej: wydobywczej, produkcyjnej i handlowej jest maksymalizacja produkcji i zysku przy jednoczesnym przestrzeganiu zasady minimalizacji ryzyka. W celu realizacji planów biznesowych Grupa dopuszcza poniesienie ryzyka, ale wyłącznie w zakresie i na zasadach określonych w Zasadach Zarządzania. Wszystkie rodzaje ryzyka biznesowego i sytuacje skutkujące ekspozycją na ryzyko są przez cały czas minimalizowane, chyba że Zasady Zarządzania lub decyzje Zarządu wyraźnie upoważnią do określonych odstępstw. W odniesieniu do struktury kapitałowej Grupy oraz schematów organizacyjnych poszczególnych spółek wyodrębniono określone role oraz określono zakres odpowiedzialności za decyzje i działania związane z realizowaną strategią i polityką rynkową. Szczególną rolę, ściśle związaną z przestrzeganiem i prawidłowym stosowaniem Zasad Zarządzania pełni zespół zadaniowy, pod nazwą „Komitet Zarządzania Ryzykiem”, działający jako organ doradczy i opiniodawczy Zarządu ZE PAK SA. Organ został powołany Zarządzeniem Prezesa Zarządu Spółki. Głównym zadaniem Komitetu Zarządzania Ryzykiem jest rozpoznanie i identyfikacja oraz merytoryczna ocena wszelkich ryzyk gospodarczych o wartości powyżej 10 mln złotych, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej przez Grupę.

W ramach zarządzania ryzykiem w Grupie dokonano identyfikacji określonych obszarów ryzyk związanych z realizacją zakładanych celów biznesowych:

- ryzyka surowcowe;
- ryzyka produkcyjne;
- ryzyka rynkowe i powiązane z nimi ryzyka finansowe;
- ryzyka operacyjne związane z funkcjonowaniem systemów informatycznych;
- ryzyko w obszarze bezpieczeństwa informacyjnego.

Dla każdego obszaru ryzyka zidentyfikowanego powyżej określono specyficzne rodzaje ryzyk dotyczące stricte konkretnego obszaru. Rodzaj danego ryzyka został kompleksowo opisany, wraz z podaniem teoretycznych przykładów jego wystąpienia w działalności operacyjnej Grupy. Do każdego rodzaju ryzyka opracowano również konkretne formy działania mające na celu jego minimalizację lub wykluczenie, przypisano również odpowiedni miernik a tam gdzie to możliwe określono tzw. „kluczowy wskaźnik wykonania”, czyli minimalny poziom wykonania.

Kontroli, w zakresie przestrzegania Zasad Zarządzania, odpowiednio do swojego zakresu działania, podlegają kierownicy i pracownicy komórek organizacyjnych przyporządkowani do danego obszaru ryzyka. Odpowiedzialność za prawidłowe i zgodne z Zasadami Zarządzania, wykonywanie zadań przez podległe komórki organizacyjne i samodzielne stanowiska pracy ponosi kierownictwo komórek organizacyjnych. W Zasadach Zarządzania opisano również w sposób szczegółowy

proces prawidłowego raportowania na temat zidentyfikowanego ryzyka a także sposób postępowania w wypadku zidentyfikowania naruszenia zasad opisanych w dokumencie.

Zgodnie z Zasadami Zarządzania od przestrzegania procedur i sposobów postępowania opisanych w dokumencie można odstąpić wyłącznie po uzyskaniu upoważnienia Zarządu ZE PAK SA wyrażonego na piśmie, zastosowanie znajduje wtedy specjalna procedura opisana również w Zasadach Zarządzania.

Informacja na temat instrumentów finansowych w zakresie ryzyka dotyczącego: zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej ujęto w nocie 38 skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zawiera ona również informacje odnośnie celów i metod zarządzania ryzykiem finansowym. Informacje na temat transakcji, dla których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń zawiera nota 38.3 skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

3.5. Opis wykorzystania wpływów z emisji

W PAK KWB Konin SA funkcjonował program emisji obligacji, który spółka wykorzystywała w celu finansowania swojej działalności. We wcześniejszych latach obligacje nabywane były przez inne podmioty z Grupy. 20 grudnia 2019 roku wyemitowane obligacje zostały zamienione na umowy pożyczek. Podpisane zostały dwie umowy pożyczek:

- na kwotę 32,5 mln złotych pomiędzy PAK KWB Konin a PAK KWB Adamów SA, z terminem spłaty do 18 grudnia 2020 roku,
- na kwotę 25 mln złotych pomiędzy PAK KWB Konin SA a PAK Infrastruktura sp. z o.o., z terminem spłaty do 18 grudnia 2020 roku.

4. PODSTAWOWE CZYNNIKI RYZYKA PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W procesie przewidywania przyszłych wyników Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA należy brać pod uwagę szereg czynników ryzyka i zagrożeń, występujących faktycznie, potencjalnie lub teoretycznie, obecnych w branży oraz na rynkach, na których działa Grupa. Są to czynniki mające swoje źródło zarówno wewnątrz Grupy jak i w jej otoczeniu. W ocenie Zarządu można je podzielić na takie, które występują w sposób ciągły w każdym okresie oraz te, pojawiające się incydentalnie w okresie, którego dotyczy dany raport okresowy.

Spośród najistotniejszych czynników o stałym wpływie na wyniki Grupy z pewnością wymienić należy:

- trendy makroekonomiczne w gospodarce Polski i zapotrzebowanie na energię elektryczną;
- otoczenie regulacyjne;
- ceny energii elektrycznej;
- ceny i podaż świadectw pochodzenia;
- koszt wydobycia i dostawy węgla oraz innych paliw;
- koszty uprawnień do emisji CO₂;
- rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem KDT w Elektrowni Pątnów II sp. z o.o.;
- sezonowość i warunki meteorologiczne;
- nakłady inwestycyjne;
- kurs walutowy euro/złoty oraz poziom stóp procentowych.

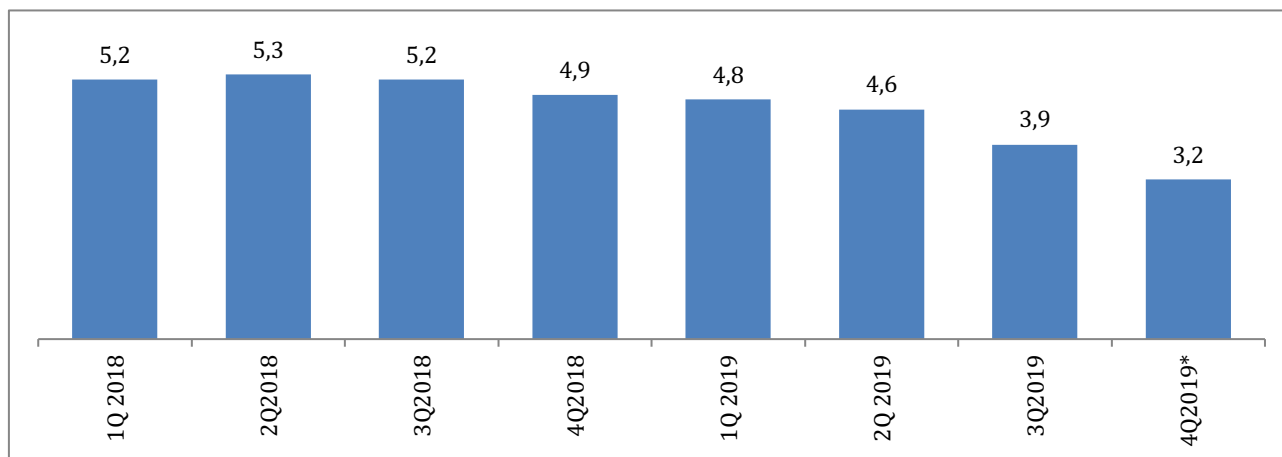
Ponadto istotnym czynnikiem mogącym mieć znaczący wpływ na wyniki finansowe w perspektywie kolejnych kwartałów są wyniki testów na utratę wartości aktywów. Zgodnie z MSR 36 test na utratę wartości aktywów przeprowadzany jest po zaistnieniu określonych przesłanek. Ostatnie testy zostały przeprowadzone na dzień 31 grudnia 2019 roku a ich wynik uzasadniał zmiany wartości składników majątku. Wykorzystywane modele wyceny aktywów wykazują wrażliwość na szereg parametrów, m.in. tych opisanych w niniejszym punkcie, więc w obliczu niestabilnych perspektyw działalności, zarówno tych rynkowych jak i mających swe źródło w uwarunkowaniach prawnych, założenia do modeli wyceny majątku mogą ulec zmianie a co za tym idzie wyniki testów na utratę wartości w przyszłości mogą skutkować koniecznością dokonania weryfikacji wysokości odpisów aktualizujących wartość składników majątku. Kolejna analiza przesłanek uzasadniających potencjalną konieczność przeprowadzenia testów na utratę wartości składników majątku przeprowadzona zostanie na koniec następnego okresu sprawozdawczego.

Trendy makroekonomiczne w gospodarce Polski i zapotrzebowanie na energię elektryczną

Prowadząc działalność na terenie Polski, osiągając znaczną większość przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej należy brać pod uwagę tendencje makroekonomiczne w polskiej gospodarce. Szczególne znaczenie ma zmiana realnego

PKB i produkcji przemysłowej w Polsce, rozwój sektora usług oraz wzrost konsumpcji indywidualnej. Wszystkie wymienione czynniki wpływają w sposób istotny na zapotrzebowanie na energię elektryczną i jej zużycie.

Wykres 4: Dynamika PKB (%) w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego

* Tzw. wstępny szacunek produktu krajowego brutto w IV kwartale 2019 roku, niewyrównany sezonowo, w cenach stałych średniorocznych roku poprzedniego.

Źródło: dane GUS

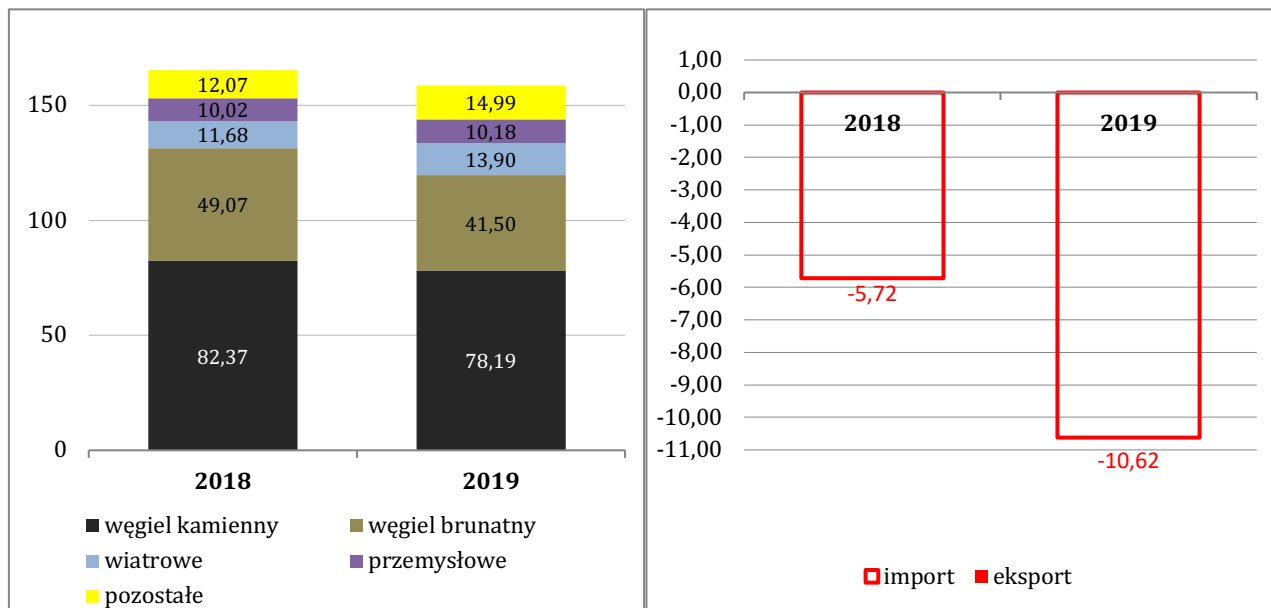
Według danych GUS dynamika produktu krajowego brutto („PKB”) liczona w cenach stałych roku poprzedniego spadła z poziomu 4,8% zanotowanego w I kwartale 2019 roku do poziomu 3,2% zanotowanego w IV kwartale 2019 roku (dane za IV kwartał na podstawie tzw.: „wstępnego szacunku produktu krajowego brutto”). Według wstępnych danych GUS wzrost PKB Polski w całym 2019 roku wyniósł 4,0% wobec wzrostu na poziomie 5,1% zanotowanego w 2018 roku. Stały trend spadku kwartalnych odczytów dynamiki PKB jest widoczny już od II kwartału 2018 roku.

W IV kwartale 2019 roku głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego był popyt krajowy, którego wzrost w skali roku wyniósł 2,2%. Był on jednak niższy od popytu notowanego w III kwartale 2019 roku (wzrost o 3,3%). Wpłynął na to spadek akumulacji brutto, który wyniósł -0,2% (wobec wzrostu w III kwartale 2019 roku o 0,4%). Spożycie ogółem wzrosło o 3,2% i było niższe od notowanego w III kwartale 2019 roku (wzrost o 4,0%). Spożycie w sektorze gospodarstw domowych wzrosło o 3,3% i było niższe niż w III kwartale 2019 roku (wzrost o 3,9%). Tempo wzrostu nakładów brutto na środki trwałe było wyższe niż w III kwartale 2019 roku i wyniosło 4,9% (wobec 4,7%).

Dane dotyczące funkcjonowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego i Rynku Bilansującego, prezentowane przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA wskazują, że krajowe zużycie¹ energii elektrycznej w 2019 roku wyniosło 169,39 TWh i w porównaniu do roku poprzedniego spadło o 0,9%. Należy jednak mieć na uwadze, że pewna część wielkości spadku została pokryta przez masowo powstające źródła fotowoltaiczne produkujące energię, która jest bezpośrednio konsumowana w miejscu dostawy (prosumenci), co nie jest rejestrowane przez istniejące układy pomiarowe. W 2019 roku spadek produkcji energii był wyższy niż spadek zużycia, produkcja energii elektrycznej ogółem spadła o 3,9%. Biorąc pod uwagę cały bilans roku, odnotowano spadek wytwarzania energii z głównego (pod względem wolumen produkowanej energii) surowca, czyli węgla kamiennego o 5,08%. Jeszcze większy spadek zanotowała produkcja energii z węgla brunatnego której wolumen zmniejszył się o 15,43%. Spadek produkcji energii z głównych pod względem wolumenu źródeł, czyli węgla kamiennego i brunatnego należy wiązać z pogarszającą się rentownością wytwarzania z wysokoemisyjnych źródeł, konkurencyjnością innych źródeł wytwarzania, ciepłą zimą, a także wskazanymi poniżej czynnikami takimi jak import energii z zagranicy a także wzrost wytwarzania opartego o odnawialne źródła energii. Stosunkowo dużo wyprodukowały elektrownie wiatrowe, wzrost w skali roku o 19,06%. W minionym roku zauważalny był wzrost generacji z gazu o ponad 26%. Energia elektryczna wyprodukowana z węgla kamiennego stanowiła 49,25% ogółu produkcji energii elektrycznej, energia z węgla brunatnego 26,14% a turbiny wiatrowe wygenerowały 8,76% ogółu energii. Nie zmienił się kierunek wymiany zagranicznej. W minionym roku Polska ponownie była importerem energii elektrycznej netto, nadwyżka importu nad eksportem wyniosła 10,62 TWh, co stanowi wzrost o 86% w stosunku do importu w 2018 roku.

¹ Na podstawie Tabeli: Struktura produkcji energii elektrycznej w elektrowniach krajowych, wielkości wymiany energii elektrycznej z zagranicą i krajowe zużycie energii – wielkości miesięczne oraz od początku roku – wielkości brutto dostępnej na stronie PSE SA.

Wykres 5: Struktura produkcji energii elektrycznej oraz saldo wymiany energii elektrycznej z zagranicą (wielkości brutto) – TWh

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSE

Otoczenie regulacyjne

Podmioty działające na rynku energii elektrycznej funkcjonują w otoczeniu regulacyjnym, które podlega ciągłym zmianom, głównie poprzez oddziaływanie prawa unijnego na prawo krajowe. Najważniejsze regulacje prawne, którym podlegają wytwórcy energii elektrycznej to Ustawa prawo energetyczne w tym przepisy dotyczące obowiązku sprzedaży energii na rynkach giełdowych, Ustawa o odnawialnych źródłach energii („oze”), określająca zasady wsparcia dla określonych technologii wytwarzania energii, Ustawa Prawo Ochrony Środowiska określająca zasady zrównoważonego korzystania ze środowiska. Powyższe ustawy transponują do polskiego porządku prawnego dyrektywy i rozporządzenia Komisji Europejskiej oraz konwencje międzynarodowe, dotyczące m.in. zasad jednolitego hurtowego rynku energii elektrycznej, ochrony środowiska i zmian klimatycznych (w tym dotyczące emisji CO₂). Pod uwagę należy brać również przepisy prawa podatkowego oraz interpretacje i rekomendacje wydawane w szczególności przez Urząd Regulacji Energetyki. Wszelkie zmiany w przytoczonych powyżej obszarach mogą mieć duże znaczenie dla działalności Grupy. Ryzyko regulacyjne jest jednym z najistotniejszych w branży wytwórców energii elektrycznej.

Poniżej przedstawiono wykaz regulacji, które w istotny sposób w 2019 roku zmieniły otoczenie regulacyjne w obszarze wytwarzania energii elektrycznej:

5 czerwca 2019 roku Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej przyjęły rozporządzenie w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (nr 2019/943), które zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 2020 roku. Zapisy tego rozporządzenia wprowadzają zasady odnośnie projektowania mechanizmów zdolności wytwórczych (mechanizmy mocowe). W art. 22 ust. 4 zawarto zapisy mówiące o tym, że nowe instalacje, w których emisje przekraczają 550 gramów CO₂ na kilowatogodzinę (kWh) pochodzącego z paliw kopalnych, nie będą mogły korzystać ze wsparcia państwa w ramach rynku mocy po 1 lipca 2025 roku. Natomiast istniejące elektrownie emitujące więcej niż 550 gramów CO₂ na kWh i więcej niż 350 kg CO₂ średniorocznie na każdy zainstalowany kW mocy, będą mogły uczestniczyć w tych mechanizmach do 1 lipca 2025 roku. Kontrakty mocowe podpisywane w ramach rynku mocy do końca 2019 roku, były wyjęte spod ograniczeń regulacji.

W dniu 2 sierpnia 2019 roku ukazało się rozporządzenie Ministra Energii w sprawie parametrów aukcji głównej dla roku dostaw 2024 oraz parametrów aukcji dodatkowych dla roku dostaw 2021 (poz. 1457), określające warunki uczestnictwa w aukcji głównej na rok 2024 i aukcjach dodatkowych na rok 2021. Rozporządzenie to obniżyło próg nakładów inwestycyjnych wymagany dla zawarcia kontraktu wieloletniego oraz ceny maksymalne dla jednostek istniejących i nowych oraz modernizowanych. W oparciu o zapisy tego rozporządzenia 6 grudnia 2019 roku przeprowadzono aukcje na rynku mocy.

14 sierpnia 2019 roku w Dzienniku Ustaw pod poz. 1524 ukazała się ustawa o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw, w której zawarto ilości energii i wartość przeznaczone do sprzedaży na aukcji w roku 2019. Zmieniona ustawa wydłużyła ponadto okresy wymagane dla wytworzenia po raz pierwszy po rozstrzygnięciu

aukcji energii z fotowoltaiki z 18 do 24 miesięcy, a z wiatru z 24 do 33 miesięcy. W oparciu o zapisy ustawy w listopadzie i grudniu 2019 roku przeprowadzono aukcje OZE.

24 sierpnia 2019 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, która wdrożyła m. in. zapisy dotyczące kolejnego przydziału uprawnień do emisji CO₂ dla energii elektrycznej produkowanej w kogeneracji oraz efektywnego wsparcia inwestycji niskoemisyjnych dla okresu handlu emisjami na lata 2021-2030.

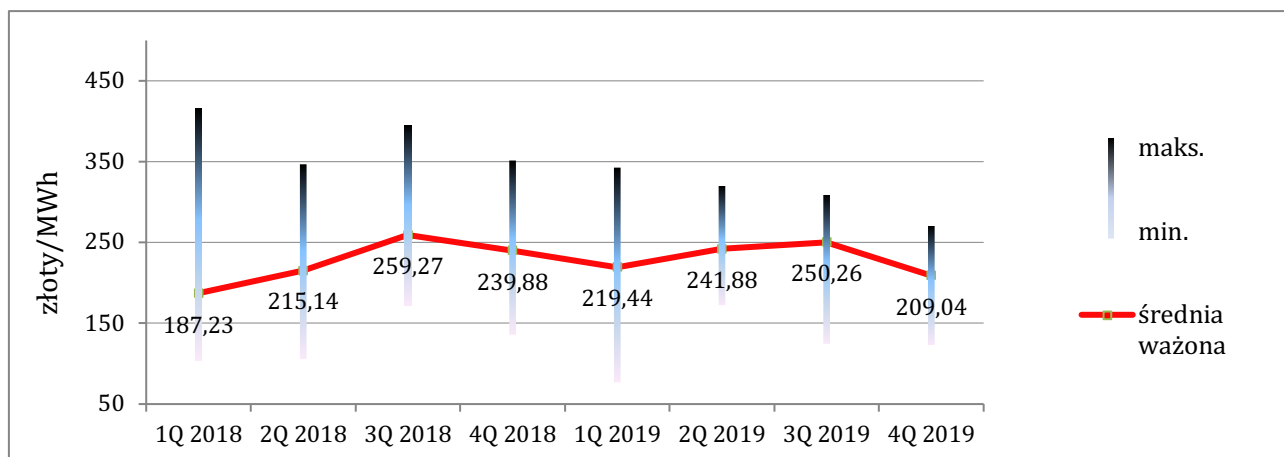
11 grudnia 2019 roku KE ogłosiła założenia funkcjonowania „Europejskiego Zielonego Ładu”, który w założeniu ma doprowadzić do neutralności emisyjnej Unii Europejskiej w 2050 roku. Wśród postulatów tego planu zapisano m.in. zwiększenie celu redukcyjnego UE na 2030 rok do 50-55%.

Ceny energii elektrycznej

Grupa generuje zdecydowaną większość przychodów z wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej, dlatego ryzyko zmiany ceny, za jaką sprzedaje energię elektryczną ma kluczowe znaczenie dla poziomu przychodów generowanych przez Grupę.

Miniony rok charakteryzował się stosunkowo wysokimi cenami energii elektrycznej w porównaniu z latami ubiegłymi. Jednakże w IV kwartale zanotowano znaczny spadek cen, w szczególności odnosząc do poprzedzającego go III kwartału, w którym poziom notowanych cen były najwyższy w minionym roku. Na początku 2019 roku ceny energii elektrycznej kształtowały się na znacznie niższym poziomie niż miało to miejsce w dwóch ostatnich kwartałach 2018 roku. Istotnymi czynnikami, które znacząco wpływały na ceny w pierwszych miesiącach roku były wyższe temperatury w stosunku do średnich z lat ubiegłych oraz wysoka wietrzność i związana z nią wysoka generacja energii z turbin wiatrowych. Oba czynniki wpływały niekorzystnie na wzrost cen energii. Czynnikiem, który mógł również wpływać na kształtowanie się cen w pierwszym, a także w drugim kwartale 2019 roku, którego wagę ciężko określić, było zamieszanie towarzyszące wprowadzaniu przepisów „zamrażających” ceny energii dla odbiorców końcowych oraz brak aktów wykonawczych dotyczących tego zagadnienia. W trzecim kwartale 2019 roku zanotowano wzrosty cen energii elektrycznej. Wysoki poziom cenowy w trzecim kwartale (najwyższy w minionym roku) spowodowany był w głównej mierze wysokimi temperaturami powietrza (wyższe temperatury w okresie letnim wpływają na zużycie energii w urządzeniach klimatyzacyjnych i chłodniczych) i stosunkowo niską wietrznością. Ponadto, wpływ na poziom notowanych cen mógł mieć stan pracy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, kiedy wielu wytwórców przesunęło część kampanii remontowych przeprowadzanych zwykle w drugim kwartale na kwartał trzeci, co prawdopodobnie, oprócz warunków atmosferycznych, przyczyniło się do wzrostu cen energii elektrycznej. Czwarty kwartał 2019 roku charakteryzował się najniższymi średnimi cenami w minionym roku. W końcówce roku wyraźnie dawały znać o sobie trzy czynniki – pierwszy z nich to zmniejszające się zużycie energii związane być może z niższą dynamiką wzrostu gospodarczego, drugim był rosnący dynamicznie import energii a trzeci to niższe ceny uprawnień do emisji CO₂ w stosunku do wcześniejszych okresów. Średnia ważona cena na Rynku Dnia Następnego na Towarowej Giełdzie Energii (TGE) dla 2019 roku ukształtowała się na poziomie 229,62 złotych/MWh co oznacza nieznaczny wzrost w odniesieniu do 2018 roku o 4,91 złotych/MWh tj. o około 2,19%.

Wykres 6: Ceny energii (IRDN)

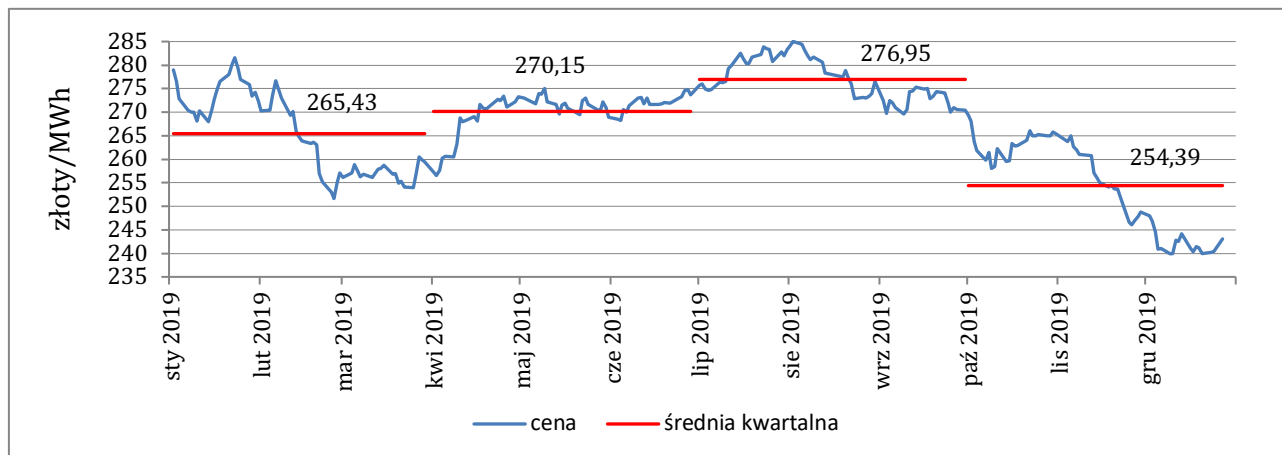

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TGE

Na rynku terminowym energii elektrycznej Towarowej Giełdzie Energii najbardziej płynny instrument, roczny kontrakt BASE_Y-2020, wykazywał nieregularny trend. Po tendencji spadkowej w pierwszym kwartale 2019 roku, zanotował

trend wzrostowy w drugim i trzecim kwartale. W ostatnim kwartale 2019 roku kontrakt znalazł się w trendzie spadkowym, a swoje minimum osiągnął w grudniu, spadając do poziomu 242,14 zł/MWh. Czynniki decydujące o tendencji na rynku terminowym były podobne jak na rynku spot (RDN), zatem wysoka wietrzność i niskie zapotrzebowanie na produkcję przez źródła konwencjonalne pociągały za sobą spadki cen notowanego kontraktu, natomiast wysokie temperatury powietrza w III kwartale również znalazły odzwierciedlenie w notowaniach na rynku terminowym. Wyższe zapotrzebowanie na energię elektryczną, stymuluje wzrost cen uprawnień do emisji CO₂, co z kolei przekłada się na ceny produktów terminowych na rynku energii elektrycznej.

Wykres 7: Cena kontraktu terminowego na dostawę energii elektrycznej (pasma) na 2020 rok

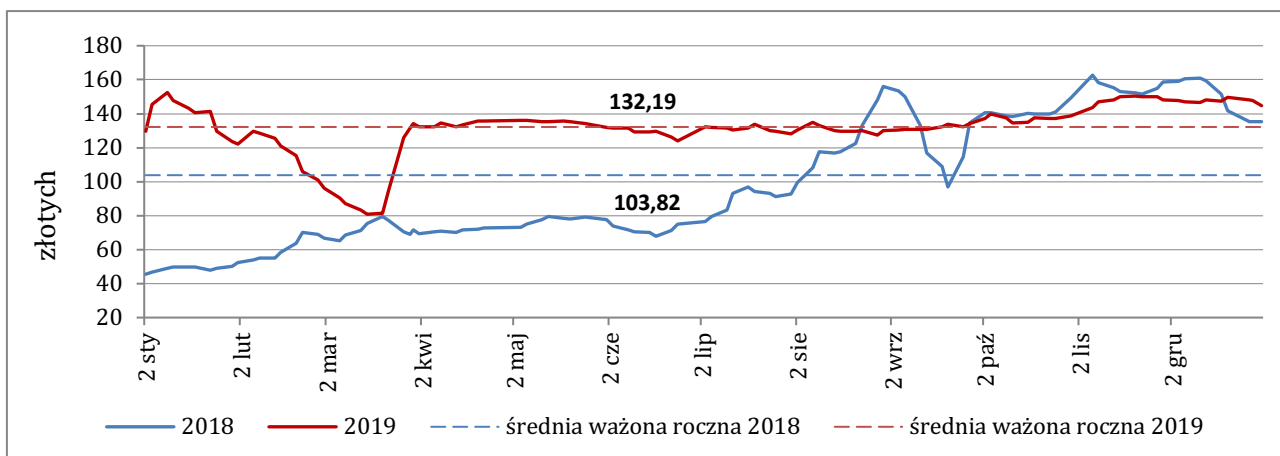
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TGE

Świadectwa pochodzenia

Z uwagi na fakt, że jeden z bloków energetycznych ZE PAK SA dedykowany jest do spalania biomasy, producentowi przysługują zielone certyfikaty. Liczba uzyskiwanych świadectw pochodzenia zależy od poziomu produkcji z danego źródła i zwykle jest wyższa od liczby, jaką Spółka jest zobowiązana przedstawić do umorzenia, co w przypadku nadwyżki pozwala zbywać ich określone ilości na rzecz innych uczestników rynku. Jednak produkcja zwłaszcza z bloku biomasowego, w dużej mierze uzależniona jest od poziomu cen rynkowych zielonych certyfikatów. W okresach gdy suma ceny energii wytworzonej z biomasy i ceny zielonego certyfikatu nie zapewniają osiągnięcia zakładanego efektu finansowego produkcja może ulegać zmniejszeniu lub zostać wstrzymana, co automatycznie zmniejsza również ilość generowanych zielonych certyfikatów. Z uwagi na fakt, że poziom przychodów generowanych ze sprzedaży świadectw pochodzenia jest niższy niż poziom przychodów generowanych ze sprzedaży energii elektrycznej, ryzyko zmian cen świadectw pochodzenia ma też mniejszy wpływ na wyniki niż np. ryzyko zmian ceny energii.

W pierwszym półroczu 2019 roku ceny świadectw pochodzenia energii (zielonych certyfikatów) wykazywały się dużą zmiennością. Powodem wahań była bardzo wysoka generacja wiatrowa, elektrownie wiatrowe są największym źródłem podaży certyfikatów na rynku. Drugim czynnikiem odpowiadającym najpierw za niższe ceny a później za ich wzrost były prace nad nowelizacją ustawy OZE gdzie w trakcie kolejnych wersji pojawiały się i zniknęły zapisy próbujące dokonać zmian w zakresie wielkości opłaty zastępczej, jednak po porzuceniu tych zapisów nastąpiła stabilizacja poziomu cen praw majątkowych i od kwietnia do końca drugiego kwartału ceny oscylowały w okolicach 130 złotych. Również w trzecim kwartale 2019 roku ceny zielonych certyfikatów charakteryzowały się względną stabilizacją. Na rynku nie wystąpiły żadne nowe czynniki, które mogłyby w sposób istotny oddziaływać na poziom cen. W czwartym kwartale roku 2019, a dokładnie w listopadzie i grudniu odbyły się aukcje OZE, przeprowadzone w świetle znowelizowanej w dniu 19 lipca 2019 roku Ustawy o odnawialnych źródłach energii. Oczekiwanie na rozstrzygnięcia aukcji i jej ostateczne wyniki (nierozstrzygnięta aukcja dla największych źródeł OZE- opartych na biomasie) stanowiły przyczynę dla wzrostu poziomu notowanych cen zielonych certyfikatów w czwartym kwartale 2019 roku. Średnia kwartalna cena zielonych certyfikatów w czwartym kwartale 2019 roku to poziom 144,61 złotych. Średnia ważona cena zielonych certyfikatów w 2019 roku ukształtowała się na poziomie 132,19 złotych/MWh, co oznacza wzrost o 28,37 złotych/MWh w stosunku do średniej ważonej ceny z 2018 tj. o 27,33%.

Wykres 8: Średnia cena świadectwa pochodzenia energii wyprodukowanej z OZE

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych TGE

Koszty i dostawy paliw, koszt wydobycia węgla

Znaczącym elementem kosztów związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w spółkach Grupy ZE PAK SA jest koszt paliwa. W dużej mierze ceny paliwa określają konkurencyjność poszczególnych technologii wytwarzania energii elektrycznej. Elektrownie Grupy ZE PAK SA wytwarzają znaczącą większość energii elektrycznej z węgla brunatnego, lecz wykorzystują również biomasę leśną i rolną. Ponadto, w procesie wytwarzania energii elektrycznej wykorzystywany jest do celów rozpałkowych, w minimalnych ilościach, ciężki i lekki olej opałowy.

Dwie kopalnie węgla brunatnego, PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA, będące dostawcami węgla brunatnego do elektrowni Grupy ZE PAK SA, uniezależniają Grupę od zewnętrznych dostawców i ograniczają ekspozycję na potencjalne wahania cen węgla brunatnego. Niemniej jednak występuje ekspozycja na wahania cen pozostałych wykorzystywanych paliw (przede wszystkim biomasy) jak również część kosztów związanych z wydobyciem węgla brunatnego zależy od czynników, które pozostają poza bezpośrednią kontrolą Grupy.

Złóża eksploatowane przez kopalnie Grupy posiadają określoną zasobność. Możliwość osiągnięcia zakładanego poziomu produkcji energii elektrycznej w perspektywie długookresowej jest częściowo uzależniona od zdolności wydobycia z obecnie eksploatowanych złóż oraz uruchomienia eksploatacji nowych złóż węgla brunatnego, które byłyby ekonomicznie opłacalne. W ramach działań zmierzających do zapewnienia surowca dla aktywów wytwórczych Grupy, PAK KWB Konin SA prowadzi prace projektowe na perspektywicznych złożach węgla brunatnego. Do zagospodarowania złóż perspektywicznych potrzebne jest uzyskanie wszelkich niezbędnych formalnych zgód i pozwoleń, zwięźczone uzyskaniem koncesji na wydobycie. Proces pozyskiwania zgód i pozwoleń jest wieloetapowy i rozciągnięty w czasie. W związku z powyższym istnieje ryzyko opóźnień i przesunięć w harmonogramie zagospodarowywania kolejnych złóż, co z kolei może rodzić ryzyko przerw w dostawach węgla dla aktywów wytwórczych Grupy. Możliwość rozpoczęcia wydobycia z perspektywicznych złóż węgla w przyszłości może być ograniczona przez wiele czynników znajdujących się poza kontrolą Grupy. Do głównych czynników ryzyka należy: nieuzyskanie koniecznych koncesji, niekorzystne rozstrzygnięcia samorządów lokalnych w zakresie kształtowania polityki przestrzennej, brak możliwości pozyskania odpowiedniego finansowania. Ryzyko związane z kosztem i ilością dostaw paliw ma kluczowe znaczenie dla ogólnego poziomu kosztów oraz wielkości produkcji.

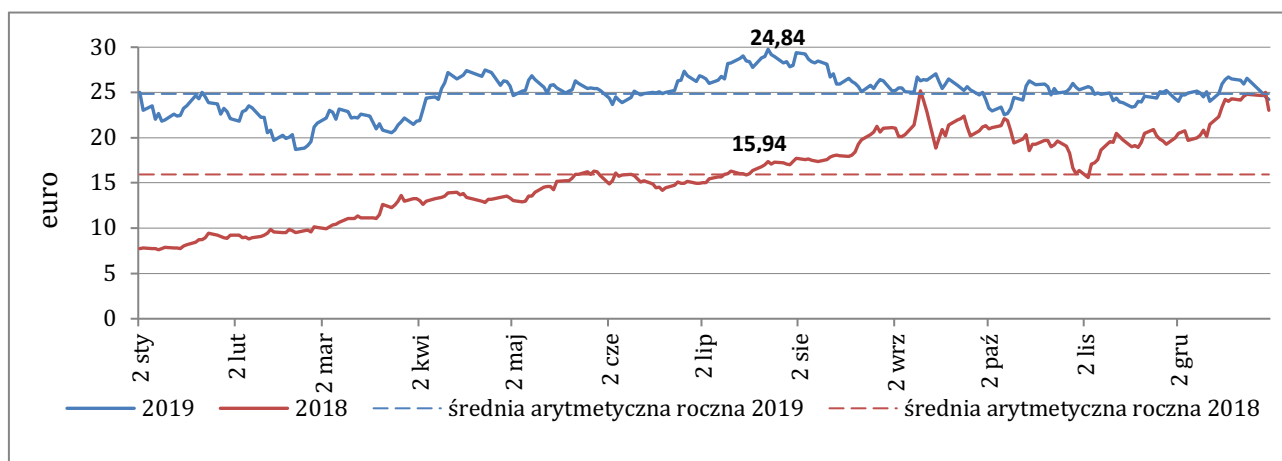
Koszty uprawnień do emisji CO₂

Działalność w zakresie wytwarzania ze źródeł konwencjonalnych energii elektrycznej i ciepła wiąże się z koniecznością ponoszenia kosztów emisji CO₂. Z uwagi na fakt, że koszty te stanowią istotną pozycję w strukturze kosztów ponoszonych przez wytwórców energii z węgla brunatnego, wpływ emitowanych ilości CO₂ oraz ryzyko zmiany cen pozwoleń do emisji CO₂ (EUA) ma bardzo istotne znaczenie dla wyników działalności. W 2019 roku Grupa otrzymała niewielką ilość darmowych uprawnień do emisji CO₂, tj. 37 081 EUA, wynikających z przydziału na produkcję ciepła. Dlatego też, praktycznie cała ilość potrzebnych Grupie ZE PAK SA uprawnień do emisji musiała zostać zakupiona na rynku wtórnym.

W 2019 roku cena EUA była dość stabilna w porównaniu do zmienności cen w 2018 roku, gdzie można było obserwować wzrost cen przekraczający 200%, co nie zdarza się często nie tylko na rynku pozwoleń do emisji, ale również na innych rynkach towarowych. Na początku 2019 roku cena EUA wynosiła niecałe 25 EUR, a na końcu roku 24,20 EUR. W marcu 2019 roku ceny EUA bardzo mocno spadły do najniższej wartości rocznej tj. 18,7 EUR. Prawdopodobną przyczyną ponad 9% spadków cen na przestrzeni miesiąca marca była niepewność inwestorów w związku z nierozwiązaną kwestią Brexitu

oraz wysokim poziomem produkcji energii z OZE. Ekspersi rynkowi zwrócili również uwagę na duże wolumeny sprzedaży na rynku terminowym zrealizowane przez zaledwie kilku inwestorów. Może to oznaczać, że duże firmy finansowe lub duzi producenci energii elektrycznej postanowili zmienić swoją strategię hedgingową. W lipcu 2019 roku wartość uprawnień systematycznie rosła, po drodze osiągając nienotowane od ponad 11 lat poziomy cenowe (10 lipca - poziom 28 EUR, 15 lipca - poziom 29 EUR). Przyczyną lipcowych wzrostów mogły być wysokie ceny energii (wywołane wysokimi temperaturami w Europie oraz wstrzymaniem pracy w niektórych elektrowniach atomowych we Francji na skutek utrzymujących się wysokich temperatur), gazu i paliw, wypowiedzi niemieckiej Minister Środowiska sugerujące gotowość do umarzania uprawnień w związku z zamykaniem elektrowni w Niemczech, a także wypowiedzi ówczesnej kandydatki na Przewodniczącą KE (Ursuli Von der Leyen) na temat jej planu zwiększenia celu redukcyjnego UE na 2030 rok, z obecnych 40% do 50%. Średnia arytmetyczna z notowań EUA 2019 roku wyniosła 24,84 euro, co oznacza wzrost o blisko 56 % w stosunku do średniej arytmetycznej za 2018 rok.

Wykres 9: Cena kontraktu terminowego na dostawę EUA

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ICE

Rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem „Kontraktu Długoterminowego” („KDT”)

Kontrakt długoterminowy sprzedaży mocy i energii elektrycznej (KDT) został zawarty pomiędzy Elektrownią Pątnów II sp. z o.o. a Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi SA. Miał on charakter wieloletniej umowy w zakresie dostarczania energii elektrycznej po ustalonej formule cenowej.

W związku z wcześniejszym rozwiązaniem (w dniu 1 kwietnia 2008 roku) KDT na mocy Ustawy o KDT, Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. jest uprawniona do otrzymywania odpowiedniej rekompensaty. Wysokość rekompensaty jest wyliczana według stosownego wzoru zamieszczonego w Ustawie. Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. objęta jest wymienioną ustawą do końca 2025 roku. Mechanizm określający wysokość przychodów związanych z rekompensatami z tytułu kosztów osieroconych w dużej mierze funkcjonuje na zasadzie kompensaty, dlatego ryzyko związane z poziomem przychodów z tego źródła jest w pewnym zakresie zależne od innych rodzajów ryzyka wpływającego na poziom kosztów i przychodów np. cen energii czy cen uprawnień do emisji.

Sezonowość i warunki meteorologiczne (w tym głównie warunki wietrzne)

Popyt na energię elektryczną oraz ciepło, zwłaszcza wśród konsumentów, podlega sezonowym wahaniom. Dotychczas praktyka pokazywała, że zużycie energii elektrycznej zwiększało się zimą (głównie z powodu niskich temperatur i krótszego dnia) oraz spadało w okresie letnim (w związku z okresem wakacyjnym, wyższymi temperaturami otoczenia i dłuższym dniem). W ostatnich latach systematycznie odnotowuje się wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną latem, spowodowany w głównej mierze rosnącą liczbą wykorzystywanych urządzeń chłodniczych i klimatyzacji.

Niezależnie od czynników opisanych powyżej coraz istotniejsze dla poziomu produkcji Grupy stają się warunki meteorologiczne. Kiedyś działalność Grupy nie podlegała w znaczącym stopniu sezonowości popytu, ze względu na niskie koszty praca bloków prowadzona była w sposób ciągły (w podstawie) przez niemal cały rok. Obecnie biorąc pod uwagę rosnący udział oze w segmencie wytwórców energii, w tym przede wszystkim źródeł wiatrowych, przy szacowaniu wielkości produkcji Grupy coraz większego znaczenia nabierają warunki pogodowe, ze szczególnym uwzględnieniem warunków wietrznych. Statystycznie okresami o najlepszych warunkach wietrznych jest I i IV kwartał. Należy brać pod uwagę, że w okresach, gdy warunki wietrzne są wyjątkowo dobre a produkcja turbin wiatrowych wysoka,

popyt na produkcję Grupy może ulegać okresowym zmniejszeniom, analogicznie w okresach mniejszej wietrzności produkcja może wzrastać.

Ryzyko związane z sezonowością i warunkami meteorologicznymi nabiera coraz większego znaczenia wraz z odstępstwami określonych parametrów takich jak np. średnie temperatury, wietrzność od swoich wieloletnich średnich poziomów dla danego okresu.

Nakłady inwestycyjne

Działalność w sektorze wydobycia węgla oraz produkcji energii wymaga znaczących nakładów inwestycyjnych. Aktywa wytwórcze Grupy wymagają okresowych remontów i bieżących modernizacji, zarówno ze względu na zaostrzenie wymogów w zakresie ochrony środowiska jak i potrzebę zwiększania efektywności produkcji energii elektrycznej. Poziom nakładów inwestycyjnych miał istotny wpływ i według oczekiwań może nadal mieć istotny wpływ, na wyniki działalności operacyjnej, poziom zadłużenia oraz przepływy pieniężne. Opóźnienia w realizacji, zmiany programu inwestycyjnego oraz przekroczenie budżetu mogą mieć poważny wpływ na nakłady inwestycyjne ponoszone w przyszłości, a także na wyniki, sytuację finansową oraz perspektywę rozwoju. Ponadto część planowanych przez Grupę projektów inwestycyjnych, zgłoszonych do Krajowego Planu Inwestycyjnego, wiąże się z przydziałem bezpłatnych jednostek uprawniających do emisji CO₂, jednak w przypadku braku realizacji tych inwestycji uniemożliwiona jest też zdolność do skorzystania z bezpłatnego przydziału. Również w przypadku określonych nakładów, których poniesienie upoważniało do przydziału bezpłatnych praw do emisji, gdy dany projekt inwestycyjny zgłoszony do KPI nie został ukończony w terminie, należy się liczyć z możliwością konieczności zwrotu otrzymanych pozwoleń w takiej części w jakiej wcześniej zostały przyznane.

Kurs walutowy euro/złoty, poziom stóp procentowych

Pomimo faktu, że Grupa prowadzi swoją działalność na terytorium Polski, gdzie ponosi koszty i osiąga przychody w złotych, jest kilka istotnych czynników uzależniających wyniki finansowe od kursu walutowego euro/złoty oraz poziomu stóp procentowych WIBOR. Do najistotniejszych zaliczyć należy:

- transakcje związane z zakupem EUA rozliczane w euro,
- Spółki w Grupie korzystają z finansowania dłużnego opartego na zmiennej stopie procentowej.

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim zobowiązań finansowych. Grupa posiada zobowiązania finansowe, głównie kredyty obrotowe o oprocentowaniu zmiennym.

Spółki z Grupy stosują okresowo instrumenty służące ograniczeniu ryzyka wynikającego ze zmian kursów walutowych np. dla części przepływów związanych z zakupem jednostek uprawniających do emisji CO₂. Do zabezpieczenia kursu stosuje się transakcje typu forward. Zarządy na bieżąco monitorują sytuację finansową oraz sytuację rynkową, w razie potrzeby mogą podjąć decyzje o konieczności zastosowania instrumentów finansowych zabezpieczających przed ryzykiem kursowym. Zgodnie z zasadami stosowanymi w Grupie ZE PAK SA ewentualne transakcje będą miały charakter zabezpieczenia i będą dopasowane do pozycji zabezpieczanej pod względem wolumenu i daty zapadalności. Decyzja o wyborze instrumentu zabezpieczającego, uwzględniała będzie również: cenę, płynność rynku, prostotę produktu, łatwość wyceny i księgowania oraz elastyczność.

5. OPIS SYTUACJI FINANSOWO-MAJĄTKOWEJ

5.1. Zasady sporządzania sprawozdania finansowego

Grupa sporządza sprawozdania finansowe w oparciu o Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Unię Europejską. Powyższe standardy, określane wspólnie jako Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), obejmują również Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) i Interpretacje wydane przez Stały Komitet ds. Interpretacji oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej.

Istotne zasady rachunkowości zastosowane w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy zostały omówione w nocie nr 11 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za 2019 rok.

5.2. Charakterystyka podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych

Skonsolidowany rachunek zysków i strat i skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Przychody ze sprzedaży w 2019 roku wyniosły 2 877 920 tysięcy złotych i w porównaniu do 2018 roku wzrosły o 573 096 tysięcy złotych, tj. 24,87%.

W 2019 roku, w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, w Grupie nieznacznie zwiększyła się sprzedaż energii elektrycznej z 9,33 TWh do 9,36 TWh, tj. o 0,32%. Wzrost sprzedaży był efektem większej o 12,80% sprzedaży energii z obrotu. Sprzedaż energii z produkcji własnej spadła o 0,39 TWh, tj. o 6,45%. O poziomie produkcji w dużym stopniu decydowały relacje między ceną energii na rynku a ceną uprawnień do emisji CO₂. Wolumeny produkcji netto poszczególnych elektrowni Grupy przedstawia Wykres 1. Jednocześnie w 2019 roku do 269,61 złotych/MWh, tj. o 27,43%, zwiększyła się średnia uzyskana cena sprzedaży energii elektrycznej. Skumulowany wpływ obu wyżej wymienionych czynników spowodował, że przychody ze sprzedaży energii elektrycznej (pomniejszone o podatek akcyzowy) wyniosły 2 522 934 tysiące złotych i w porównaniu do 2018 roku zwiększyły się o 552 634 tysiące złotych, tj. o 28,05%.

W 2019 roku zrealizowano wyższe przychody ze sprzedaży energii ciepłej o 9 460 tysięcy złotych. Przyczyną wzrostu przychodów był wyższa zrealizowana cena.

Przychody z umów o usługi budowlane w 2019 roku w stosunku do przychodów uzyskanych w poprzednim roku zmniejszyły się o 10 544 tysiące złotych, tj. o 14,83%. Spadek przychodów w analizowanym okresie związany był z realizacją mniej kosztochłonnych faz projektów na rzecz odbiorców zewnętrznych przez spółkę z segmentu remontowego PAK Serwis sp. z o.o.

Przychody ze sprzedaży praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii wyniosły w 2019 roku 54 524 tysiące złotych i w stosunku do 2018 roku zwiększyły się o 6 303 tysiące złotych, tj. 13,07%. Wzrost przychodów wynika ze zrealizowania większego wolumenu wytworzonych praw pomimo niższych cen niż w poprzednim roku.

Przychody z tytułu rozwiązania KDT (umowa długoterminowa sprzedaży mocy i energii elektrycznej) w 2019 roku wyniosły 143 788 tysięcy złotych (w tym zaliczka 96 742 tysiące złotych), natomiast w 2018 roku wyniosły 152 579 tysięcy złotych (w tym zaliczka 94 885 tysięcy złotych). W obu okresach zaliczki były na porównywalnym poziomie natomiast wystąpiła różnica w wysokości korekt – korekta za 2019 jest niższa o 10 500 tysięcy złotych w stosunku do korekty za 2018 rok. Głównym powodem niższej korekty było osiągnięcie przez Elektrownię Pątnów II sp. z o.o. wyższych przychodów, za uzyskaniem których stała wysoka cena sprzedaży energii w 2019 roku w stosunku do 2018 roku.

W 2019 roku w pozycji przychodów z tytułu kwoty różnicy ceny i rekompensaty finansowej w wysokości 19 377 tysięcy złotych zostały ujęte przychody PAK-Volt SA stanowiące rekompensatę uzyskaną od Zarządcy Rozliczeń za sprzedaż energii elektrycznej na rzecz odbiorców końcowych, o których mowa w Ustawie z dnia 28 grudnia 2018 roku o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw, przy zastosowaniu cen energii elektrycznej stosowanych w 2018 roku.

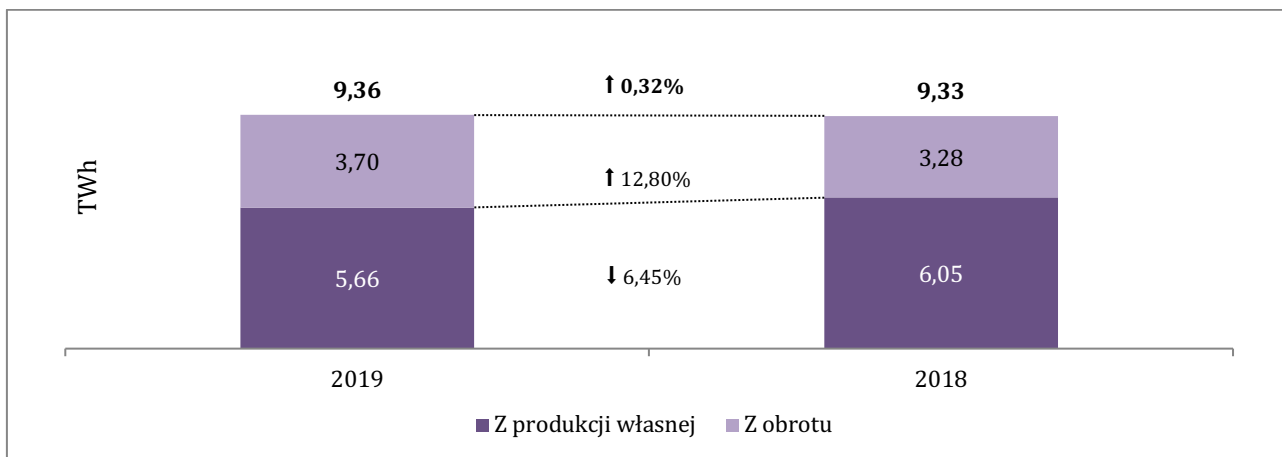
Tabela 4: Zestawienie skonsolidowanych przychodów ze sprzedaży

	tysiące złotych okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku	tysiące złotych okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku	tysiące złotych zmiana	% dynamika
Przychody ze sprzedaży dóbr (pomniejszone o podatek akcyzowy), w tym:	2 599 656	2 032 905	566 751	27,88
– przychody ze sprzedaży energii elektrycznej (pomniejszone o podatek akcyzowy)	1 600 308	1 296 267	304 041	23,46
– przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu	922 626	674 033	248 593	36,88
– przychody ze sprzedaży energii ciepłej	46 205	36 745	9 460	25,74
– pozostałe przychody ze sprzedaży	30 517	25 860	4 657	18,01
Przychody z umów o usługi budowlane	60 575	71 119	(10 544)	(14,83)
Inne przychody, w tym:	217 689	200 800	16 889	8,41

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ W 2019 ROKU

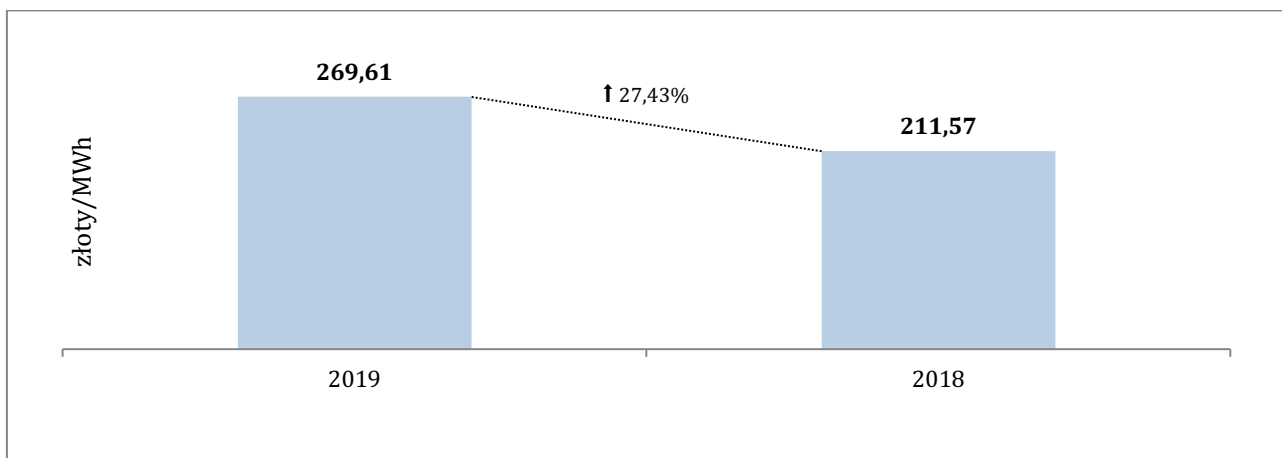
– prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii	54 524	48 221	6 303	13,07
– rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	143 788	152 579	(8 791)	(5,76)
– przychody z tytułu różnicy ceny i rekompensaty finansowej	19 377	-	19 377	-
Przychody ze sprzedaży ogółem	2 877 920	2 304 824	573 096	24,87

Wykres 10: Sprzedaż energii elektrycznej

Źródło: dane wewnętrzne

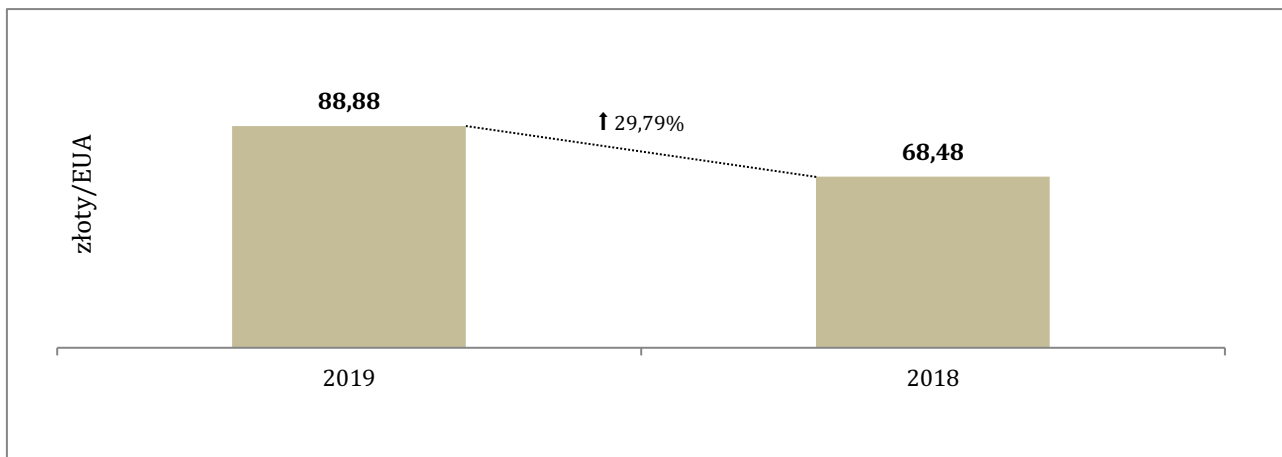
Wykres 11: Średnie ceny sprzedaży energii elektrycznej*

* Średnia cena liczona jako przychody ze sprzedaży energii (własnej, z obrotu oraz usług systemowych) podzielone przez wolumen sprzedaży.

Źródło: dane wewnętrzne

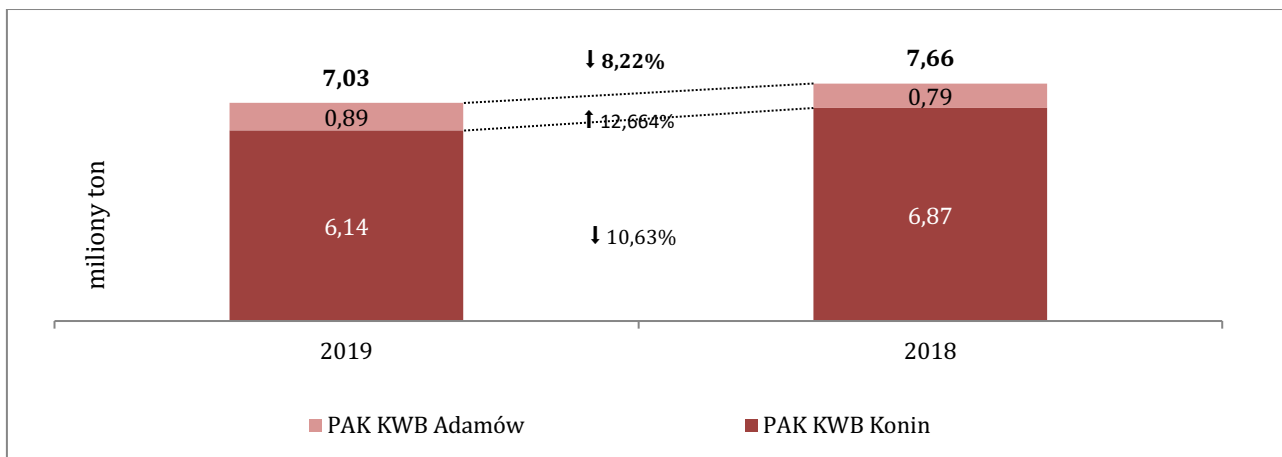
Wykres 12: Średnie ceny zakupu pozwoleń do emisji CO₂*(EUA)

* Średnia cena liczona jako koszty zakupu pozwoleń do emisji poniesione na pokrycie emisji za dany okres podzielone przez wolumen nabytych uprawnień.

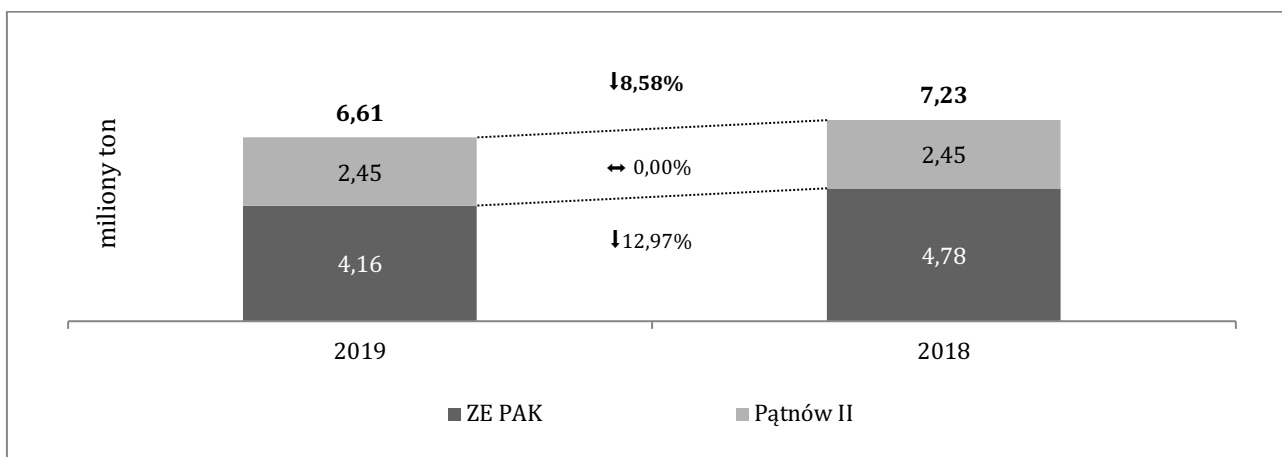
Źródło: dane wewnętrzne

Wykres 13: Zużycie węgla brunatnego

Źródło: dane wewnętrzne

Wykres 14: Emisja CO₂

Źródło: dane wewnętrzne

Tabela 5: Wybrane pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat

	<i>tysiące złotych</i> <i>okres 12 miesięcy</i> <i>zakończony dnia</i> <i>31 grudnia 2019</i> <i>roku</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>okres 12 miesięcy</i> <i>zakończony dnia</i> <i>31 grudnia 2018</i> <i>roku</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>zmiana</i>	<i>%</i> <i>dynamika</i>
Przychody ze sprzedaży	2 877 920	2 304 824	573 096	24,87
Koszt własny sprzedaży	(3 185 762)	(2 627 910)	557 852	21,23
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	(307 842)	(323 086)	(15 244)	(4,72)
Pozostałe przychody operacyjne	13 089	10 964	2 125	19,38
Koszty sprzedaży	(4 492)	(4 001)	491	12,27
Koszty ogólnego zarządu	(116 648)	(123 779)	(7 131)	(5,76)
Pozostałe koszty operacyjne	(7 696)	(37 360)	(29 664)	(79,40)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	(423 589)	(477 262)	(53 673)	(11,25)
Przychody finansowe	11 341	7 201	4 140	57,49
Koszty finansowe	(27 644)	(45 387)	(17 743)	(39,09)
Zysk (strata) brutto	(439 892)	(515 448)	(75 556)	(14,66)
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	(6 254)	51 775	(58 029)	-
Zysk (strata) netto	(446 146)	(463 673)	(17 527)	(3,78)
Inne całkowite dochody netto	(2 778)	1 609	(4 387)	-
Całkowity dochód	(448 924)	(462 064)	(13 140)	(2,84)
EBITDA*	393 356	89 792	303 564	338,07

* Spółka definiuje i oblicza EBITDA jako zysk/(stratę) z działalności operacyjnej (obliczonej jako zysk/(strata) netto za rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy (obciążenie podatkowe), (ii) przychody finansowe oraz (iii) koszty finansowe) skorygowany o amortyzację (wykazaną w rachunku zysków i strat) oraz odpisy aktualizujące wartość środków trwałych, aktywów niematerialnych oraz aktywów górniczych.

Koszt własny sprzedaży w 2019 roku wyniósł 3 185 762 tysiące złotych i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się o 557 852 tysiące złotych, tj. o 21,23%.

Pozycją, która w największym stopniu przyczyniła się do zwiększenia kosztu własnego były odpisy wartości rzeczowych aktywów trwałych dokonane w następstwie uwzględnienia wyników testów na utratę wartości aktywów zgodnie z wymogami MSR 36. Wyniki testów uzasadniały odpisanie rzeczowych aktywów trwałych o wartości 615 300 tysięcy złotych, czyli o 249 300 tysięcy złotych więcej niż w 2018 roku, w którym to roku również wystąpiła utrata wartości środków trwałych w wyniku przeprowadzonych testów. Dodatkowo w związku z dezaktualizacją dokumentacji projektowej oraz utratą ważności decyzji środowiskowej i pozwolenia na budowę, dotyczącej inwestycji w blok gazowo-parowy w elektrowni Konin dokonano odpisu wartości poniesionych nakładów w kwocie 16 001 tysięcy złotych. Zwiększyła się również wartość zakupionej do sprzedaży energii elektrycznej z obrotu jako następstwo wyższych cen energii na rynku oraz większego wolumenu obrotu. Rok 2019 jest kolejnym rokiem, w którym pomimo spadku ilości wyemitowanego CO₂ za sprawą wzrostu ceny za uprawnienie do emisji rosły koszty emisji o 95 083 tysiące złotych. W związku ze zmniejszeniem zatrudnienia w 2019 roku o 17 548 tysięcy złotych obniżyły się koszty świadczeń pracowniczych. Pozycje kosztowe związane z usługami obcymi oraz podatki i opłaty pozostały na podobnych poziomach jak w roku ubiegłym. Szczegółowe analityczne ujęcie kosztów wg rodzaju zawiera Tabela 6.

Pozostałe przychody operacyjne w 2019 roku wyniosły 13 089 tysięcy złotych i nie różniły się znacząco od uzyskanych w 2018 roku. Podobnie w przypadku kosztów sprzedaży, które w 2019 roku pozostały na zbliżonym poziomie jak w roku wcześniejszym. Natomiast pozostałe koszty operacyjne w 2019 roku wyniosły 7 696 tysięcy złotych i były niższe od ubiegłorocznych o 29 664 tysiące złotych. Wyższy poziom pozostałych kosztów operacyjnych w 2018 roku był następstwem zawiązanej rezerwy na zwrot przyznanych nieodpłatnych pozwoleń do emisji CO₂ w wysokości 30 640 tysięcy złotych.

W 2019 roku w Grupie odnotowano stratę z działalności operacyjnej w wysokości 423 589 tysięcy złotych.

Przychody finansowe w 2019 roku wyniosły 11 341 tysięcy złotych i były wyższe od zanotowanych w 2018 roku o 4140 tysięcy złotych, tj. 57,49%. Głównym powodem było rozwiązanie w kwocie 6 765 tysięcy złotych odpisu, związanego z wyceną kontraktów terminowych w PAK-Volt SA utworzonego na koniec 2018 roku.

Koszty finansowe w 2019 roku wyniosły 27 644 tysiące złotych i w stosunku do wcześniejszego roku zmniejszyły się o 17 743 tysiące złotych, tj. 39,09%. O spadku kosztów finansowych w głównej mierze zdecydowały niższe koszty związane ze zmniejszającym się zadłużeniem Grupy, jak i brak negatywnych wycen związanych z kontraktami terminowymi.

W 2019 roku Grupa odnotowała stratę brutto w wysokości 439 892 tysięcy złotych. Na poziomie netto strata w 2019 roku wyniosła 446 146 tysięcy złotych.

Tabela 6: Skonsolidowane koszty rodzajowe

	tysiące złotych okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku	tysiące złotych okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku	tysiące złotych zmiana	% dynamika
Amortyzacja	184 903	194 514	(9 611)	(4,94)
Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych i aktywów górniczych	632 042	372 540	259 502	69,66
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	1 536	8 890	(7 354)	(82,72)
Zużycie materiałów	314 341	243 126	71 215	29,29
Usługi obce	102 558	99 747	2 811	2,82
Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego	176 742	173 709	3 033	1,75
Koszty emisji CO ₂	587 450	492 367	95 083	19,31
Koszty świadczeń pracowniczych	406 080	423 628	(17 548)	(4,14)
Pozostałe koszty rodzajowe	35 111	44 092	(8 981)	(20,37)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu	879 128	743 682	135 446	18,21
Koszty według rodzaju ogółem	3 319 891	2 796 295	523 596	18,72

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Suma bilansowa na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 3 118 247 tysięcy złotych i w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2018 roku zmniejszyła się o 753 050 tysięcy złotych, tj. o 19,45%.

Aktywa trwałe na 31 grudnia 2019 roku wyniosły 2 182 031 tysięcy złotych. W porównaniu do ostatniego dnia 2018 roku zmniejszyły się o 786 012 tysięcy złotych, tj. o 26,48%. Największy spadek dotyczył pozycji rzeczowych aktywów trwałych, które spadły o 831 280 tysięcy złotych głównie w wyniku odpisu aktualizującego wartość środków trwałych, a także umorzenia z tytułu amortyzacji przy jednoczesnym istotnym zmniejszeniu prowadzonych inwestycji.

Aktywa obrotowe na 31 grudnia 2019 roku wyniosły 936 215 tysięcy złotych. W porównaniu z ostatnim dniem 2018 roku zwiększyły się o 33 971 tysięcy złotych, tj. 3,77%. Na koniec 2019 roku największa zmiana nastąpiła w pozycji należności, które zmniejszyły się o 125 605 tysięcy złotych, głównie wskutek zmniejszenia należności z tytułu dostaw i usług oraz depozytów giełdowych. Jednocześnie wzrosły krótkoterminowe aktywa niematerialne, na których wzrost złożyły się wyższe zrealizowane wydatki na uprawnienia do emisji CO₂. Zwiększyły się także pozostałe aktywa niefinansowe w wyniku zwiększenia poziomu należności z tytułu VAT, jak i pozostałych należności budżetowych. Spadek pozostałych aktywów finansowych o 36 698 tysięcy złotych dotyczy rozliczenia kwot zatrzymanych w ramach spłaconego w grudniu 2019 roku kredytu na finansowanie modernizacji elektrowni Pątnów I.

Tabela 7: Wybrane pozycje skonsolidowanych aktywów

	tysiące złotych 31 grudnia 2019 roku	tysiące złotych 31 grudnia 2018 roku	tysiące złotych zmiana	% dynamika
<i>Aktywa trwałe</i>				
Rzeczowe aktywa trwałe	1 959 861	2 791 141	(831 280)	(29,78)
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	56 209	-	56 209	-
Nieruchomości inwestycyjne	2 172	2 365	(193)	(8,16)
Aktywa niematerialne	2 748	3 773	(1 025)	(27,17)
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze (długoterminowe)	70 620	80 326	(9 706)	(12,08)
Pozostałe aktywa finansowe	3 220	4 748	(1 528)	(32,18)
Pozostałe aktywa niefinansowe	2 608	3 873	(1 265)	(32,66)

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ W 2019 ROKU

Aktywa z tytułu podatku odroczonego	84 593	81 817	2 776	3,39
Razem aktywa trwałe	2 182 031	2 968 043	(786 012)	(26,48)
<i>Aktywa obrotowe</i>				
Krótkoterminowe aktywa niematerialne	93 218	66 817	26 401	39,51
Zapasy	104 341	109 239	(4 898)	(4,48)
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	228 578	354 183	(125 605)	(35,46)
Należności z tytułu podatku dochodowego	32 782	1 544	31 238	2 023,19
Pozostałe aktywa finansowe	-	36 698	(36 698)	(100,00)
Pozostałe aktywa niefinansowe	61 615	24 039	37 576	156,31
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	1 047	5 066	(4 019)	(79,33)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	414 634	304 658	109 976	36,10
Razem aktywa obrotowe	936 215	902 244	33 971	3,77
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	-	1 010	(1 010)	(100,00)
SUMA AKTYWÓW	3 118 246	3 871 297	(753 051)	(19,45)

Kapitały własne na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosły 1 176 468 tysięcy złotych, w porównaniu do zakończenia 2018 roku spadły o 510 679 tysięcy złotych, tj. o 30,27%, co jest rezultatem straty netto za 2019 rok.

Zobowiązania na 31 grudnia 2019 roku wyniosły 1 941 778 tysięcy złotych, co oznacza, że w ciągu roku zmniejszyły się o 242 372 tysiące złotych, tj. o 11,10%. Odmiennie sytuacja kształtowała się w przypadku zobowiązań długoterminowych, które wzrosły o 14 155 tysięcy złotych. Do wzrostu przyczyniły się przede wszystkim rozpoznane po raz pierwszy w wysokości 55 016 tysięcy złotych zobowiązania długoterminowe z tytułu leasingu w związku z wejściem w życie MSSF 16 „Leasing”. Natomiast zobowiązania krótkoterminowe zmniejszyły się o 256 527 tysięcy złotych głównie w wyniku zmniejszenia poziomu zadłużenia kredytowego o 343 839 tysięcy złotych, w tym bieżącego o 314 188 tysięcy złotych.

Tabela 8: Wybrane pozycje skonsolidowanych pasywów

	<i>tysiące złotych</i> 31 grudnia 2019 roku	<i>tysiące złotych</i> 31 grudnia 2018 roku	<i>tysiące złotych</i> zmiana	%
				<i>dynamika</i>
<i>Kapitał własny</i>				
Kapitał podstawowy	101 647	101 647	-	-
Kapitał zapasowy	1 124 376	1 124 376	-	-
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów pochodnych	-	(460)	460	(100,00)
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 472	3 472	-	-
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty	389 831	915 020	(525 189)	(57,40)
Zysk (strata) netto	(445 179)	(460 196)	15 017	(3,26)
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom większościowym	1 174 147	1 683 859	(509 712)	(30,27)
Udziały niekontrolujące	2 321	3 288	(967)	(29,41)
Kapitał własny ogółem	1 176 468	1 687 147	(510 679)	(30,27)
<i>Zobowiązania długoterminowe</i>				
Oprocentowane kredyty i pożyczki	29 773	59 424	(29 651)	(49,90)
Świadczenia pracownicze długoterminowe	45 505	45 555	(50)	(0,11)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	8 796	11 468	(2 672)	(23,30)
Zobowiązania z tytułu leasingu długoterminowe	55 016	-	55 016	-
Dotacje i rozliczenia międzyokresowe przychodów długoterminowe	41 793	43 007	(1 214)	(2,82)
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	425 129	450 033	(24 904)	(5,53)

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ W 2019 ROKU

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	382 282	364 652	17 630	4,83
Zobowiązania długoterminowe ogółem	988 294	974 139	14 155	1,45
<i>Zobowiązania krótkoterminowe</i>				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe krótkoterminowe	108 969	154 890	(45 921)	(29,65)
Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek	46 767	360 955	(314 188)	(87,04)
Pochodne instrumenty finansowe krótkoterminowe (zobowiązania)	1 757	921	836	90,77
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	102 932	95 960	6 972	7,27
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	223	21	202	961,90
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe	6 897	5 445	1 452	26,67
Dotacje i rozliczenia międzyokresowe przychodów krótkoterminowe	1 502	1 502	-	-
Kwoty należne zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	1 730	2 482	(752)	(30,30)
Inne rezerwy krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	682 707	587 835	94 872	16,14
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem	953 484	1 210 011	(256 527)	(21,20)
Zobowiązania razem	1 941 778	2 184 150	(242 372)	(11,10)
SUMA PASYWÓW	3 118 246	3 871 297	(753 051)	(19,45)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Grupa w 2019 roku wypracowała dodatnie saldo przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej w wysokości 448 037 tysięcy złotych, które w porównaniu z poprzednim rokiem było wyższe o 81 283 tysiące złotych. Do zwiększenia poziomu środków pieniężnych netto z działalności operacyjnej przede wszystkim przyczyniło się zrealizowanie wyższego wyniku na poziomie EBITDA.

W 2019 roku z działalności inwestycyjnej, odwrotnie niż miało to miejsce w ubiegłym roku, zrealizowano wyższe wpływy nad wydatkami o 19 198 tysięcy złotych. Z jednej strony zwiększeniu uległy wpływ ze sprzedaży aktywów trwałych o 9 689 tysięcy złotych. Z drugiej strony wydatki inwestycyjne wyniosły zaledwie 2 181 tysięcy złotych, tym samym zmniejszyły się 68 112 tysięcy złotych, tj. o 96,90%.

Saldo operacji pieniężnych w ramach działalności finansowej wyniosło (355 917) tysięcy złotych i było wyższe od zanotowanego w roku poprzednim o 30 612 tysięcy złotych. W ramach wpływów i wydatków finansowych największa zmiana wystąpiła w pozycji spłaty kredytów, których spłata zwiększyła się o 125 855 tysięcy złotych. W 2019 roku w związku ze zrealizowaną w 2018 roku stratą netto w ZEPAK SA nie wypłacono dywidendy.

Środki pieniężne w ciągu 2019 roku zwiększyły się o 111 318 tysięcy złotych i na koniec roku wyniosły 414 634 tysiące złotych.

Tabela 9: Wybrane pozycje ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

	<i>tysiące złotych</i> <i>okres 12 miesięcy</i> <i>zakończony dnia</i> <i>31 grudnia 2019</i> <i>roku</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>okres 12 miesięcy</i> <i>zakończony dnia</i> <i>31 grudnia 2018</i> <i>roku</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>zmiana</i>	<i>%</i> <i>dynamika</i>
<i>Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej</i>				
Zysk (Strata) brutto	(439 892)	(515 448)	75 556	(14,66)
Korekty o pozycje:				
Amortyzacja	183 401	193 012	(9 611)	(4,98)
Odsetki i udziały w zyskach	3 117	17 158	(14 041)	(81,83)
(Zysk) Strata z tytułu różnic kursowych	3 083	1 217	1 866	153,33
(Zysk) Strata na działalności inwestycyjnej	536	(2 497)	3 033	-

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ W 2019 ROKU

(Zwiększenie) Zmniejszenie stanu należności	93 370	(115 290)	208 660	-
(Zwiększenie) Zmniejszenie stanu zapasów	(8 229)	(11 480)	3 251	(28,32)
Zwiększenie (Zmniejszenie) stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	(29 754)	11 491	(41 245)	-
Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych	560 482	515 132	45 350	8,80
Podatek dochodowy zapłacony	(21 933)	(9 604)	(12 329)	128,37
Wydatki na nabycie uprawnień do emisji CO ₂	(530 408)	(93 103)	(437 305)	469,70
Odpis aktualizujący wartość rzeczowych aktywów trwałych i aktywów górniczych	632 042	372 540	259 502	69,66
Pozostałe	2 222	3 626	(1 404)	(38,72)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	448 037	366 754	81 283	22,16
<i>Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej</i>				
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	18 543	8 854	9 689	109,43
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(2 181)	(70 293)	68 112	(96,90)
Wydatki i wpływy związane z pozostałymi aktywami finansowymi	2 793	641	2 152	335,73
Rozwiązanie lokaty na zabezpieczenie zadłużenia	-	-	-	-
Dywidendy otrzymane	49	93	(44)	(47,31)
Odsetki otrzymane	9	2	7	350,00
Pozostałe	(15)	-	(15)	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	19 198	(60 703)	79 901	-
<i>Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej</i>				
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(1 421)	(1 571)	150	(9,55)
Wpływy z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	66 688	43 414	23 274	53,61
Splata kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	(410 804)	(284 949)	(125 855)	44,17
Dywidendy wypłacone	-	(60 988)	60 988	(100,00)
Odsetki zapłacone	(10 380)	(21 218)	10 838	(51,08)
Pozostałe	-	7	(7)	(100,00)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(355 917)	(325 305)	(30 612)	9,41
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	111 318	(19 254)	130 572	-
Środki pieniężne na początek okresu	303 316	322 570	(19 254)	(5,97)
Środki pieniężne na koniec okresu	414 634	303 316	111 318	36,70

Wskaźniki finansowe

Odnotowana w 2019 roku strata netto spowodowała, że wszystkie wskaźniki rentowności zanotowały ujemne wartości.

Wskaźnik ogólnego zadłużenia na koniec 2019 roku uległ zwiększeniu, co oznacza, że poziom rezerw i zobowiązań zwiększył się w stosunku do sumy bilansowej.

Wartość wskaźnika bieżącej płynności, informuje o stopniu pokrycia zobowiązań i rezerw krótkoterminowych, w tym rezerw związanych z uprawnieniami do emisji CO₂ przez aktywa obrotowe i wartość nabytych uprawnień do emisji CO₂. Wartość wskaźnika zwiększyła się do poziomu 0,98, co oznacza, że na koniec 2019 roku sytuacja płynnościowa uległa poprawie w stosunku do końcówki 2018 roku.

Tabela 10: Wskaźniki

		2018	2017	zmiana	dynamika
ROE	%	(37,92)	(27,54)	(10,38)	37,69
ROA	%	(14,31)	(11,98)	(2,33)	19,45
Rentowność sprzedaży netto	%	(15,50)	(20,12)	4,62	(22,96)
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	x razy	0,62	0,57	0,05	8,77
Wskaźnik płynności bieżącej	x razy	0,98	0,74	0,24	32,43

5.3. Istotne pozycje pozabilansowe

Opis istotnych pozycji pozabilansowych został przedstawiony w nocie 33 i 34 skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za 2019 rok.

5.4. Przewidywana sytuacja finansowa

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ZE PAK SA zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Grupa nie publikuje prognoz finansowych w związku z powyższym nie przedstawia przewidywanej sytuacji w ujęciu konkretnych wartości odnoszących się do wyników finansowych. W niniejszym sprawozdaniu opisane zostały czynniki, które będą miały determinujący wpływ na przyszłą sytuację finansową Grupy.

Dodatkowo, mając na uwadze podwyższone standardy sprawozdawczości jednostek zainteresowania publicznego należy zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- 1) Grupa zamknęła 2019 rok ze stratą netto w kwocie (446 146) tysięcy złotych. Na wysokość straty netto istotny wpływ miały wyniki testów na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 615 300 tysięcy złotych. Dodatkowo w związku z dezaktualizacją dokumentacji projektowej oraz utratą ważności decyzji środowiskowej i pozwolenia na budowę, dotyczącej projektu gazowego w elektrowni Konin została podjęta decyzja o dokonaniu odpisu aktualizującego w pozycji środków trwałych w budowie na kwotę 16 001 tysiąca złotych. Wynik na poziomie EBITDA na koniec 2019 roku wyniósł 393 356 tysięcy złotych co oznacza znaczącą poprawę w stosunku do wyniku EBITDA za 2018 rok, który został zrealizowany na poziomie 89 792 tysiące złotych.
- 2) Na dzień 31 grudnia 2019 roku zobowiązania krótkoterminowe, w tym kredyty bankowe, przewyższają aktywa obrotowe Grupy o kwotę 17 268 tysięcy złotych, co oznacza poprawę w stosunku do końca 2018 roku, gdy różnica ta wyniosła 307 767 tysięcy złotych.

Poprawa w zakresie opisanych powyżej wielkości wyniku EBITDA, zysku netto (oczyszczonego o zdarzenia o jednorazowym charakterze) oraz różnicy pomiędzy zobowiązaniami krótkoterminowymi a aktywami obrotowymi mogą budzić optymizm. Jednak należy pamiętać, że na ocenę funkcjonowania Grupy w przyszłości, w tym również na ocenę zdolności Grupy do kontynuacji działalności wpływa duża liczba czynników, spośród których historyczne wyniki wcale nie są tymi najistotniejszymi.

Przed spółkami działającymi w branży węglowej stoi cała masa wyzwań dotyczących przyszłej działalności oraz ryzyk związanych m.in. ze stale zaostrzającą się ogólnie rozumianą polityką klimatyczną, zmniejszającą się skalą działalności oraz wahaniami relacji cen energii elektrycznej do cen uprawnień do emisji CO₂. Bez wątpienia dotychczasowy model działalności spółek zajmujących się wytwarzaniem energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych będzie musiał ulec przekształceniu w kierunku niskoemisyjnych technologii wytwarzania. Niewiadomą pozostaje jedynie tempo tego procesu. Zarząd będąc świadomym wyzwań związanych z dotychczasowym modelem działalności podejmuje kroki w kierunku zmniejszenia zależności Grupy od wysokoemisyjnych technologii. Jednak wzrastające koszty działalności, znaczące wahania poziomu uprawnień do emisji CO₂, poziom zadłużenia krótkoterminowego oraz niepewność dotycząca regulacji rynkowych determinujących ceny wytwarzanej energii oraz uzyskiwanych certyfikatów, wpływają na niepewność realizacji planów przyjętych przez Zarząd.

Istotnym źródłem ryzyka w kontekście kontynuacji działalności Grupy i wyceny jej aktywów pozostaje zbilansowanie planowanej produkcji energii elektrycznej z dostawami węgla z eksploatowanych oraz planowanych odkrywek. Aktualnie czynione są starania o przedłużenie posiadanych koncesji na złożach Pątnów IV oraz Drzewce. Bez ich przedłużenia okres eksploatacji złoża Pątnów IV kończy się 31 sierpnia 2020 roku a złoża Drzewce w 4 grudnia 2020 roku. Nadzieje w tym aspekcie budzą zakończone niedawno sukcesem starania o przedłużenie eksploatacji złoża Adamów. Kolejną niewiadomą pozostaje finał starań o uzyskanie koncesji wydobywczej dla złoża Ościsłowo. Proces pozyskiwania decyzji

środowiskowej dla tego projektu trwa już od 2015 roku. Aktualnie obowiązująca data rozstrzygnięcia sprawy została wyznaczona przez GDOŚ w Warszawie na 30 czerwca 2020 roku. Należy mieć świadomość, że obecny model funkcjonowania Grupy stanowiący podstawę dla sporządzenia testów na utratę wartości aktywów zakłada przedłużenie eksploatacji obecnie wykorzystywanych złóż, jaki i uzyskanie koncesji dla złoża Ościsłowo. Oznacza to, że w przypadku braku możliwości pozyskania węgla z obecnie użytkowanych złóż lub nowej odkrywki Ościsłowo, skróceniu ulegnie okres eksploatacji bloków węglowych w elektrowniach Pątnów i Pątnów II.

W konsekwencji Zarząd zwraca uwagę na istnienie znaczącej niepewności, która może budzić poważne wątpliwości co do zdolności Grupy do kontynuacji działalności.

Należy również podkreślić, że obawy budzi także obecna sytuacja rynkowa wywołana z jednej strony niepewnością co do skali następstw społecznych i ekonomicznych rozprzestrzeniania się światowej pandemii związanej z chorobą COVID-19 (szerszy opis w punkcie 3.1 niniejszego sprawozdania, który odnosi się do zdarzeń po dniu bilansowym). Niewiadomą pozostaje skala zmniejszenia dynamiki rozwoju gospodarczego w Polsce i na świecie oraz skala spadku zapotrzebowania na energię elektryczną w najbliższych miesiącach i dalszej przyszłości. Niepokojący jest również obecnie notowany poziom zmienności cen na rynkach towarowych. Niezależnie od kierunku zmian giełdowych cen energii i uprawnień do emisji szczególnie uwagę w kontekście wyników przykładać należy do poziomu różnicy cen energii elektrycznej i uprawnień do emisji, natomiast dynamika zmian cen może mieć wpływ na poziom płynności. Zarząd pragnie podkreślić, że kontynuowana jest w spółkach Grupy strategia jednoczesnego zabezpieczania cen sprzedawanej energii i kupowanych uprawnień do emisji CO₂. Cały czas kontynuowane są również działania na poziomie operacyjnym mające na celu poprawę efektywności działania wszystkich spółek Grupy.

Istotnym zadaniem koncentrującym uwagę Grupy jest poprawa płynności Grupy w krótkim horyzoncie czasowym. Zarząd dokonał szczegółowej analizy prognoz przepływów pieniężnych i potwierdza, że analiza przepływów pieniężnych wskazuje na możliwość generowania wystarczających, pozytywnych przepływów pieniężnych co najmniej w okresie kolejnych 12 miesięcy od daty niniejszego sprawozdania finansowego. Analiza ta zakłada odnowienie posiadanych limitów kredytowych dotyczących finansowania bieżącej działalności spółek w Grupie oraz pozyskanie finansowania dla nowych inwestycji. Prowadzone są rozmowy z instytucjami finansowymi mające na celu odnowienie kredytów i pozyskanie nowych środków na inwestycje. Zdaniem Zarządu, ryzyko zakończenia rozmów niepowodzeniem jest ograniczone.

Pomimo opisanych powyżej wydarzeń po dacie bilansowej założenia przyjęte przez Zarząd a dotyczące szacunków, w tym testu na utratę wartości, są aktualne.

5.5. Charakterystyka czynników mających wpływ na bieżące i przyszłe wyniki finansowe

Wyniki finansowe Grupy jako podmiotu skoncentrowanego na działalności w zakresie wytwarzania i sprzedaży produkowanej energii elektrycznej na wolnym rynku hurtowym, w pełni podlegają i są uzależnione od zachowania się innych uczestników tego rynku, którzy w większym lub mniejszym stopniu, w zależności od posiadanego udziału w rynku, wpływają na poziom kształtowanych cen. Zachowania rynkowe uczestników hurtowego rynku energii stymulowane są z kolei działaniami legislacyjnymi w obszarze szeroko rozumianej polityki energetycznej, prowadzonej zarówno na szczeblu krajowym, unijnym, ale i na szczeblu gospodarki globalnej.

Sektor energetyczny doświadcza obecnie szeregu zmian, w najbliższej przyszłości nie brakuje zapowiedzi mogących mieć istotny wpływ na kształt i zasady funkcjonowania szeroko rozumianego rynku energii. W tym kontekście wspomnieć należy o uchwalonym w 2019 roku pakiecie regulacji pod nazwą „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” (Pakiet Zimowy) które zasadniczo wpływają na ustawodawstwo krajowe w sektorze energetycznym. Wejście w życie tych regulacji, a w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 roku w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (tzw. „Rozporządzenia Rynkowego”) jest bardzo istotne z punktu widzenia polskiego rynku mocy, którego kształt w obecnie obowiązującej formule musi ulec zmianie. Przepisy wyżej wspomnianego Rozporządzenia Rynkowego wykluczają ze wsparcia instalacje emitujące powyżej 550g CO₂/kWh energii elektrycznej z paliw kopalnych, które zaczęły wytwarzanie przed wejściem w życie Rozporządzenia Rynkowego. Instalacje takie od 1 lipca 2025 roku nie będą mogły otrzymywać wsparcia w ramach mechanizmów mocowych. Rozporządzenie umożliwia jednak otrzymanie wsparcia dla jednostek, które nie spełniają limitu 550g CO₂/kWh, ale nie wyemitują w ciągu roku więcej niż 350kg CO₂/kW

Oceniając otoczenie rynkowe i regulacyjne producenta i sprzedawcy energii elektrycznej, należy brać pod uwagę kilka zjawisk szczególnie istotnych w ostatnim roku, których skutki mogą wpływać również na wyniki Grupy w przyszłości:

- ograniczenie przyrostu mocy w KSE w segmencie turbin wiatrowych na lądzie i wzrost instalacji fotowoltaicznych,
- aukcje rynku mocy na rok dostaw 2024 z możliwością zawarcia kontraktów wieloletnich,

- nowelizacja Ustawy o odnawialnych źródłach energii, która zmieniła zasady systemu aukcyjnego,
- kontynuacja prac nad polityką energetyczną Polski do 2040 roku (PEP2040), która określa nowy kształt docelowego mixu energetycznego dla Polski, a w tym założenia dla górnictwa węgla brunatnego,
- prace nad Krajowym planem na rzecz energii i klimatu (KPEiK) do 2030 roku który zakłada zwiększenie udziału celu OZE oraz ograniczenie udziału węgla w produkcji energii elektrycznej,
- prace nad nowelizacją Ustawy o rynku mocy i oraz prace nad zbudowaniem rynku wtórnego na rynku mocy,
- wejście w życie Pakietu Zimowego, wprowadzającego m.in. nowe ograniczenia dotyczące emisji CO₂, w tym określające zasady wsparcia dla mechanizmów mocowych dla źródeł emitujących ponad 550g CO₂/kWh oraz zakładające zwiększenie udziału oze w produkcji energii elektrycznej,
- nowelizacja ustawy o systemie handlu EU ETS, której celem było dostosowanie ustawy do nowych przepisów prawa europejskiego, które będą obowiązywały w IV Fazie funkcjonowania systemu tj. w latach 2021-2030,
- uczestnictwo Polski w międzyoperatorskich projektach, mających na celu budowę wspólnego europejskiego rynku energii elektrycznej, w tym przystąpienie Polski do modelu XBID (SIDC) i rozpoczęcie notowań na Rynku Dnia Bieżącego w modelu XBID przez TGE S.A. w dniu 19 listopada 2019 roku,
- prace nad reformą Rynku Bilansującego, która ma wprowadzić m.in. mechanizm scarcity pricing a także duże zmiany w usługach systemowych oraz rozliczeniach na rynku bilansującym.

Grupa generuje większość przychodów z wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej, dlatego cena, za jaką sprzedaje energię elektryczną, jest bardzo istotna dla wyników jej działalności. Analizując bieżące trendy rynkowe w kontekście poziomu cen energii elektrycznej na hurtowych rynkach energii, przyjrzyć należy się przede wszystkim cenom notowanym na Towarowej Giełdzie Energii SA („TGE”). Czynniki wpływające w sposób istotny na poziom notowań giełdowych na rynku SPOT pozostają od lat te same, wśród nich najistotniejsze to: wielkość generacji wiatrowej, stan rezerwy w systemie KSE, wielkość zdolności przesyłowych udostępnianych do wymiany transgranicznej, a także warunki pogodowe. Wolumen obrotu energią elektryczną na TGE wyniósł w 2019 roku 228 905 528 MWh, co oznacza wzrost o 1,3% w stosunku do 2018 roku² kiedy to podwyższone zostało obligo giełdowe z 30% do 100%. Średnioważona cena kontraktu typu „BASE” (tzw. „pasma” czyli dostawa stałej ilości energii w określonej jednostce czasu) na Rynku Dnia Następnego TGE ukształtowała się w 2019 roku na poziomie 229,62 zł/MWh, rosnąc o ponad 2% względem analogicznej ceny z 2018 roku. Z kolei na terminowym „RTT” średnioważona cena kontraktu rocznego z dostawą pasmową w roku 2020 (BASE_Y-20) wyniosła w całym 2019 roku 266,40zł/MWh, co oznacza wzrost o ponad 9% w stosunku do ceny z notowań kontraktu BASE_Y-19 w roku 2018. W ostatnich miesiącach roku cena kontraktu rocznego BASE_Y-20 znacząco spadła (grudzień/listopad o 13,76 zł/MWh)³, spadki zanotowano również na cenach uprawnień do emisji CO₂.

Cena uprawnień do emisji CO₂ („EUA”), które emitent zobowiązany jest umorzyć w ilości odpowiadającej wielkości emisji CO₂ do atmosfery, jest jednym z czynników, który w największym stopniu decyduje o konkurencyjności przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się wytwarzaniem energii elektrycznej w oparciu o węgiel brunatny, obok kosztów węgla i paliw pomocniczych. Obecnie Spółka otrzymuje bardzo niewielkie ilości nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂, wynikających z przydziału na produkcję ciepła, dlatego też, praktycznie cała ilość potrzebnych Grupie uprawnień musi zostać zakupiona na rynku. Poziom cen, po jakich Grupa nabywa uprawnienia do emisji CO₂ miał w poprzednich latach i w dalszym ciągu będzie miał ogromne znaczenia dla przyszłych wyników finansowych Grupy. Rynek Uprawnień do emisji CO₂ to rynek, który obecnie jest najbardziej narażony na zmiany cen powodowane decyzjami politycznymi wynikającymi z kierunków trwającej od kilku lat debaty nad kształtem reformy europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS). Główne założenia reformy EU ETS ustaliła Rada Europejska w konkluzjach z października 2014 roku. Na tej podstawie w lipcu 2015 roku Komisja Europejska zaproponowała projekt dyrektywy, a po szeregu działań legislacyjnych w lutym 2018 roku Rada Europejska oficjalnie zatwierdziła reformę unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji na okres po 2020 roku. Należy podkreślić, że wszelkie zmiany, które w założeniu mają wpływać na podniesienie kosztu emisji CO₂ będą wpływały również na podniesienie kosztu produkcji energii. Jednak nie wszyscy wytwórcy są narażeni w równym stopniu na wpływ tego czynnika. O stopniu tego wpływu decyduje współczynnik emisyjności danego producenta oraz ewentualna ilość nieodpłatnych praw do emisji, które są przyznawane np. w przypadku realizacji inwestycji zgłoszonych do Krajowego Planu Inwestycyjnego.

4 lipca 2019 roku uchwalono nowelizację Ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, która weszła w życie w dniu 24 sierpnia 2019 roku. Celem nowelizacji było dostosowanie ustawy do nowych przepisów prawa europejskiego, które będą obowiązywały w IV Fazie funkcjonowania systemu, tj. w latach 2021-2030.

Kolejnym czynnikiem, który bez wątpienia będzie miał wpływ na przyszłe wyniki finansowe Grupy, jest udział jednostek wytwórczych należących do Grupy w rynku mocy. W 2019 roku jednostki wytwórcze należące do Grupy wzięły udział

---

² Komunikat TGE ze strony www.tge.pl.

³ Komunikat TGE ze strony www.tge.pl.

w aukcji głównej na Rynku Mocy na rok dostaw 2024 przeprowadzonych przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA, zgodnie z zasadami określonymi przez Ustawę z dnia 8 grudnia 2017 roku o rynku mocy. W wyniku rozstrzygnięcia aukcji, ZE PAK SA oraz Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. zawarły jednoroczne umowy mocowe na rok dostaw 2024 dla startujących w aukcji jednostek istniejących (węglowych). Aktywa wytwórcze Grupy, uczestniczące w aukcji jako istniejące jednostki wytwórcze zawarły umowy mocowe na jeden rok dostaw, kontraktując w ten sposób łączny obowiązek mocy w ilości 588 MW po cenie 259,87 zł/kW/rok. Ponadto w wyniku aukcji Grupa zawarła po wyżej wspomnianej cenie umowę mocową na 17 lat dostaw, kontraktując 40 MW obowiązku mocy dla nowej jednostki rynku mocy wytwórczej, tj. modernizowanej w elektrowni Konin instalacji do spalania biomasy, która uprzednio była wykorzystywana do produkcji energii z wykorzystaniem węgla brunatnego. W aukcjach przeprowadzonych w ubiegłych latach Grupa zakontraktowała obowiązek mocy na poziomie 587 MW po następujących cenach: na rok 2021 - 240,32 zł/kW/rok, na rok 2022 - 198,00 zł/kW/rok, na rok 2023-202,99 zł/kW/rok. Przychody z rynku mocy dla wszystkich jego uczestników, rozpoczną się dopiero wraz z rozpoczęciem pierwszego roku dostaw na rynku mocy, tj. w 2021 roku. Należy jednak zwrócić uwagę, że rynek mocy, to nie tylko dodatkowe płatności dla podmiotów w nim uczestniczących, ale również określone obowiązki oraz kary finansowe, dla tych, którzy nie wykonają lub nie we właściwy sposób wykonają zakontraktowany w umowie obowiązek mocy. W bieżącym roku będą prowadzone zintensyfikowane prace legislacyjne służące wypracowaniu rozwiązań mających na celu umożliwienie funkcjonowania rynku wtórnego na rynku mocy.

Duże znaczenie dla ram działalności Grupy będzie miał przyszły kształt miks energetyczny Polski. Pod koniec 2018 roku Ministerstwo Energii przedstawiło do konsultacji społecznych projekt „*Polityki Energetycznej Polski do roku 2040*” (PEP2040), który zakłada m.in. stopniowe ograniczanie produkcji energii elektrycznej ze źródeł węglowych. Projekt dokumentu zakłada, jednakże kontynuację eksploatacji otwartych złóż, a także za perspektywiczne uznaje złożo Ościsłowo, o którego eksploatację Grupa obecnie czyni starania. Powstanie dokumentu PEP2040 może mieć kluczowe znaczenie dla Grupy, z uwagi na wydłużający się proces pozyskania koncesji na budowę nowej kopalni węgla brunatnego na złożu Ościsłowo. W 2019 roku kontynuowano pracę nad projektem PEP2040 i w ramach krajowych konsultacji publicznych odbyła się druga iteracja projektu dokumentu, która utrzymała zapisy o Ościsłowie jako złożu perspektywnym. Odnosząc działalność wytwórczą Grupy do szans i zagrożeń dla wyników finansowych w kontekście prowadzonych obecnie prac nad PEP2040, a także prac nad dokumentem „Krajowy plan na rzecz energii i klimatu” (KPEiK) do 2030 roku, które to dokumenty zakładają zwiększenie udziału OZE oraz ograniczenie udziału węgla w produkcji energii elektrycznej, warto wspomnieć o inwestycji ZE PAK SA w elektrowni Konin, gdzie uruchomiony będzie drugi, obok istniejącego blok biomasowy, który będzie produkował energię elektryczną i ciepło pochodzące w 100% z odnawialnych źródeł energii.

Wśród czynników mogących mieć wpływ na przyszłe wyniki finansowe Grupy są również szanse, jakie pojawią się przed uczestnikami hurtowego rynku energii w związku z rozwojem jednolitego rynku energii elektrycznej. Uruchomienie w dniu 19 listopada 2019 roku przez TGE SA notowań na Rynku Dnia Bieżącego w modelu XBID daje uczestnikom hurtowego rynku energii elektrycznej, w tym również spółkom z Grupy nowe możliwości handlowe dla sprzedaży produkowanych wolumenów energii elektrycznej. Co warto podkreślić, obroty na Rynku Dnia Bieżącego w modelu XBID (SIDC - Single Intraday Coupling) są znacznie wyższe niż miało to miejsce, kiedy notowania na tym rynku prowadzone były tylko w formule krajowej.

W listopadzie 2019 roku Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA (PSE SA) rozpoczęły konsultacje w ramach reformy rynku bilansującego, która zakłada wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania tego rynku wraz z początkiem 2021 roku. 7 listopada 2019 roku PSE SA zaprezentowały dokument „Konceptcja zmian zasad funkcjonowania Rynku Bilansującego”, która swoim zakresem obejmuje rozwiązania wynikające z nowych regulacji prawnych na szczeblu europejskim, tj. Rozporządzenia Rynkowego, Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 roku ustanawiającego wytyczne dotyczące bilansowania, a także zobowiązań Polski wynikających z procesu notyfikacji przez Komisję Europejską wdrożenia rynku mocy. Zapisy koncepcji w dalszej kolejności zostaną przeniesione do Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej oraz Warunków dotyczących Bilansowania i poddane dalszym konsultacjom publicznym. Proces łączenia rynku europejskiego w oparciu o tzw. model „Flow Based Market Coupling”, a także przeprowadzana obecnie reforma Rynku Bilansującego, zmierzają do wzmocnienia konkurencji na rynku energii, która przy jednoczesnym funkcjonowaniu mechanizmów mocy, powinna dać impulsy dla inwestycji w nowe moce wytwórcze.

5.6. Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze mające wpływ na osiągnięte rezultaty finansowe

Na wyniki osiągnięte przez Grupę w 2019 roku negatywny wpływ miały następujące zdarzenia o jednorazowym charakterze:

- 1) W związku z wynikami testów na utratę wartości aktywów przeprowadzonego zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 36 „Utrata wartości aktywów”, rozpoznano w Grupie konieczność dokonania odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych w następujących ośrodkach generujących niezależne przepływy pieniężne CGU ZE PAK SA, CGU Elektrownia Pątnów II sp. z o.o., CGU KWB Konin SA oraz CGU KWB Adamów SA w łącznej wysokości 615 300 tysięcy złotych. Więcej na temat testów na utratę wartości aktywów przeczytać można w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy ZE PAK SA w punkcie 19.1.
- 2) W związku z dezaktualizacją dokumentacji projektowej oraz utratą ważności decyzji środowiskowej i pozwolenia na budowę, dotyczącej zadania inwestycyjnego pt. Budowa bloku gazowo-parowego w elektrowni Konin została podjęta decyzja o dokonaniu odpisu aktualizującego w pozycji środków trwałych w budowie w wysokości 16 001 tysięcy złotych.

Łączny wpływ wszystkich wyżej wymienionych zdarzeń nie wpłynął w Grupie na wynik EBITDA, natomiast wpłynął na obniżenie wyniku netto o 540 101 tysięcy złotych.

6. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI

6.1. Ocena zarządzania zasobami finansowymi

Grupa zarządza bieżącymi zasobami finansowymi w elastyczny sposób, wykorzystując do tego celu modele analizy płynności gotówkowej oraz planując przyszłe przepływy pieniężne na podstawie sporządzanych okresowo prognoz finansowych w ujęciu krótko i długookresowym. Przy wykorzystaniu powyższych narzędzi, spółki z Grupy dokonują bieżącego monitoringu i analizy zapadalności należności i zobowiązań, dostosowując terminy oraz salda rachunków bankowych do wysokości przepływów pieniężnych. Nadwyżkami środków pieniężnych zarządza się wykorzystując inwestycje w bezpieczne instrumenty rynku finansowego, głównie lokaty bankowe.

6.2. Ocena realizacji zamierzeń inwestycyjnych

Grupa posiada strategię funkcjonowania, jak i dostosowany do niej plan inwestycyjny. Zamierzenia inwestycyjne uwzględniają obecnie panujące warunki w sferze legislacyjno-prawnej, gospodarczej, jak i technologicznej. Przyjęty sposób realizacji przewidywanych inwestycji opiera się w głównej mierze na korzystaniu ze środków wypracowanych w toku bieżącej działalności, jak i finansowaniu zewnętrznym. Spółki z Grupy przy planowaniu finansowania uwzględniają szereg czynników istniejących obecnie lub mogących wystąpić w przyszłości i mieć znaczący wpływ na realizowany program inwestycyjny. Przewidywana struktura finansowania poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych uwzględnia również poziom szeregu wskaźników finansowych, takich jak np. wskaźniki zadłużenia czy płynności w taki sposób, aby uzyskać ich optymalne poziomy. W ocenie Grupy Kapitałowej ZE PAK SA obecnie przyjęte założenia w sferze inwestycji są realne do realizacji przy wykorzystaniu posiadanych i potencjalnych zasobów. Jednak należy podkreślić, że cały czas monitorowane są czynniki mające najistotniejszy wpływ na program inwestycyjny, w przypadku istotnych zmian jednego bądź kilku czynników spółki Grupy dokonują określonych korekt bądź istotnych zmian realizowanej strategii.

7. ISTOTNE CZYNNIKI I PERSPEKTYWY ROZWOJU

Kierunkowe działania wyznaczone przez Strategię Grupy

Kierunki wyznaczone przez strategię Grupy Kapitałowej ZE PAK SA określone są na podstawie systematycznej analizy szerokiego spektrum czynników ekonomicznych i technologicznych, takich jak np.: trendy cenowe paliw konwencjonalnych, ceny uprawnień do emisji CO₂, mechanizmy wspierające różne technologie wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej.

Grupa ZE PAK SA kieruje swoją uwagę na otoczenie regulacyjne oraz postęp technologiczny, dla szeroko rozumianych obszarów związanych z działaniami Grupy. Celem takiego spojrzenia jest optymalizacja zamierzeń inwestycyjnych,

kierunkowa - pod kątem dywersyfikacji bazy paliw i technologii źródeł wytwórczych, jak i szczegółowa – odnosząca się do usprawnień w istniejących jednostkach wytwórczych oraz dostosowanie harmonogramów pracy urządzeń wytwórczych. Grupa dąży do wypracowania modelu długofalowego funkcjonowania w warunkach uwidaczniających się niekorzystnych tendencji dla energetyki węglowej w przyjmowanych politykach na szczeblu UE, co znajduje również odzwierciedlenie w prognozach zmiany miks energetycznego Polski.

Szeroko rozumiane ramy legislacyjne wyznaczane przepisami prawa unijnego i polskiego przekładają się bezpośrednio na potencjał wytwórczy Grupy. Wyeksploatowane technicznie urządzenia wytwórcze, dla których analizy nie wykazują celowości modernizacji, zgodnie z podjętymi decyzjami, będą stopniowo wycofane. Sposób eksploatacji w okresie przejściowym, musi być ściśle dopasowany do ich możliwości, poprzez wybór dedykowanego w prawie środowiskowym odstępstwa. Dodatkowo uwzględniony zostanie optymalny sposób wykorzystania dostępnej bazy paliwowej.

Spółka jest świadoma zmian, przede wszystkim tych z obszaru legislacyjno-prawnego, zachodzących w otoczeniu. Regulacje prawne zmierzające do redukcji emisji CO₂, innych gazów (SO₂, NO_x) i pyłów oraz przepisy dotyczące sektora odnawialnych źródeł energii to istotne wyzwania dla spółek z Grupy. Wchodzące w życie od 2021 roku, nowe regulacje środowiskowe wynikające z wprowadzenia konkluzji BAT (Best Available Technology) poszerzają katalog ograniczanych zanieczyszczeń. Warty odnotowania jest fakt, że poprzez działania inwestycyjne oraz właściwą gospodarkę remontową na istniejących jednostkach wytwórczych i przynależnych do nich urządzeniach redukcja zanieczyszczeń sukcesywnie obniża emisyjność produkowanej energii elektrycznej.

Plany w zakresie wykorzystania mocy konwencjonalnych

1. Elektrownia Pątnów I i Pątnów II - dwa bloki o mocy 222 MW każdy zostały poddane modernizacji i mogą efektywnie funkcjonować do 2030 roku. Praca bloku o mocy 474 MW w elektrowni Pątnów II planowana jest do 2036 roku. Jednak okres pracy wspomnianych aktywów jest bezpośrednio uzależniony od posiadanych zasobów węgla w eksploatowanych odkrywkach, jak i od potencjalnego nowego złoża „Ościśłowo”, o którego eksploatację zabiega obecnie PAK KWB Konin SA. Ponadto warunkiem kontynuacji pracy dla wyżej wymienionych jednostek wytwórczych jest przedłużenie posiadanych koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej. Pozostałe bloki elektrowni Pątnów I Spółka planuje wycofywać w czasie zgodnym z posiadanymi pozwoleniami umożliwiającymi ich eksploatację.
2. Elektrownia Adamów - wyłączona z eksploatacji z początkiem stycznia 2018 roku. Przygotowano wymagane przepisami dokumenty do organów regulacyjnych i zabezpieczono możliwość funkcjonowania gospodarek pomocniczych w niezbędnym zakresie. Obecnie Zarząd Spółki pracuje nad szeregiem scenariuszy w celu optymalnego wykorzystania aktywów związanych z elektrownią Adamów, również w celu dywersyfikacji bazy paliwowej. Jedną z rozważanych koncepcji była przebudowa pięciu unieczynnionych kotłów w elektrowni Adamów na opalane gazem i dedykowanie ich do pracy szczytowej. Spółka rozważa również scenariusze wykorzystania dostępnych mocy przyłączeniowych celem rozwoju wytwarzania opartego o źródła OZE.

Plany związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii

1. Elektrownia Konin - we wrześniu 2019 roku Spółka podpisała umowę na dostawy ciepła do miasta Konin z elektrowni Konin. Umowa została zawarta na czas określony i obowiązuje do końca czerwca 2032 roku. Blok biomasowy TG6 stanowi źródło podstawowe dla dostaw ciepła dla miasta. Obok funkcjonującej jednostki TG6 o mocy 50 MW, powstanie nowe źródło biomasowe o przewidywanej mocy 50 MW tj. zmodernizowany kocioł węglowy przebudowany na dedykowany do spalania biomasy, by docelowo, stanowić źródło produkujące energię elektryczną oraz zabezpieczające w sytuacjach awaryjnych produkcję ciepła. W wyniku tegorocznej aukcji mocy, Spółka zakontraktowała dla tego aktywa wytwórczego obowiązek mocy na 17 lat, począwszy od roku 2024. Po realizacji opisanej modernizacji elektrownia Konin stanie się pierwszą w kraju elektrownią, której źródło zasilania z węglowego zmieniono na biomasę. Możliwości techniczne elektrowni Konin pozwalają na zmodernizowanie kolejnych jednostek (2 kolejne jednostki po 50 MW), jednak inwestycja taka wiązałaby się z koniecznością poniesienie wyższych nakładów związanych z rozbudową infrastruktury logistycznej dla dostaw biomasy. Ewentualne podjęcie decyzji dotyczącej modernizacji dwóch kolejnych jednostek Spółka uzależnia od zabezpieczenia wyższego wolumenu dostaw biomasy.
2. Tereny zrehabilitowanych odkrywek PAK KWB Adamów i PAK KWB Konin - wpisując się w cele polityki energetycznej i klimatycznej oraz dysponując odpowiednim potencjałem, Spółka podjęła kierunkową decyzję o wykorzystaniu terenów użytkowanych uprzednio w działalności górniczej w celu przygotowania ich pod inwestycje w technologię fotowoltaiczną i wiatrową. Pierwszą farmą fotowoltaiczną, która docelowo ma być realizowana przez spółkę celową będzie instalacja o mocy 70 MWp w rejonie Adamowa. Kolejne projekty będą rozwijane po uprzednim uzyskaniu wszelkich zgód formalno-prawnych i środowiskowych. Rozwój projektów wiatrowych w znacznym zakresie uwarunkowany będzie potencjalnymi zmianami dotyczącymi istniejących dziś ograniczeń dla lokalizacji turbin wiatrowych tj. ich odległości od zabudowań mieszkalnych. Wykorzystując różne mechanizmy

wsparcia tego typu inwestycji dostępne w szeroko rozumianym otoczeniu regulacyjnym, Spółka będzie starała się pozyskać preferencyjne finansowanie mając na celu podniesieniu efektywności ekonomicznej planowanej inwestycji.

3. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w produkcji wodoru – zupełnie nowym polem aktywności Spółki będzie produkcja wodoru. Wodór będzie wytwarzany w procesie elektrolizy, przy wykorzystaniu energii elektrycznej produkowanej z OZE. Pierwszym etapem będzie zakup elektrolizera w technologii PEM, który wraz z niezbędną infrastrukturą zlokalizowany zostanie na terenie elektrowni Konin i w produkcji wodoru będzie wykorzystywał energię elektryczną z jednostki biomasowej. W ocenie Spółki znaczenie wodoru w niskoemisyjnym modelu gospodarki będzie wzrastało. Obszarem, który ma znaczący potencjał jest np. transport publiczny, Spółka zamierza współpracować z partnerami zainteresowanymi wykorzystaniem wodoru w tym zakresie.

Zakres oraz tempo realizacji opisanych powyżej zamierzeń w dużej mierze uzależnione będzie od tempa zmian modelu gospodarczego zmierzającego w kierunku neutralności emisyjnej. W przypadku szybszego zmniejszania zależności gospodarki od paliw kopalnych szybciej powinny pojawiać się możliwości rynkowego wykorzystania potencjału planowanych projektów. W przypadku wolniejszej ścieżki dekarbonizacji tempo realizacji zamierzeń inwestycyjnych może być uzależniona od dostępności mechanizmów wsparcia i preferencyjnego finansowania.

8. CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY AKCJONARIATU

8.1. Struktura akcjonariatu

Na dzień 31 grudnia 2019 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 101 647 094,00 złotych i dzielił się na 50 823 547 akcji o wartości nominalnej 2,00 złotych każda.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki według informacji posiadanych przez Spółkę na podstawie dostarczonych zawiadomień o nabyciu/zbyciu akcji Spółki na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku.

Tabela 11: Wykaz* akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki

Akcjonariusz	szt.			%		
	Liczba akcji oraz odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu			Udział w ogólnej liczbie akcji/głosów		
	3.04.2020	31.12.2019	31.12.2018	3.04.2020	31.12.2019	31.12.2018
Zygmunt Solorz (pośrednio) poprzez:	31 156 914	29 592 734	26 200 867	61,30	58,23	51,55
– Elektrim SA	196 560	196 560	196 560	0,39	0,39	0,39
– Embud 2 sp. z o.o. S.K.A.	592 533	592 533	592 533	1,16	1,16	1,16
– Argumenol Investment Company Limited	30 367 821	28 803 641	15 407 773	59,75	56,68	30,32
Nationale-Nederlanden OFE	4 503 242	4 503 242	4 503 242	8,86	8,86	8,86
OFE PZU „Złota Jesień”	4 635 719	4 635 719	4 635 719	9,12	9,12	9,12

* Wykaz sporządzony według informacji posiadanych przez Spółkę na podstawie dostarczonych zawiadomień o nabyciu/zbyciu akcji

Struktura akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na dzień przekazania niniejszego raportu rocznego za rok 2019 różni się od analogicznego wykazu raportu okresowego za rok 2018. Różnica ta wynika z rozliczenia transakcji będącej wynikiem wezwania do sprzedaży akcji Spółki ogłoszonego 30 lipca 2019 roku przez Argumenol Investment Company Limited (więcej informacji na temat wezwania oraz rozliczenia transakcji, zawartych jest w punkcie 3.1 niniejszego sprawozdania). Ponadto, w dniach 23 marca 2020 roku, 31 marca 2020 roku oraz 1 kwietnia 2020 roku Spółka otrzymała zawiadomienia, informujące o zmianie udziału, w związku z nabyciem przez Argumenol Investment Company Limited w ramach transakcji zawartych na rynku regulowanym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA łącznie 1 564 180 akcji Spółki, reprezentujących około 3,07% kapitału zakładowego Spółki oraz uprawniających do 1 564 180 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, stanowiących około 3,07% ogólnej liczby głosów.

Spółka nie posiada wiedzy o jakichkolwiek umowach, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

8.2. Nabywanie akcji własnych

W 2019 roku Spółka nie nabywała akcji własnych.

8.3. Akcje i udziały podmiotów z Grupy Kapitałowej ZE PAK SA w posiadaniu osób nadzorujących i zarządzających

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania (bezpośrednio i pośrednio) akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką osób zarządzających na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela 12: Stan posiadania akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką przez osoby zarządzające na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień sporządzenia sprawozdania.

Imię i nazwisko	Akcje ZE PAK SA		Akcje/udziały w jednostkach powiązanych z ZE PAK SA	
	ilość	wartość nominalna	ilość	wartość nominalna
Zygmunt Artwik	0	0	0	0
Paweł Markowski	0	0	0	0
Henryk Sobierajski	0	0	0	0
Paweł Lisowski	0	0	0	0
Maciej Nietopiel	0	0	0	0

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania (bezpośrednio i pośrednio) akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką osób nadzorujących na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania.

Tabela 13: Stan posiadania akcji Spółki oraz akcji/udziałów w jednostkach powiązanych ze Spółką przez osoby nadzorujące na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień sporządzenia sprawozdania.

Imię i nazwisko	Akcje ZE PAK SA		Akcje/udziały w jednostkach powiązanych z ZE PAK SA	
	ilość	wartość nominalna	ilość	wartość nominalna
Wiesław Walendziak	0	0	0	0
Tomasz Szelaąg	0	0	0	0
Wojciech Piskorz	0	0	0	0
Leszek Wysłocki	0	0	0	0
Sławomir Sykucki	0	0	0	0
Sławomir Zakrzewski	0	0	0	0
Piotr Stępiak	0	0	0	0
Grzegorz Krystek	0	0	0	0

8.4. System kontroli programu akcji pracowniczych

W Spółce nie funkcjonuje program akcji pracowniczych, w związku z czym w Spółce nie istnieje system kontroli programu akcji pracowniczych.

9. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO

Oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego przedstawione jest zgodnie z § 70 ust. 6 pkt 5) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

9.1. Zestaw stosowanych zasad ładu korporacyjnego

W 2019 roku Spółka podlegała zasadom ładu korporacyjnego opisanym w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” (*Dobre Praktyki*), przyjętym Uchwałą Rady Nadzorczej GPW z dnia 13 października 2015 roku. Zasady opisane w Dobrych Praktykach weszły w życie 1 stycznia 2016 roku.

Zarząd Spółki, w zakresie kompetencji przyznanych mu przez Statut i powszechnie obowiązujące przepisy prawne, dokłada należytej staranności w celu przestrzegania przez Spółkę w możliwie najszerszym zakresie Dobrych Praktyk. Ilość oraz zakres zasad, od stosowania których odstąpiono w 2019 roku zostały szczegółowo opisane w punkcie poniżej. Zarząd Spółki dokłada szczególnych starań, aby polityka informacyjna Spółki wobec inwestorów, zarówno indywidualnych, jak i instytucjonalnych stanowiąca realizację wytycznych zawartych w Dobrych Praktykach była zgodna z ich oczekiwaniami. Spółka dąży do tego by minimalizować zarówno liczbę jak i zakres zasad, od których stosowania odstąpiono. Ponadto, z przyczyn niezależnych od Spółki nie wszystkie zasady zawarte w Dobrych Praktykach są stosowane.

Tekst Dobrych Praktyk jest opublikowany na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA pod adresem:

https://www.gpw.pl/pub/GPW/files/PDF/GPW_1015_17_DOBRE_PRAKTYKI_v2.pdf

Zgodnie z zasadami Dobrych Praktyk Spółka opublikowała informację na temat stanu stosowania przez Spółkę zasad i rekomendacji zawartych w Dobrych Praktykach pod adresem:

http://ri.zepak.com.pl/upload/files/PL_GPW_dobre_praktyki_PAK.pdf.

9.2. Zestaw zasad, od których stosowania odstąpiono

Poniżej wyszczególniono zasady ładu korporacyjnego, których Spółka nie dotrzymała w ramach swojej działalności w 2019 roku wraz z wyjaśnieniem stanowiska Spółki w każdym wyszczególnionym odstępstwie.

Zasada I.Z.1.20. Dobrych Praktyk

Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: zapis przebiegu obrad walnego zgromadzenia, w formie audio lub wideo.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania zasady I.Z.1.20. Dobrych Praktyk:

Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia Spółki, zgodnie z którymi zdecydowana większość kapitału zakładowego Spółki jest reprezentowana na obradach Walnego Zgromadzenia bezpośrednio jak również fakt, że rejestrowanie przebiegu walnego zgromadzenia mogłoby się wiązać z dodatkowymi kosztami oraz potencjalnymi trudnościami natury organizacyjno-technicznej oraz prawnej, Spółka nie rejestruje i nie transmituje przebiegu walnego zgromadzenia. W przypadku istotnego zainteresowania akcjonariuszy Spółki związanego z potrzebą rejestracji przebiegu Walnego Zgromadzenia spółka rozważy taką możliwość.

Rekomendacja IV.R.2. Dobrych Praktyk

Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez:

- 1) transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia,
- 3) wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania rekomendacji IV.R.2. Dobrych Praktyk:

W ocenie Spółki obecna struktura akcjonariatu nie uzasadnia transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym oraz dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, umożliwiającej akcjonariuszom wypowiedzenie się podczas obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad. Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia Spółki, zgodnie z którymi zdecydowana większość kapitału zakładowego jest reprezentowana na obradach Walnego Zgromadzenia bezpośrednio jak również fakt, że rejestrowanie i transmitowanie przebiegu walnego zgromadzenia mogłoby się wiązać z dodatkowymi kosztami oraz potencjalnymi trudnościami natury

organizacyjno-technicznej oraz prawnej Spółka nie rejestruje i nie transmituje przebiegu walnego zgromadzenia. Dotychczas Spółka nie otrzymywała zgłoszeń akcjonariuszy zainteresowanych transmisją obrad walnego zgromadzenia. W wypadku istotnego zainteresowania akcjonariuszy transmisją obrad walnego zgromadzenia Spółka rozważy możliwość rejestracji i transmisji obrad. Możliwość wykonywania prawa głosu osobiście lub przez pełnomocnika jest stałą praktyką podczas obrad walnego zgromadzenia akcjonariuszy Spółki. W ocenie Spółki niepełne stosowanie wyżej opisanej rekomendacji nie wpływa negatywnie na realizację celu opisanego w IV rozdziale dobrych praktyk spółek giełdowych.

Zasada IV.Z.2. Dobrych Praktyk

Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu spółki, spółka zapewnia powszechnie dostępną transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania zasady IV.Z.2. Dobrych Praktyk:

W ocenie Spółki obecna struktura akcjonariatu nie uzasadnia transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym. Mając na uwadze dotychczasowe doświadczenia Spółki, zgodnie z którymi zdecydowana większość kapitału zakładowego jest reprezentowana na obradach Walnego Zgromadzenia bezpośrednio, jak również fakt, że rejestrowanie i transmitowanie przebiegu walnego zgromadzenia mogłoby się wiązać z dodatkowymi kosztami oraz potencjalnymi trudnościami natury organizacyjno-technicznej oraz prawnej, Spółka nie rejestruje i nie transmituje przebiegu walnego zgromadzenia. Dotychczas Spółka nie otrzymywała zgłoszeń akcjonariuszy zainteresowanych transmisją obrad walnego zgromadzenia. W wypadku istotnego zainteresowania akcjonariuszy transmisją obrad walnego zgromadzenia Spółka rozważy możliwość rejestracji i transmisji obrad.

Rekomendacja VI.R.1. Dobrych Praktyk

Wynagrodzenie członków organów spółki i kluczowych menedżerów powinno wynikać z przyjętej polityki wynagrodzeń.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania rekomendacji VI.R.1. Dobrych Praktyk:

W Spółce nie obowiązuje kompleksowa, formalna polityka wynagrodzeń. Wynagrodzenia członków rady nadzorczej ustalane są przez walne zgromadzenie, wynagrodzenia członków zarządu ustalane są przez radę nadzorczą natomiast istnieje w spółce dokument określający zasady wynagradzania kluczowych menedżerów. W każdym przypadku pod uwagę brane są takie czynniki jak: kompetencje, doświadczenie, odpowiedzialność stanowiska oraz osiągnięte efekty pracy.

Zgodnie z zapisami znowelizowanej Ustawy o ofercie (Dz. U. z 2019 poz. 2217), polityka wynagrodzeń jest opracowywana i zostanie przyjęta na Walnym Zgromadzeniu do 30 czerwca 2020 roku.

Rekomendacja VI.R.2. Dobrych Praktyk:

Polityka wynagrodzeń powinna być ściśle powiązana ze strategią spółki, jej celami krótko- i długoterminowymi, długoterminowymi interesami i wynikami, a także powinna uwzględniać rozwiązania służące unikaniu dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn.

Wyjaśnienie przyczyn niestosowania rekomendacji VI.R.2. Dobrych Praktyk:

W Spółce nie obowiązuje kompleksowa, formalna polityka wynagrodzeń. Jednak takie aspekty jak powiązanie wysokości wynagrodzeń z celami krótko i długoterminowymi Spółki, są brane pod uwagę w procesie ustalania wynagrodzeń organów Spółki jak i jej kluczowych menedżerów. Spółka nie stosuje dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn w kontekście ustalania wynagrodzeń na wszelkich stanowiskach.

9.3. Opis głównych cech stosowanych systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Proces sporządzania sprawozdań finansowych Spółki, jak i skonsolidowanych sprawozdań Grupy Kapitałowej, odbywa się z zastosowaniem mechanizmów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem, takich jak: procedury wewnętrzne obowiązujące w Spółce, mechanizmy zarządzania systemami informatycznymi służącymi do ewidencji zdarzeń gospodarczych i sporządzania sprawozdań finansowych oraz mechanizmy ochrony danych i systemów, zasady nadzoru

nad sporządzaniem sprawozdań finansowych, zasady weryfikacji i oceny sprawozdań, audyt wewnętrzny oraz inne elementy kontroli.

Sporządzanie sprawozdań finansowych Spółki i skonsolidowanych sprawozdań Grupy odbywa się w sposób uporządkowany, na bazie obowiązującej w Spółce i Grupie struktury organizacyjnej. Wdrożone w Spółce i Grupie narzędzia rachunkowości zarządczej oraz systemy informatyczne wykorzystywane do ewidencji zdarzeń gospodarczych w księgach rachunkowych, dają podstawę do oceny, iż sprawozdania finansowe Spółki i skonsolidowane sprawozdania Grupy rzetelnie i jasno przedstawiają sytuację finansową i majątkową oraz wynik finansowy Spółki i Grupy.

Do podstawowych regulacji w zakresie sporządzania sprawozdań finansowych należą: polityka rachunkowości Spółki zgodna z Ustawą o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzone przez Unię Europejską, procedura zamykania ksiąg rachunkowych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej oraz wymogi sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych nałożone przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka nie podjęła jeszcze decyzji o prowadzeniu ksiąg rachunkowych w Grupie według MSSF. W związku z tym proces sporządzania sprawozdań finansowych w Grupie odbywa się dwuetapowo. Najpierw wszystkie spółki Grupy sporządzają swoje sprawozdania jednostkowe według polskich standardów rachunkowości. Sprawozdania te podlegają badaniu o ile spełniają warunki określone w Ustawie o Rachunkowości. Następnie spółki przekształcają sprawozdania jednostkowe, na bazie uzgodnionej dla Grupy polityki rachunkowości według MSSF stosując tzw. arkusze przejścia do sprawozdań finansowych w standardach MSSF. Tak przygotowane sprawozdania jednostkowe są podstawą do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy. Jedynie w przypadku ZE PAK SA następuje automatyczny proces importu danych z systemu SAP ERP do systemu konsolidacji SAP BPC.

Skonsolidowane sprawozdanie Grupy sporządzane jest przy wykorzystaniu systemu informatycznego SAP BPC. W ramach systemu funkcjonuje wydzielona jednostka centralna w spółce dominującej (tj. ZE PAK SA) połączona z działami księgowości w poszczególnych spółkach zależnych. Proces konsolidacji rozpoczyna jednostka centralna otwierając dostęp spółkom do wprowadzania danych do systemu, spółki zależne posiadają możliwość dostępu do swoich danych historycznych w każdym momencie, ale bez możliwości ich korekty. Jednostka centralna na bieżąco monitoruje wprowadzanie danych przez spółki, następnie po wprowadzeniu danych jednostkowych rozpoczyna proces konsolidacji. Proces ten opiera się o zdefiniowane reguły biznesowe, które określają treści korekt konsolidacyjnych. Dodatkowo proces konsolidacji dopuszcza możliwość wprowadzania przez jednostkę centralną korekt ręcznych. Efektem zakończenia procesu konsolidacji jest kompletny pakiet sprawozdania finansowego wraz z notami objaśniającymi w plikach Excel, który po sprawdzeniu jest następnie eksportowany do pliku Word.

Zarząd jest odpowiedzialny za system kontroli wewnętrznej w Spółce i jego skuteczność w procesie sporządzania sprawozdań finansowych i raportów okresowych przygotowywanych i publikowanych zgodnie z zasadami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

Nadzór merytoryczny nad procesem przygotowania sprawozdań finansowych i raportów okresowych Spółki i Grupy sprawuje członek Zarządu odpowiedzialny za sprawy finansowe. Za organizację prac związanych z przygotowaniem sprawozdań finansowych odpowiedzialny jest Dyrektor Finansowy, który wraz z Głównym Księgowym opracowuje harmonogram prac składających się na sporządzenie sprawozdań.

Skuteczny system kontroli wewnętrznej Spółki i zarządzania ryzykiem w procesie sprawozdawczości finansowej jest zapewniony dzięki:

- przygotowaniu procedur określających zasady i podział odpowiedzialności w procesie sporządzania sprawozdań finansowych,
- ustaleniu zakresu raportowania na bazie obowiązujących przepisów Ustawy o Rachunkowości oraz Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej,
- wdrożeniu i sprawowaniu nadzoru nad stosowaniem w spółkach z Grupy Kapitałowej spójnych zasad rachunkowości oraz
- półrocznym przeglądom i rocznym badaniom sprawozdań finansowych ZE PAK SA i Grupy Kapitałowej przez niezależnego biegłego rewidenta.

Roczne i półroczne sprawozdania finansowe podlegają badaniu oraz przeglądowi przez niezależnego biegłego rewidenta, który wyraża opinię o rzetelności i jasności tego sprawozdania oraz prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Wyboru biegłego rewidenta dokonuje Rada Nadzorcza, z grona renomowanych firm audytorskich, gwarantujących wysokie standardy usług i wymaganą niezależność.

Badania sprawozdań finansowych przeprowadzane są:

- stosownie do postanowień rozdziału 7 Ustawy o Rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku,
- zgodnie z Krajowymi Standardami Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania, przyjętymi uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 roku z późniejszymi zmianami oraz uchwałą KRBR z dnia 7 lipca 2017 roku.

W szczególności badania obejmują sprawdzenie poprawności zastosowanych przez Spółkę i Grupę zasad rachunkowości, weryfikację znaczących szacunków, sprawdzenie – w sposób wrywkowy – dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają kwoty i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę sprawozdania finansowego.

Wyniki finansowe Spółki i Grupy są na bieżąco monitorowane w trakcie roku obrotowego oraz podlegają ocenie okresowej dokonywanej przez Radę Nadzorczą. Na regularnych posiedzeniach Rady Nadzorczej Zarząd Spółki przedkłada informacje na temat aktualnej sytuacji finansowej Spółki i Grupy ZE PAK SA.

Zadaniem Spółki i Grupy jest sporządzenie takiego sprawozdania finansowego, obejmującego dane liczbowe i objaśnienia słowne, które:

- przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej na dany dzień, jak też jej wyniku finansowego za dany okres,
- zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach prawidłowo, to jest zgodnie z zasadami rachunkowości, wynikającymi z Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji ogłoszonych w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz stosownie do wymogów Ustawy o Rachunkowości i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych a także na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami Statutu Spółki.

Spółka posiada dokumentację opisującą przyjęte przez nią zasady rachunkowości, określoną w art. 10 Ustawy o rachunkowości. Zastosowane zasady rachunku kosztów, wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego są zgodne z przepisami Ustawy o rachunkowości oraz z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Odpowiedzialność za prawidłowość prowadzenia rachunkowości Spółki i Grupy ciąży na Zarządzie. Spółka prowadzi księgi rachunkowe w zintegrowanym systemie informatycznym SAP ERP. System ten, podobnie jak wyżej opisany system konsolidacji sprawozdań SAP BPC, zapewnia podział kompetencji, spójność zapisów operacji w księgach oraz kontrolę pomiędzy księgą główną oraz księgami pomocniczymi. Prowadzona ewidencja umożliwia ustalenie wyniku finansowego, podatku VAT oraz innych zobowiązań budżetowych. Ewidencja księgowa zapewnia poprawność i kompletność zapisów. Chronologia zdarzeń gospodarczych jest przestrzegana. Zapisy w księgach rachunkowych odzwierciedlają stan rzeczywisty, dane są wprowadzane kompletnie i poprawnie, na podstawie zakwalifikowanych do zaksięgowania dowodów księgowych. Zapewniona jest ciągłość zapisów oraz poprawność działania stosowanych procedur. Dowody księgowe odpowiadają wymogom Ustawy o Rachunkowości. Księgi rachunkowe są przechowywane w siedzibie Spółki. Istnieje możliwość modyfikacji funkcjonalności systemu w celu zapewnienia adekwatności rozwiązań technicznych do zmieniających się zasad rachunkowości i norm prawnych. System posiada dokumentację zarówno w części dotyczącej użytkowników końcowych, jak i w części technicznej. Dokumentacja systemu podlega okresowej weryfikacji i aktualizacji. Spółka wdrożyła rozwiązania organizacyjne oraz systemowe w zakresie zapewnienia właściwego użytkownika i ochrony systemów zabezpieczenia dostępu do danych oraz sprzętu komputerowego. Dostęp do zasobów systemu ewidencji finansowej ograniczony jest odpowiednimi uprawnieniami, które nadawane są upoważnionym pracownikom wyłącznie w zakresie wykonywanych przez nich obowiązków i czynności.

W Spółce funkcjonuje audyt wewnętrzny, którego celem jest dokonywanie niezależnej i obiektywnej oceny systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej. Audyt wewnętrzny funkcjonuje w oparciu o regulamin audytu. Audyt realizuje planowe i doraźne zadania audytowe zarówno w jednostce dominującej jak i w spółkach Grupy. Plany audytu tworzone są na bazie analiz ryzyka. Wyniki audytów raportowane są Zarządowi Spółki. Informacje z działalności audytu wewnętrznego stanowią także przedmiot analiz Komitetu Audytu.

W ramach działalności kontrolingowej okresowa sprawozdawczość zarządcza podlega ocenie pod kątem przedstawianych informacji, w szczególności w kontekście analizy odchylenia od założeń przyjętych w planach finansowych.

9.4. Akcjonariusze posiadający znaczące pakiety akcji

W poniższej tabeli wyszczególniono akcjonariuszy posiadających znaczące pakiety akcji, zgodnie ze stanem wiedzy Spółki, na podstawie przesłanych Spółce zawiadomień.

Tabela 14: Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczące pakiety akcji (powyżej 5%) zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę na podstawie dostarczonych zawiadomień o nabyciu/zbyciu akcji Spółki, na dzień przekazania niniejszego raportu*

<i>Akcjonariusz</i>	<i>Liczba posiadanych akcji</i>	<i>Procentowy udział w kapitale zakładowym</i>	<i>Liczba posiadanych głosów</i>	<i>Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów</i>
Zygmunt Solorz (pośrednio) poprzez: Elektrim SA, Embud 2 sp. z o.o. S.K.A., Argumenol Investment Company Limited.	31 156 914	61,30%	31 156 914	61,30%
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	4 503 242	8,86%	4 503 242	8,86%
OFE PZU „Złota Jesień”	4 635 719	9,12%	4 635 719	9,12%

* Według informacji posiadanych przez Spółkę na podstawie dostarczonych zawiadomień o nabyciu/zbyciu akcji.

9.5. Posiadacze papierów wartościowych dających szczególne uprawnienia kontrolne

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2019 roku, jak i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Spółka nie emitowała papierów wartościowych dających szczególne uprawnienia kontrolne.

9.6. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu

Zgodnie ze Statutem Spółki jak i innymi dokumentami wewnętrznymi Spółki na dzień 31 grudnia 2019 roku, jak i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie ma żadnych ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu.

9.7. Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2019 roku, jak i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania w Spółce nie występują ograniczenia dotyczące przenoszenia praw własności papierów wartościowych Spółki.

9.8. Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających i nadzorujących

Zarząd

Zarząd Spółki składa się z 3 do 6 członków powoływanych na wspólną kadencję. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu oraz inni członkowie Zarządu. Liczbę członków Zarządu oraz ich funkcje ustala Rada Nadzorcza. Kadencja Zarządu trwa pięć lat. Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza w głosowaniu tajnym. Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu oraz inni członkowie Zarządu mogą być odwołani lub zawieszani w czynnościach także przez Walne Zgromadzenie.

Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę. Zarząd działa w oparciu o Regulamin Zarządu, który określa szczegółowo tryb działania Zarządu. Regulamin ustala Zarząd, a zatwierdza uchwałą Rada Nadzorcza.

Uchwały Zarządu wymagają sprawy przekraczające zwykły zarząd, w szczególności:

- 1) uchwalanie i zmiana regulaminu organizacyjnego określającego organizację przedsiębiorstwa Spółki,
- 2) zaciąganie kredytów i pożyczek,
- 3) ustanowienie prokury,
- 4) udzielanie gwarancji kredytowych i poręczeń majątkowych,
- 5) nabywanie i zbywanie nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym.
- 6) decyzje w sprawach, których wartość przekracza 500 000,00 złotych. Wartość transakcji wyrażonych w innych walutach obcych podlega przeliczeniu według średniego kursu NBP dla danej waluty obowiązującego na dzień podjęcia uchwały.

Uchwały Zarządu wymagają także sprawy, w których Zarząd zwraca się do Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza Spółki składa się z 5 do 14 członków powoływanych na wspólną kadencję. Kadencja Rady Nadzorczej trwa pięć lat. Członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie. Walne Zgromadzenie przed wyborem członków Rady Nadzorczej na nową kadencję określa liczbę członków Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona w głosowaniu tajnym Przewodniczącego, Sekretarza Rady, Zastępcę Przewodniczącego lub, jeśli uzna to za zasadne, dwóch Zastępców Przewodniczącego.

W skład Rady Nadzorczej powinno wchodzić dwóch członków spełniających kryteria niezależności przewidziane dla niezależnego członka rady nadzorczej w rozumieniu Zalecenia Komisji z dnia 15 lutego 2005 roku dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) (2005/162/WE) z uwzględnieniem Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie SA („Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej”). Kandydat na Niezależnego Członka Rady Nadzorczej składa Spółce, przed jego powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu kryteriów niezależności.

Zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089) Spółka ma status jednostki zainteresowania publicznego w rozumieniu tej ustawy, w związku z czym powinna posiadać Komitet Audytu. W skład komitetu audytu wchodzi przynajmniej 3 członków. Przynajmniej jeden członek komitetu audytu posiada wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych. Zgodnie ze wspomnianą ustawą większość członków komitetu audytu, w tym jego przewodniczący, musi spełniać kryteria niezależności od danej jednostki zainteresowania publicznego.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Do uprawnień Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- 1) zatwierdzanie regulaminu Zarządu Spółki i opiniowanie regulaminu organizacyjnego określającego organizację przedsiębiorstwa Spółki,
- 2) zawieranie, rozwiązywanie i zmiana umów z członkami Zarządu oraz ustalanie zasad wynagradzania Zarządu oraz wysokości wynagrodzenia dla członków Zarządu Spółki,
- 3) powoływanie i odwoływanie w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu,
- 4) zawieszanie w czynnościach z ważnych powodów, w głosowaniu tajnym, Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu lub całego Zarządu,
- 5) delegowanie członka lub członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członka Zarządu Spółki w razie zawieszenia członków Zarządu, czy też całego Zarządu,
- 6) wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki,
- 7) ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- 8) ocena wniosków Zarządu co do podziału zysku albo pokrycia straty,
- 9) składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników ocen, o których mowa w pkt 7 i 8,
- 10) składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznej zwięzłej oceny sytuacji Spółki oraz corocznego sprawozdania z pracy Rady Nadzorczej,
- 11) opiniowanie spraw wnoszonych przez Zarząd będących przedmiotem uchwał Walnego Zgromadzenia,
- 12) zatwierdzanie wieloletnich programów działania Spółki oraz Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, w tym strategii działania Spółki oraz Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, opracowywanych przez Zarząd, oraz
- 13) zatwierdzanie rocznych programów działania Spółki oraz rocznych programów działania grupy kapitałowej Spółki, w szczególności obejmujących plany produkcji oraz przychodów, plany kosztów rodzajowych, plany kosztów jednostkowych, plany wynagrodzeń, plany inwestycyjne oraz plany remontów i serwisowania.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy również udzielanie Zarządowi zgody na:

- 1) uczestniczenie w innych spółkach oraz zbywanie akcji lub udziałów w innych spółkach,
- 2) tworzenie oddziałów za granicą,
- 3) wypłatę zaliczki na poczet dywidendy,
- 4) dokonywanie przez Spółkę czynności skutkujących zaciągnięciem zobowiązania, z wyjątkiem:
  - a) czynności przewidzianych w zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą rocznym programie działania Spółki lub

- b) czynności skutkującej zaciągnięciem zobowiązania o wartości do 1 000 000 złotych, w tym także udzielanie poręczeń lub gwarancji oraz wystawianie lub poręczanie weksli,
- 5) nabywanie i zbywanie nieruchomości, prawa użytkownika wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkownikowi wieczystem o wartości przekraczającej 1 000 000 złotych,
- 6) zawarcie przez Spółkę z podmiotem powiązaniem ze Spółką znaczącej umowy w rozumieniu przepisów dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, z wyłączeniem umów typowych, zawieranych przez Spółkę na warunkach rynkowych, w ramach prowadzonej działalności operacyjnej,
- 7) wskazywanie przez Zarząd osób do pełnienia funkcji w organach spółek i innych podmiotów, w których Spółka uczestniczy bezpośrednio lub pośrednio, oraz
- 8) ustalanie przez Zarząd sposobu wykonywania prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu lub na Zgromadzeniu Wspólników w spółkach, w stosunku do których Spółka jest spółką dominującą lub powiązaną w rozumieniu Kodeksu spółek handlowych, w sprawach:
  - a) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego, jak również dokonanie innych czynności związanych z nabyciem lub rozporządzeniem składnikami majątku spółki, stanowiących przedmiot obrad Walnego Zgromadzenia lub Zgromadzenia Wspólników,
  - b) rozwiązania i likwidacji spółki,
  - c) zmiany statutu lub umowy spółki,
  - d) połączenia, podziału lub przekształcenia spółki, oraz
  - e) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego spółki.

Na wniosek Zarządu Rada Nadzorcza udziela członkowi Zarządu zezwolenia na zajmowanie stanowisk we władzach spółek, w których Spółka posiada udziały lub akcje oraz pobieranie z tego tytułu wynagrodzenia.

9.9. Skład osobowy, jego zmiany oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących

Zarząd

Rok obrotowy 2019 Zarząd Spółki rozpoczął w następującym składzie:

- 1) Adam Kłapszta – Prezes Zarządu,
- 2) Aneta Lato-Żuchowska – Wiceprezes Zarządu,
- 3) Zygmunt Artwik – Wiceprezes Zarządu,
- 4) Elżbieta Niebisz – Wiceprezes Zarządu,
- 5) Marcin Ginel – Wiceprezes Zarządu.

10 stycznia 2019 roku, rezygnację z członkostwa w Zarządzie Spółki oraz pełnienia funkcji Prezesa Zarządu złożył Pan Adam Kłapszta. Członkiem Zarządu Spółki przestała być także Pani Elżbieta Niebisz, która również z dniem 10 stycznia 2019 roku złożyła rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Spółki. W związku z zaistniałą sytuacją na posiedzeniu odbytym w dniu 10 stycznia 2019 roku Rada Nadzorcza do czasu wyboru nowego Prezesa Zarządu Spółki kierowanie pracami zarządu Spółki w charakterze pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu powierzyła panu Marcinowi Ginelowi – Wiceprezesowi Zarządu Spółki. W trakcie tego samego posiedzenia, tj. 10 stycznia 2019 r., Rada Nadzorcza Spółki powołała do Zarządu Spółki Pana Pawła Markowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

Z dniem 12 kwietnia 2019 roku rezygnację z członkostwa w Zarządzie Spółki oraz pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu złożył Pan Marcin Ginel. Tego samego dnia rezygnację z członkostwa w Zarządzie i funkcji Wiceprezesa złożyła również Pani Aneta Lato-Żuchowska. Na posiedzeniu odbytym w dniu 12 kwietnia 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki działając na podstawie art. 383 § 1 Kodeksu spółek handlowych delegowała członka Rady Nadzorczej Spółki – Pana Henryka Sobierajskiego na okres 3 miesięcy, do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu Spółki, z powierzeniem jemu obowiązków Prezesa Zarządu.

W dniu 10 maja 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki powołała Pana Pawła Lisowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

Na posiedzeniu w dniu 2 lipca 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki, działając na podstawie art. 383 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych delegowała członka Rady Nadzorczej Spółki – Pana Henryka Sobierajskiego na okres do 3 miesięcy, do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu Spółki, z powierzeniem jemu obowiązków Prezesa Zarządu. Również w dniu 2 lipca 2019 roku Rada Nadzorcza Spółki powołała w skład Zarządu Spółki Pana Macieja Nietopiela powierzając mu funkcję Wiceprezesa Zarządu.

W dniu 10 października 2019 roku Pan Henryk Sobierajski złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki. Również w dniu 10 października 2019 roku Rada Nadzorcza powołała Pana Henryka Sobierajskiego do składu Zarządu powierzając mu funkcję Prezesa Zarządu.

Na dzień publikacji niniejszego raportu skład Zarządu Spółki przedstawia się następująco:

- 1) Henryk Sobierajski – Prezes Zarządu,
- 2) Zygmunt Artwik – Wiceprezes Zarządu,
- 3) Paweł Markowski – Wiceprezes Zarządu,
- 4) Paweł Lisowski – Wiceprezes Zarządu,
- 5) Maciej Nietopiel – Wiceprezes Zarządu.

Rada Nadzorcza

Rok obrotowy Rada Nadzorcza ZE PAK SA rozpoczęła w następującym składzie:

- 1) Wiesław Walendziak – Przewodniczący,
- 2) Tomasz Szeląg – Zastępca Przewodniczącego,
- 3) Wojciech Piskorz – Sekretarz,
- 4) Henryk Sobierajski,
- 5) Leszek Wysłocki,
- 6) Sławomir Zakrzewski,
- 7) Lesław Podkański,
- 8) Sławomir Sykucki.

Z dniem 12 kwietnia 2019 roku rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej złożył Pan Lesław Podkański. Natomiast w dniu 15 kwietnia 2019 roku na posiedzeniu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki powołana została Rada Nadzorcza Spółki w nowym dziewięcioosobowym składzie. Również 15 kwietnia Rada Nadzorcza wyłoniła spośród swoich członków Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Zastępcę Przewodniczącego oraz Sekretarza. Mając na uwadze powyższe na dzień 15 kwietnia 2019 roku skład Rady Nadzorczej przedstawiał się następująco:

- 1) Wojciech Piskorz – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- 2) Wiesław Walendziak – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- 3) Tomasz Szeląg – Sekretarz,
- 4) Henryk Sobierajski,
- 5) Sławomir Sykucki,
- 6) Leszek Wysłocki,
- 7) Sławomir Zakrzewski,
- 8) Piotr Stępiak,
- 9) Grzegorz Krystek,

10 października 2019 roku Pan Henryk Sobierajski złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki. Na dzień publikacji niniejszego Raportu skład Rady Nadzorczej ZE PAK SA przedstawia się następująco:

- 1) Wojciech Piskorz – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- 2) Wiesław Walendziak – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- 3) Tomasz Szeląg – Sekretarz,
- 4) Sławomir Sykucki,
- 5) Leszek Wysłocki,
- 6) Sławomir Zakrzewski,
- 7) Piotr Stępiak,
- 8) Grzegorz Krystek.

Członkami Rady Nadzorczej spełniającymi kryteria niezależności są: Sławomir Zakrzewski, Piotr Stępiak oraz Grzegorz Krystek.

Wykonując swoje kodeksowe i statutowe obowiązki Rada Nadzorcza odbyła w 2019 roku 9 posiedzeń podejmując łącznie 94 uchwały. Rada Nadzorcza wykonała statutowy obowiązek odbycia posiedzenia w każdym kwartale.

W okresie sprawozdawczym Rada Nadzorcza sprawowała kolegialnie stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich jej dziedzinach działalności. Rada Nadzorcza koncentrowała się przede wszystkim na następujących zagadnieniach:

- 1) ocenie sprawozdań sporządzonych za rok obrotowy 2018,
- 2) zmianach w składzie Zarządu ZE PAK SA,

- 3) dokonaniu wewnętrznego podziału kompetencji pomiędzy członków Zarządu Spółki,
- 4) wyrażaniu zgody na dokonywanie przez Spółkę czynności skutkujących zaciągnięciem zobowiązań o wartości powyżej 1 miliona złotych,
- 5) opiniowaniu wniosków składanych przez Zarząd w sprawach dotyczących bieżącej działalności Spółki,
- 6) zatwierdzaniu czynności związanych z toczącym się w Grupie Kapitałowej ZE PAK SA procesem restrukturyzacji,
- 7) bieżącym omawianiu sytuacji związanej z uzyskaniem decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych dla budowy Odkrywki Ościsłowo,
- 8) omawianiu bieżących działań podejmowanych przez Spółkę w obszarze dotyczącym inwestycji polegającej na utworzeniu w elektrowni Konin drugiej biomasowej jednostki wytwórczej na bazie istniejącego kotła węglowego i istniejących turbozespołów,
- 9) omawianiu bieżących działań podejmowanych przez Spółkę w obszarze dotyczącym inwestycji polegającej na budowie farmy fotowoltaicznej o przewidywanej mocy około 70 MWp.

Komitet audytu

Rok 2019 Komitet Audytu rozpoczął obradować w następującym składzie:

- 1) Lesław Podkański – Przewodniczący Komitetu Audytu,
- 2) Sławomir Zakrzewski,
- 3) Tomasz Szelağ.

15 kwietnia 2019 roku, w związku z wyborem nowego składu Rady Nadzorczej, zmianie uległ również skład Komitetu Audytu. Na dzień publikacji niniejszego raportu skład Komitetu Audytu przedstawia się następująco:

- 1) Sławomir Zakrzewski – Przewodniczący Komitetu Audytu
- 2) Tomasz Szelağ
- 3) Piotr Stępniał

Członkiem Komitetu Audytu posiadającym wiedzę i umiejętności z zakresu branży, w której działa ZE PAK SA jest Pan Sławomir Zakrzewski, który nabył je poprzez swoje bogate doświadczenie zawodowe, w branży budowlanej i energetycznej, zdobyte zarówno w kraju jak i zagranicą. Członkiem Komitetu Audytu posiadającym wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości jest Pan Tomasz Szelağ, który nabył je dzięki swojemu wykształceniu a doskonalił zajmując liczne stanowiska menadżerskie wymagające rzeczowej wiedzy i kompetencji. Członkami Komitetu Audytu spełniającymi kryterium niezależności są Pan Sławomir Zakrzewski i Pan Piotr Stępniał.

W 2019 roku wykonywane były przez firmę audytorską uzgodnione procedury związane z weryfikacją wycienienia kowenantów zapisanych w umowie kredytowej ZE PAK SA.

Spółka opracowała politykę wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania oraz politykę świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem.

Główne założenia polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania:

- 1) Zgodnie ze statutem Spółki, organem wybierającym firmę audytorską dla wykonania badania ustawowego jest Rada Nadzorcza Spółki
- 2) Wynagrodzenie za przeprowadzenie badania ustawowego otrzymane przez firmę audytorską, lub jej podwykonawców nie może być uzależnione od żadnych warunków, w tym od wyniku badania ustawowego ani kształtowane lub uzależnione od świadczenia dodatkowych usług niebędących badaniem ustawowym Spółki lub jej spółek powiązanych
- 3) Komitet Audytu Rady Nadzorczej Spółki zatwierdza procedurę wyboru firmy audytorskiej
- 4) Spółka przygotowuje dokumentację przetargową dla zaproszonych firm audytorskich wedle określonych kryteriów
- 5) Spółka ocenia oferty złożone przez firmy audytorskie zgodnie z kryteriami wyboru określonymi w dokumentacji przetargowej oraz przygotowuje sprawozdanie zawierające wnioski z procedury wyboru i przedkłada je Komitetowi Audytu
- 6) Komitet Audytu przedstawia Radzie Nadzorczej Spółki rekomendację wyboru firmy audytorskiej
- 7) Jeżeli decyzja Rady Nadzorczej Spółki w zakresie wyboru firmy audytorskiej odbiega od rekomendacji Komitetu Audytu, Rada Nadzorcza Spółki uzasadnia przyczyny niezastosowania się do rekomendacji Komitetu Audytu oraz przekazuje takie uzasadnienie do wiadomości Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki

Główne założenia polityki świadczenia na rzecz Spółki przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem:

- 1) Spółka realizując przepisy Ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym („UoBR”) nie zawiera z firmą audytorską przeprowadzającą badanie, z podmiotami powiązanymi z tą firmą audytorską oraz z członkami sieci firmy audytorskiej umów o świadczenie usług zabronionych w rozumieniu art. 136 UoBR
- 2) W zakresie niezwiązanym z polityką podatkową Spółki, Spółka może zlecić firmie audytorskiej przeprowadzającej badanie lub podmiotowi powiązanemu z tą firmą audytorską lub członkowi sieci firmy audytorskiej prace, które są dozwolonymi usługami niebędącymi badaniem
- 3) Nad zgodnością z prawem wykonywania prac, o których mowa w pkt 2 czuwa Komitet Audytu. Przed zleceniem przez Spółkę usług, o których mowa w pkt 2 Komitet Audytu przeprowadza ocenę zagrożeń i zabezpieczeń niezależności, o której mowa w art. 69-73 UoBR
- 4) W polityce wymieniono również główne rodzaje usług dozwolonych oraz zabronionych.

Rekomendacja dotycząca wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania została sporządzona w następstwie zorganizowanej przez Spółkę procedury wyboru spełniającej obowiązujące kryteria i rekomendacja ta spełnia obowiązujące w Spółce warunki wyrobu audytora.

W roku obrotowym 2019 Komitet Audytu Rady Nadzorczej ZE PAK SA odbył 3 posiedzenia.

9.10. Sposób działania Walnego Zgromadzenia, jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Walne Zgromadzenie

Walne Zgromadzenie zwoływane jest w przypadkach wskazanych w Kodeksie Spółek Handlowych oraz w Statucie Spółki. Walne Zgromadzenie, co do zasady zwoływane jest przez Zarząd Spółki i obraduje jako zwyczajne lub nadzwyczajne. W przypadku zwołania Walnego Zgromadzenia przez podmiot lub organ inny niż Zarząd Spółki, Zarząd zobowiązany jest współdziałać z tym podmiotem bądź organem w celu dokonania wszelkich czynności określonych prawem koniecznych do zwołania, organizacji oraz przeprowadzenia Walnego Zgromadzenia. Od dnia pierwszego notowania akcji Spółki na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Walne Zgromadzenia mogą odbywać się przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. O przeprowadzeniu Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej decyduje Rada Nadzorcza Spółki.

Walne Zgromadzenie odbywa się w Warszawie lub w siedzibie Spółki.

Walne Zgromadzenie ZE PAK SA zwołuje się poprzez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami o ofercie publicznej i warunkach wprowadzenia instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

Materiały udostępnione akcjonariuszom w związku z Walnym Zgromadzeniem, w tym projekty uchwał proponowanych do przyjęcia, jak również inne istotne materiały Spółka udostępnia na stronie internetowej <http://ri.zepak.com.pl/>.

Do podstawowych kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenia absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków,
- 2) podział zysku albo pokrycie strat,
- 3) zmiana przedmiotu działalności Spółki,
- 4) zmiana Statutu Spółki,
- 5) podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego,
- 6) upoważnienie Zarządu do nabycia akcji własnych w celu umorzenia,
- 7) powołanie i odwołanie członków Rady Nadzorczej,
- 8) ustalenie wysokości wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej,
- 9) łączenie, podział i przekształcenie Spółki,
- 10) rozwiązanie i likwidacja Spółki,
- 11) emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i warrantów subskrypcyjnych,
- 12) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego

- 13) tworzenie i znoszenie kapitałów i funduszy Spółki,
- 14) zawarcie przez Spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem lub likwidatorem Spółki albo na rzecz którejkolwiek z tych osób,
- 15) zawarcie przez spółkę zależną umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem lub likwidatorem Spółki albo na rzecz którejkolwiek z tych osób,
- 16) wszelkie postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru, oraz
- 17) użycie kapitału zakładowego.

Czynne prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają osoby będące akcjonariuszami na 16 dni przez datą Walnego Zgromadzenia. Warunkiem dopuszczenia akcjonariusza do udziału w Walnym Zgromadzeniu jest przedstawienie przez niego imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, które wystawione jest przez podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych.

Akcjonariusz uczestniczy w obradach Walnego Zgromadzenia i wykonuje prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

Akcjonariuszowi reprezentującemu co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki przysługuje prawo żądania umieszczenia określonych spraw w porządku Walnego Zgromadzenia Spółki. Żądanie powinno zostać zgłoszone Zarządowi Spółki nie później niż na 21 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia Spółki.

Akcjonariusz występujący z żądaniem umieszczenia poszczególnych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia powinien wykazać posiadanie odpowiedniej liczby akcji na dzień złożenia żądania załączając do żądania świadectwo depozytowe wystawione przez podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych.

Akcjonariusz reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki może przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Spółce na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad.

Każdy z akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu może podczas Walnego Zgromadzenia Spółki zgłaszać projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad.

Uchwały Walnego Zgromadzenia podejmowane są większością 75% głosów oddanych, chyba, że Kodeks Spółek Handlowych stanowi inaczej. Jedna akcja Spółki daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu

9.11. Opis zasad zmian Statutu Spółki

Zmiany Statutu Spółki, zgodnie z przepisami Kodeksu Spółek Handlowych oraz postanowieniami Statutu Spółki, wymagają od Walnego Zgromadzenia podjęcia stosownej uchwały oraz wpisu do rejestru przedsiębiorców. Walne Zgromadzenie może upoważnić Radę Nadzorczą Spółki do ustalenia tekstu jednolitego zmienionego statutu bądź wprowadzenia zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale walnego zgromadzenia. Zmiany Statutu obowiązują od chwili wpisania do rejestru przedsiębiorców.

9.12. Informacje na temat systemu wynagrodzeń oraz wysokości wynagrodzeń osób zarządzających i nadzorujących

W Zespole Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin SA system wynagrodzeń oparty jest na Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy dla pracowników ZE PAK SA z dnia 24 września 1993 roku (ZUZP). Przepisom ZUZP nie podlegają tylko członkowie Zarządu, główny księgowy oraz kluczowi menedżerowie, którzy mają zawarte kontrakty menedżerskie. 25 września 2018 roku Spółka wypowiedziała ZUZP i zgodnie z procedurą wypowiedzenia warunki umów o pracę obowiązywały do 31 grudnia 2019 roku. W lipcu 2019 roku Spółka przedłożyła stronie społecznej projekt nowego układu zbiorowego pracy. Na dzień sporządzenia raportu trwają negocjacje nowego układu zbiorowego pracy.

Podstawowymi składnikami wynagrodzenia dla pracowników zawartymi w ZUZP są indywidualna miesięczna płaca zasadnicza, miesięczna premia regulaminowa, dodatek za staż pracy, premia roczna, odprawa emerytalno-rentowa oraz dodatki. Pracownicy mają także prawo do nagród z Funduszu Prezesa Zarządu i świadczeń socjalnych.

Zasady wynagrodzenia kluczowych menedżerów określa zarząd w indywidualnych umowach. Podstawowym składnikiem wynagrodzenia jest płaca zasadnicza. Kluczowi menedżerowie mogą otrzymać nagrodę uznaniową przyznawaną decyzją Zarządu. Kluczowi menedżerowie uprawnieni są również do niektórych składników z ZUZP.

Członkowie Zarządu ZE PAK SA wynagradzani są na podstawie zapisów indywidualnych umów o zarządzanie, których treść kształtuje Rada Nadzorcza Spółki. Nie ma dodatkowo innych regulaminów czy innych dokumentów kreujących zasady wynagradzania Zarządu. Członkowie Zarządu mają prawo do miesięcznego wynagrodzenia. Może być im także

przyznana nagroda uznaniowa. W przypadku odwołania ze składu Zarządu, przewidziana jest wypłata odprawy w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia. Odprawa nie przysługuje w przypadku, gdy odwołanie nastąpi z przyczyn dotyczących odwoływanego członka Zarządu, szczególnie z przyczyn wymienionych w art. 52 kodeksu pracy. Nie istnieją zapisy dotyczące rekompensaty w przypadku zwolnienia następującego z powodu połączenia lub przejęcia.

W Spółce nie funkcjonuje żaden program motywacyjny ani premii oparty na kapitale Spółki.

Tabela 15: Informacje na temat wysokości wypłaconego wynagrodzenia w 2019 roku przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki wszystkim członkom Zarządu pełniącym funkcje w 2019 roku

<i>Imię i nazwisko członka Zarządu</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez Spółkę</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez podmioty zależne Spółki</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Razem:</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>w tym zmienne składniki wynagrodzenia*</i>
Marcin Ginel	74,3	0,6	74,9	7,2
Aneta Lato-Żuchowska	183,3	1,9	185,2	49,0
Zygmunt Artwik	636,0	1,0	637,0	0,0
Elżbieta Niebisz	18,4	0,0	18,4	1,2
Adam Kłapszta	39,5	0,0	39,5	0,0
Paweł Markowski	483,9	1,2	485,1	0,0
Paweł Lisowski	306,4	0,9	307,3	0,0
Henryk Sobierajski	303,1	0,4	303,5	180,0
Maciej Nietopiel	149,2	0,3	149,5	0,0
Razem	2 194,1	6,3	2 200,4	237,4

* Do zmiennych składników wynagrodzenia zaliczono: nagrody i premie, odprawy z tytułu odwołania z Zarządu, ekwiwalenty za urlop oraz odprawy emerytalne.

Tabela 16: Informacje na temat wysokości świadczeń niepieniężnych w 2019 roku przyznanych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki wszystkim członkom Zarządu pełniącym funkcje w 2019 roku

<i>Imię i nazwisko członka Zarządu</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez Spółkę</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez podmioty zależne Spółki</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Razem</i>
Marcin Ginel	0,2	-	0,2
Aneta Lato-Żuchowska	0,0	-	0,0
Zygmunt Artwik	15,4	-	15,4
Elżbieta Niebisz	0,0	-	0,0
Adam Kłapszta	0,0	-	0,0
Paweł Markowski	0,7	-	0,7
Paweł Lisowski	0,6	-	0,6
Henryk Sobierajski	0,2	-	0,2
Maciej Nietopiel	0,4	-	0,4
Razem	17,5	-	17,5

Łączna kwota wynagrodzeń, rozumiana jako wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści otrzymanych w pieniądzu, w naturze lub jakiegokolwiek innej formie, wypłaconych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki członkom Zarządu w 2019 roku wyniosła 2 217,9 tysięcy złotych. Podaną kwotę należy traktować jako wartość brutto wynagrodzeń wypłaconych lub należnych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku.

Do 14 kwietnia 2019 roku członkowie Rady Nadzorczej ZE PAK SA byli wynagradzani na podstawie Uchwały nr 32 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 28 czerwca 2018 roku, które ustaliło miesięczne wynagrodzenie dla przewodniczącego Rady Nadzorczej w wysokości 15 tysięcy złotych, a dla pozostałych członków w wysokości 10 tysięcy złotych natomiast od 15 kwietnia 2019 roku są wynagradzani na podstawie Uchwały nr 12 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 15 kwietnia 2019 roku, które ustaliło miesięczne wynagrodzenie dla przewodniczącego Rady Nadzorczej w wysokości 15 tysięcy złotych, zastępcy przewodniczącego Rady Nadzorczej w wysokości 12 tysięcy złotych a dla pozostałych członków w wysokości 10 tysięcy złotych.

Tabela 17: Informacje na temat wysokości wypłaconego wynagrodzenia oraz wartości świadczeń niepieniężnych w 2019 roku przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki, wszystkim członkom Rady Nadzorczej pełniącym funkcje w 2019 roku

<i>Imię i nazwisko członka Rady Nadzorczej</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki</i>	<i>tysiące złotych</i> <i>Razem</i>
Wiesław Walendziak	157,4	0,0	157,4
Tomasz Szelaąg	120,0	0,0	120,0
Wojciech Piskorz	157,6	0,0	157,6
Henryk Sobierajski	44,8	0,1	44,9
Leszek Wysłocki	120,0	0,0	120,0
Lesław Podkański	45,3	0,0	45,3
Sławomir Sykucki	120,0	0,0	120,0
Sławomir Zakrzewski	120,0	0,0	120,0
Piotr Stępiak	75,2	0,0	75,2
Grzegorz Krystek	75,2	0,0	75,2
Razem	1 035,5	0,1	1 035,6

Łączna kwota wynagrodzeń, rozumiana jako wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści otrzymanych w pieniądzu, w naturze lub jakiegokolwiek innej formie, wypłaconych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki członkom Rady Nadzorczej w 2019 roku wyniosła 1 035,6 tysięcy złotych. Podaną kwotę należy traktować jako wartość brutto wynagrodzeń wypłaconych lub należnych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku.

Spółka nie posiada zobowiązań wynikających z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze w stosunku do byłych osób zarządzających, nadzorujących albo byłych członków organów administrujących oraz zobowiązań zaciągniętych w związku z takimi emeryturami.

10. OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE POLITYKI RÓŻNORODNOŚCI

W nawiązaniu do §70 ust. 6 pkt 5 lit. m rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych Spółka oświadcza, że w Grupie ZE PAK SA oraz w ZE PAK SA nie przyjęto odrębnego dokumentu opisującego politykę różnorodności. Jednocześnie przyjęte zostały rozwiązania zarządcze, odnoszące się do kwestii zarządzania różnorodnością.

Cele związane z zarządzaniem różnorodnością, w szczególności w odniesieniu do struktury wiekowej pracowników, zostały przyjęte w Grupie wraz ze Strategią społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020. Trwający przez lata proces restrukturyzacji, sprawiał, że większość wakatów była zapełniana w oparciu o rekrutację wewnętrzną (w ramach przesunięć między działami i spółkami). Ubocznym efektem działań, mających na celu ograniczenie zwolnień i koncentrowanie się w procesie rekrutacji na osobach już zatrudnionych w spółkach Grupy, był brak istotnego dopływu młodych pracowników i w efekcie średnia wieku zatrudnionych rosła. W pewnym momencie może to skutkować znaczącymi odejściami na emeryturę i brakami kadrowymi. Dlatego też Grupa ZE PAK SA aktywnie monitoruje zmiany struktury wiekowej pracowników, by nie dopuścić do niekorzystnych następstw utraty dużej części doświadczonych pracowników bez odpowiedniego przygotowania ich następców.

Jednocześnie przyjęty w Spółce Kodeks Etyki zawiera w sobie zarówno politykę różnorodności, gwarantując równe traktowanie bez względu na płeć, wiek, światopogląd, wyznanie, poglądy polityczne, itd. Dokument stanowi narzędzie, pozwalające na zgłaszanie potencjalnych incydentów związanych z dyskryminacją na jakimkolwiek tle. W 2020 roku wdrożono Kodeks Etyki również w pozostałych spółkach należących do Grupy Kapitałowej.

W 2019 roku w Spółce przyjęta została również Procedura anonimowego zgłaszania naruszeń przepisów ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, rozporządzenia 2017/1129 oraz procedur i standardów etycznych

Na dzień dzisiejszy w ocenie Spółki takie rozwiązania są wystarczające.

Dane liczbowe odnoszące się do różnorodności znaleźć można w niniejszym sprawozdaniu, w Oświadczeniu na temat informacji niefinansowych za 2019 rok w podrozdziale – „Kwestie Pracownicze”.

11. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU SPÓŁKI NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH ZA 2019 ROK DLA GRUPY KAPITAŁOWEJ

W procesie przygotowania podejścia do sprawozdawczości niefinansowej, w tym przygotowania niniejszego oświadczenia Grupa ZE PAK SA opierała się o najlepsze światowe praktyki w tym zakresie, w tym, np. wykorzystując podejście do definiowania istotnych treści, zakresu informacji, jak również definiowania wskaźników, proponowane m.in. przez:

- Normę PN-ISO 26000,
- Wytyczne GRI G4 / standard GRI Standards,
- Suplementy sektorowe GRI G4 w zakresie odnoszącym się do górnictwa i energetyki.

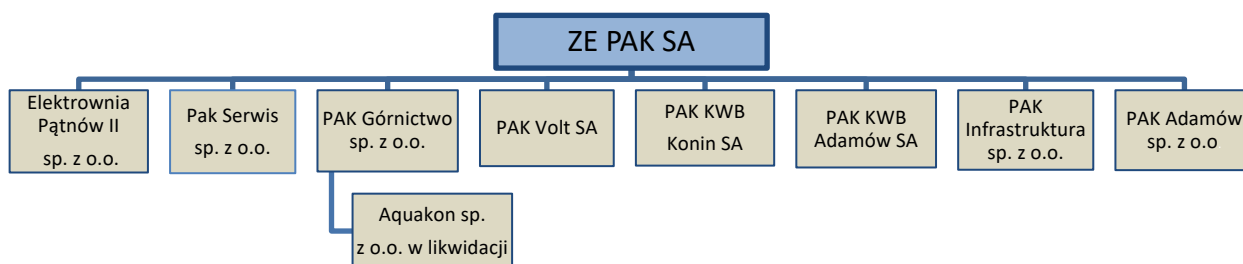
Równocześnie jednak, niniejsze oświadczenie nie może być traktowane, jako opracowane zgodnie z GRI G4, GRI Standards lub jakiś innym kompleksowym standardem.

Sam proces raportowania został poprzedzony opracowaniem Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy ZE PAK SA, w którym to procesie zachowano podejście sugerowane przez PN-ISO 26000, tj. w pierwszym kroku prac, podczas warsztatu wewnętrznego, w którym wzięli udział członkowie interdyscyplinarnego zespołu powołanego przez Zarząd ZE PAK SA, zdefiniowano kluczowe obszary odpowiedzialności oraz kluczowe grupy interesariuszy. Zdefiniowane kluczowe obszary odpowiedzialności, stały się z kolei punktem wyjścia do definiowania kluczowych aspektów, na które położono szczególny akcent w oświadczeniu w ramach obszarów społecznego, pracowniczego, ochrony środowiska, praw człowieka i przeciwdziałania korupcji.

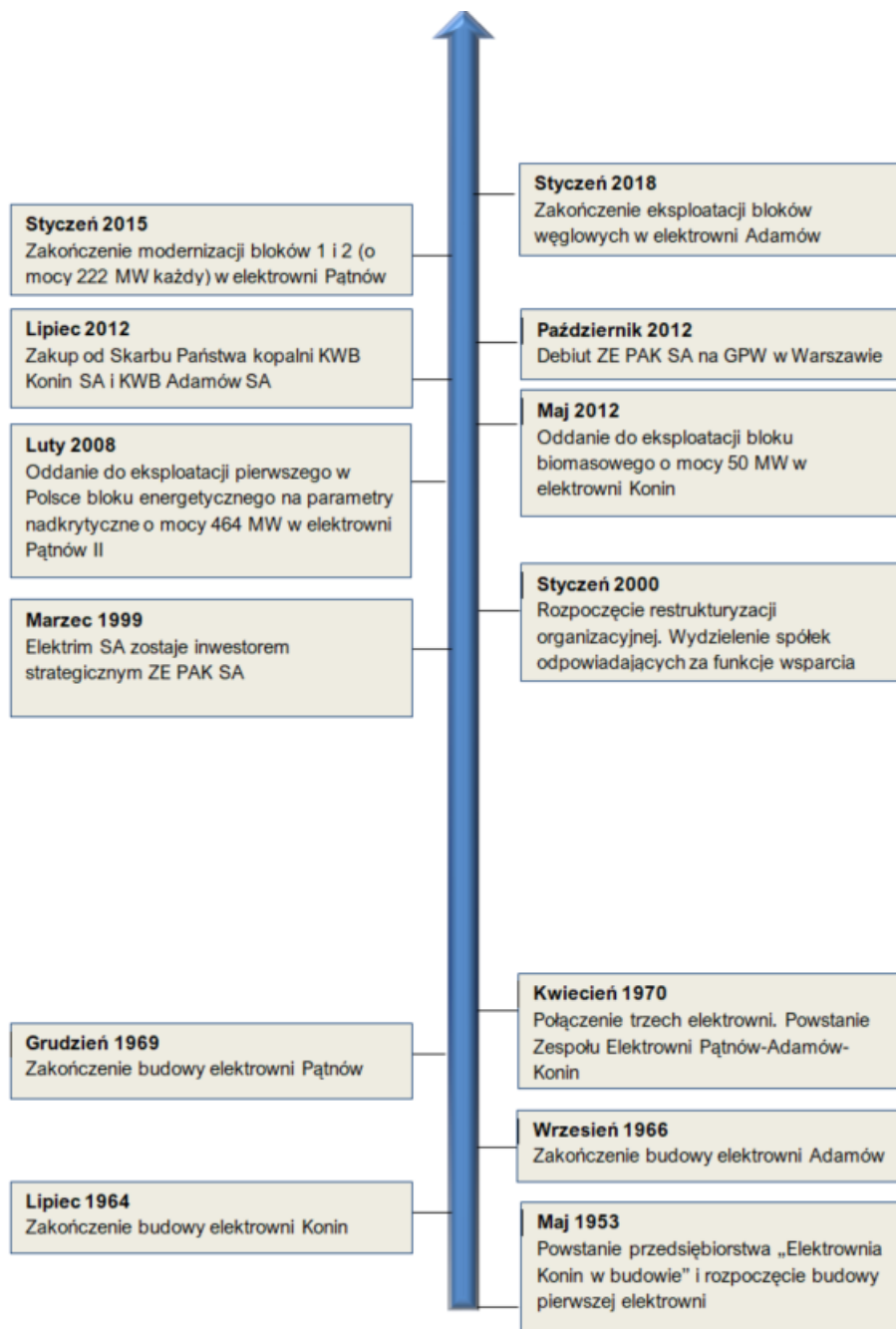
11.1. Opis modelu biznesowego

Grupa Kapitałowa ZE PAK SA („Grupa ZE PAK SA”, „Grupa”) jest znaczącym producentem energii na polskim rynku i istotnym elementem systemu energetycznego kraju. Pod względem wielkości zainstalowanej mocy oraz produkcji energii elektrycznej Grupa ZE PAK SA jest największą prywatną (niekontrolowaną przez Skarb Państwa) grupą energetyczną w Polsce składającą się z pionowo zintegrowanych podmiotów działających w obszarze wydobycia węgla brunatnego, wytwarzania energii z konwencjonalnych i odnawialnych źródeł oraz obrotu energią. Zdecydowaną większość przychodów Grupa generuje ze sprzedaży produkowanej energii elektrycznej. Zintegrowany model biznesowy działa w oparciu o wydobycie węgla brunatnego z własnych kopalni odkrywkowych, wykorzystanie węgla oraz biomasy w procesie wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej oraz sprzedaż i obrót energią elektryczną na rynku hurtowym. Równocześnie w ramach grupy funkcjonują jednostki, np. w postaci wydzielonych spółek, które odpowiadają za funkcje wsparcia (np. remonty, prace utrzymaniowe itp.).

Spółki mające największe znaczenie dla Grupy ZE PAK SA ze względu na swoją skalę działalności to Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin SA („ZE PAK SA”), zajmująca się wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła, Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. zajmująca się wytwarzaniem energii elektrycznej oraz PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA zajmujące się wydobyciem węgla brunatnego. Oprócz spółek z wymienionych głównych obszarów działalności, w skład Grupy wchodzi również inne spółki, które zajmują się m.in.: realizacją robót budowlanych i montażowych, pracami konserwacyjnymi, działalnością usługową, produkcyjną i handlową skierowaną na zaspokojenie potrzeb i kompleksową obsługą przemysłu.

Początki działalności elektrowni ZE PAK SA sięgają lat 50-tych XX wieku. Poniżej przedstawiono najważniejsze daty z historii działalności Grupy.

Aktywa wytwórcze Grupy w 2019 roku obejmowały trzy elektrownie zlokalizowane w centralnej Polsce, w województwie wielkopolskim. Są to: Pątnów II, która jest wyposażona w blok energetyczny na parametry nadkrytyczne, Pątnów I i Konin - wyposażona m.in. w blok z kotłem dedykowanym opalanym biomasą. Podstawowe aktywa wydobywcze Grupy skoncentrowane są w dwóch spółkach: PAK KWB Konin SA, która eksploatuje aktualnie odkrywkę Józwin, Tomisławice i Drzewce oraz PAK KWB Adamów SA eksploatująca odkrywkę Adamów.

Grupa ZE PAK SA w 2019 roku w kilku liczbach:

11.2. Kwestie społeczne

Podejście zarządcze

Polityka i podejście zarządcze Grupy ZE PAK SA do kwestii społecznych określone zostały w Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020. Równocześnie podejście reprezentowane w strategii odzwierciedlone jest w innych regulacjach wewnętrznych. Podejście zarządcze jest również określane w decyzjach administracyjnych zezwalających na prowadzenie działalności wydobywczej i wytwórczej w obiektach należących do Grupy ZE PAK SA i uzależnione od specyfiki danego obiektu. Każdorazowo, bowiem, optymalne rozwiązania w tym zakresie Grupa stara się wypracować w oparciu między innymi o konsultacje społeczne, i w zgodzie z obowiązującym prawem.

Podejście zarządcze Grupy ZE PAK SA do kwestii społecznych jest uwarunkowane charakterem oddziaływania spółek Grupy na otoczenie. W szczególności tam, gdzie oddziaływanie jest lub może być negatywne i wiązać się może z określonymi uciążliwościami dla ludzi, podejście zarządcze ma na celu eliminację, ograniczenie lub rekompensowanie tych uciążliwości, a w konsekwencji ograniczenie ekspozycji Grupy ZE PAK SA na ryzyko (rozumiane również jako ryzyko reputacyjne lub wizerunkowe).

Oddziaływanie Grupy ZE PAK SA na otoczenie ma charakter wielowymiarowy. Z punktu widzenia ogólnospołecznego Grupa ZE PAK SA jest istotnym dostawcą energii dla polskiej gospodarki i polskiego społeczeństwa. Jednak głównymi klientami Grupy nie są odbiorcy finalni, Grupa sprzedaje zdecydowaną większość wyprodukowanej energii na giełdowym rynku hurtowym. Z tego też względu Grupa ZE PAK SA stawia sobie za cel zapewnienie stabilnych dostaw energii elektrycznej po konkurencyjnej cenie. Znacznie szersze spektrum oddziaływania ma Grupa ZE PAK SA na otoczenie z punktu widzenia społeczności lokalnej, tj. rozumianej, jako społeczności zamieszkującej w bezpośrednim sąsiedztwie zakładów Grupy, na których to terenach prowadzona jest produkcja energii elektrycznej i ciepłej oraz wydobywanie węgla brunatnego. Eksploatacja pokładów węgla brunatnego i produkcja energii silnie oddziałuje na otoczenie przyrodnicze (patrz punkt: Kwestie środowiskowe), a w konsekwencji najczęściej też społeczne.

Mając na uwadze negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne, ale też społeczne, należy przede wszystkim wspomnieć o zagrożeniach i uciążliwościach związanych z:

- oddziaływaniem na powierzchnię terenu (odkrywkowe pozyskiwanie kopalin polega na przekształceniu powierzchni terenu; w miejsce pierwotnie użytkowanych gruntów powstają przestrzenne formy terenowe (wzrostki, zwałowiska) oraz infrastruktura im towarzysząca (taśmociągi, drogi transportu, zaplecze),
- oddziaływaniem na wody powierzchniowe (m.in. zmniejszenie przepływu w ciekach znajdujących się pod wpływem oddziaływania kopalni oraz zwiększenie przepływu w ciekach na skutek zrzucania do nich wód pochodzących z drenażu podziemnego i powierzchniowego odkrywki),
- oddziaływaniem na wody podziemne (powstawanie tzw. leja depresyjnego na skutek odwadniania kopalni odkrywkowych),
- emisją hałasu (maszyny podstawowe związane z eksploatacją nadkładu i jego zwałowaniem, maszyny podstawowe urabiające węgiel, przenośniki węglowe i nadkładowe, transport samochodowy),
- oddziaływaniem obiektów kopalni na powietrze atmosferyczne (emisja pyłów: technologiczna (mechaniczna), tj. związana z mechanicznym urabianiem oraz transportem surowca taśmociągami; klimatologiczna, tj. związana z erozją wietrzną pozbawionych roślinności terenów; emisje zorganizowane zanieczyszczeń do powietrza z kotłowni zapewniającej ciepło dla zaplecza socjalnego kopalni),
- wpływem na tereny cenne przyrodniczo (w przypadku, gdy teren cenny przyrodniczo znajduje się w strefie oddziaływania),
- zagrożeniami związanymi z polami elektromagnetycznymi.

W tym miejscu warto jednak wspomnieć, że nie zawsze wspomniane powyżej oddziaływanie ma wyłącznie charakter negatywny. Konińskie zagłębienie energetyczne dysponuje unikalnym, systemem chłodzenia, opartym na otwartym obiegu wodnym. Wspólna nazwa „jeziora konińskie” obejmuje jeziora: Gośławskie, Pątnowskie, Wąsowsko-Mikorzyńskie, Licheńskie i Ślesieńskie, które są włączone w obieg chłodzenia elektrowni Pątnów, Pątnów II i elektrowni Konin. Wszystkie jeziora połączone są systemem kanałów o łącznej długości około 26 km i tworzą zamknięty obieg, w którym przepływ wody regulowany jest przepustami i przepompowniami. Odprowadzanie ciepła odpadowego do pobliskich jezior wpłynęło oczywiście na ich ekosystemy, ale sprawiło również, że zbiorniki te stały się szczególnie cenne dla rybołówstwa i hodowli ryb. Podwyższona temperatura wody i duży jej przepływ w kanałach i jeziorach spowodowały, że w obrębie systemu chłodzenia zlokalizowane zostały hodowlane stawy rybne. Działające tu gospodarstwa rybackie są nie tylko największymi w Polsce producentami ryb jesiotropowych (jesiotr syberyjski, jesiotor rosyjski, sterlet), ale również innych gatunków ryb takich jak: sum europejski, pstrąg tęczowy, amur, tołpyga, sum, karp, czy ryby ozdobne. Dzięki wykorzystaniu wód o podwyższonej termicie do rozrodu, podchowu i hodowli ryb ciepłolubnych, są one ważnym producentem narybku na krajowym rynku. Współpraca z Grupą ZE PAK SA sprawia, że ciepła woda przepływa bezpośrednio przez stawy, zapewniając optymalne warunki rozwoju narybku i ryb dorosłych. Jedno z gospodarstw pobiera wręcz wodę do hodowli ze zbiornika wstępnego schładzania elektrowni Konin i produkcja jest ściśle uzależniona od warunków stwarzanych przez elektrownię, od temperatury wody, jej czystości itp. Dlatego też między gospodarstwami rybackimi a elektrowniami istnieje stała komunikacja i przepływ informacji. Obok jednych z największych gospodarstw rybackich w Polsce, tereny te znane są wśród wędkarzy. Poparcie tego typu aktywności gospodarczych, podobnie jak wszelkie inne formy społecznego zaangażowania, pozwala na częściowe zrekompensowanie otoczeniu społecznemu uciążliwości związanych z działalnością operacyjną Grupy ZE PAK SA.

Grupa ZE PAK SA może być również chętnie widzianym członkiem społeczności, ze względu na znaczący bezpośredni i pośredni wpływ ekonomiczny. Niezależnie od dużego zróżnicowania podmiotów działających w sektorze przemysłowym, subregion koniński jest kojarzony przede wszystkim z przemysłem wydobywczym i energetycznym oraz zakładami Grupy Kapitałowej ZE PAK SA, które od lat są motorem napędowym tego regionu. Transfery pieniędzy w postaci podatków i opłat parafiskalnych (opłaty licencyjne, koncesyjne, itp.), w znacznym stopniu zasilają budżety samorządów. Przykładowo w 2019 roku spółki z Grupy ZE PAK SA odprowadziły z tytułu tego typu opłat ponad 291 mln zł (w 2018 roku: 243,3 mln zł), z czego 139,5 mln zł (w 2018 roku było to ponad 160,4 mln zł) stanowiło opłaty na rzecz administracji lokalnej. Środki te pozwalają realizować np. gminom zadania inwestycyjne, finansować służbę zdrowia, szkolnictwo, itd. Równocześnie dzięki wynagrodzeniom pracowników, którzy w większości rekrutują się ze społeczności lokalnych, uruchamiane są tzw. efekty mnożnikowe i pobudzana jest lokalna gospodarka, włączając w to sektory bezpośrednio niezwiązane z górnictwem węgla brunatnego i energetyką (w 2019 i 2018 roku spółki z Grupy ZE PAK SA na świadczenia pracownicze przeznaczyły odpowiednio 441 i 468 milionów złotych).

Podejście zarządcze Grupy ZE PAK SA koncentruje się przede wszystkim na zapewnieniu bezpieczeństwa dla otoczenia przyrodniczego, a w konsekwencji również społecznego przy jednoczesnym zapewnieniu ciągłości i stabilności produkcji. Podejście takie zostało zdefiniowane w Strategii odpowiedzialności społecznej na lata 2017-2020 i zakłada zapewnienie skutecznych mechanizmów ograniczających do minimum zagrożenia wystąpienia anomalii i odstępstw, skutkujących ponadnormatywnym oddziaływaniem na otoczenie w procesie wydobywczym lub wytwórczym. Grupa ZE PAK SA zakłada, że realizacja zakładanego podejścia eliminującego do minimum negatywny wpływ na otoczenie przekłada się przy okazji również na stabilną pracę zakładów, która nie jest zakłócana przerwami w wydobywaniu lub

produkcji, które byłyby powodowane czynnikami społecznymi. Do aspektów tych odnoszą się również polityki towarzyszące systemom zarządzania oraz regulacje wewnętrzne gwarantujące zgodność z prawem i pozwoleniami administracyjnymi związanymi z konkretnymi obiektami wytwórczymi i instalacjami.

Inny wymiar oddziaływania na otoczenie społeczne, wiąże się z gospodarczym wykorzystaniem ciepła odpadowego, które towarzyszy produkcji energii elektrycznej. Od lat część ciepła wykorzystywana jest do celów grzewczych, m.in. przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Koninie. Podejście takie jest niezmiernie racjonalne z punktu widzenia zarówno społecznego, jak i środowiskowego. Jednak produkcja ciepła z wykorzystywanego od wielu lat źródła opartego na węglu brunatnym w elektrowni Konin nie byłaby w przyszłości możliwa z powodu wymogów środowiskowych. Grupa ZE PAK SA, pragnąc nadal pozostać dostawcą ciepła dla lokalnej społeczności uruchomiła w tym celu nowe źródło ciepła oparte na bloku biomasowym. Obecne rozwiązanie, wykorzystujące odnawialne źródło energii, z jednej strony eliminuje ryzyko niedostosowania do zaostrzonych norm środowiskowych ale ma również swoją cenę w postaci wyższej taryfy za dostarczane ciepło. 6 września 2019 roku Spółka podpisała umowę z Miejskim Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej – Konin sp. z o.o., której przedmiotem jest sprzedaż ciepła dla miasta Konin z rozpoczęciem dostaw od 1 lipca 2022 roku. Umowa została zawarta na czas określony i obowiązuje do dnia 30 czerwca 2032 roku. Obu stronom umowy udało się wypracować satysfakcjonujące oraz ekonomicznie opłacalne rozwiązanie, które zapewni bezpieczne dostawy ciepła dla mieszkańców Konina.

Podejście zarządcze, a w konsekwencji realizowane działania bezpośrednio lub pośrednio adresują ryzyka związane z utratą przychylności lokalnej społeczności, wpisując się tym samym w prewencję zdarzeń, które mogłyby zakłócić stabilną pracę zakładów wydobywczych i wytwórczych. Jeżeli chodzi o aspekty oddziaływania na otoczenie przyrodnicze, które jednocześnie stanowią źródło potencjalnych uciążliwości dla lokalnych społeczności, zostały one szerzej opisane w dalszej części sprawozdania (patrz: Kwestie środowiskowe). Stanowią one, bowiem element zarządzania środowiskowego, które ma równoległe konsekwencje dla społeczności lokalnych. Podejście do nich zostało również opisane w innych regulacjach wewnętrznych, a także w decyzjach administracyjnych regulujących kwestie środowiskowe. W niniejszym opisie ograniczono się do scharakteryzowania podejścia Grupy ZE PAK SA do tych aspektów, które dotyczą bezpośrednio ludzi. Niemniej, wszystkie one koncentrują się na działaniach mających na celu monitorowanie i ograniczanie negatywnego wpływu.

Przykładowo na terenach, które mają być objęte wydobywaniem, a także bezpośrednio sąsiadujących z obszarem, na którym ma być ono prowadzone, dokonuje się wykupów nieruchomości. Najczęściej są to grunty rolne, ale mogą być to również budynki i budowle. Ocena wpływu, tj. tego czy dana nieruchomość sąsiadująca z odkrywką podlegać będzie wykupowi, zawsze jest ustalana indywidualnie. Indywidualne podejście jest uzasadnione z uwagi na fakt, że w tego typu kwestiach często znaczącą rolę odgrywają np. czynniki emocjonalne związane z przywiązaniem do danego miejsca. Obok osób, które mogą być niechętne odsprzedaży majątku, znajdują się też takie, które chciałyby go odsprzedać, mimo że w ocenie ekspertów za strony inwestora, skala oddziaływania nie będzie na tyle duża, by uzasadniała ona konieczność wykupu. W skrajnych przypadkach może dochodzić do sporów, które swój finał znajdują w sądzie. Niemniej intencją Grupy jest przeprowadzanie opisywanych procesów w sposób ograniczający negatywne emocje, ponieważ może to rzutować na kolejne tego typu przedsięwzięcia.

Złoża węgla brunatnego w rejonie działalności Grupy mają swoją określoną charakterystykę i zasobność. Spółka nie eksploatuje jednego złoża, lecz z upływem lat jest zmuszona do uruchamiania kolejnych odkrywek. W związku z powyższym w tym samym czasie następuje proces rekultywacji eksploatowanych wcześniej odkrywek, eksploatacja obecnych odkrywek i procesy przygotowawcze do uruchomienia kolejnych. Aktualnie PAK KWB Konin SA stara się o koncesje wydobywczą dla odkrywki Ościslowo. Węgiel dostarczany z tej odkrywki ma zabezpieczyć dostawy dla zmodernizowanych już bloków w elektrowni Pątnów I oraz do elektrowni Pątnów II. To najbardziej wydajne aktywa wytwórcze Grupy na modernizację, których poniesiono już znaczące nakłady. Proces uruchomienia nowej odkrywki węgla brunatnego jest wieloetapowy a jego realizacja, wymaga szczególnej staranności. Należy mieć na uwadze, że w procesach związanych z pozyskiwaniem zgód formalnych przed organami administracji publicznej, jako strony występują zwykle również różnego rodzaju stowarzyszenia i organizacje, które za cel stawiają sobie walkę z działalnością określonego rodzaju (np. negują, co do zasady wykorzystanie węgla brunatnego, a tym samym funkcjonowanie górnictwa odkrywkowego). W aktualnie toczącym się postępowaniu dotyczącym określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia pn.: „Wydobycie węgla brunatnego i kopalni towarzyszących z Odkrywki Ościslowo” na prawach strony również występuje kilka organizacji sprzeciwiających się lokacji nowej odkrywki węgla brunatnego. Warto wspomnieć, że z kolei po stronie zwolenników duże zaangażowanie wykazują organizacje związkowe oraz mieszkańcy.

Jak już wspomniano, w efekcie prowadzonej działalności wydobywczej może dochodzić do społecznie niekorzystnych zjawisk, takich jak obniżanie się poziomu wód podziemnych na terenach sąsiadujących z kopalniami. Z kolei odprowadzanie wód z odkrywki do cieków wodnych może prowadzić np. do podnoszenia ich poziomu. Zarówno niedobór wody, jak i jej nadmiar może oznaczać niekorzystnie oddziaływanie np. na produkcję rolną, które Grupa ZE PAK SA stara się rekompensować wypłacając w uzasadnionych przypadkach stosowne odszkodowania.

Szkody górnicze można podzielić na bezpośrednie i pośrednie. Szkody bezpośrednie związane są z reguły z ruchem zakładu górniczego i postępem frontów eksploatacyjnych. Obejmują przebudowy i budowy nowych dróg, linii energetycznych, sieci wodociągowych i innej infrastruktury technicznej jak również remonty dróg, po których porusza się transport kopalniany a w szczególnych przypadkach przeniesienia obiektów kultury sakralnej np. kapliczek, kościołów, cmentarzy. Z tytułu szkód bezpośrednich spółki z segmentu wydobywczego Grupy w 2019 roku wypłaciły 18 001,4 tysięcy złotych, natomiast w 2018 roku wypłaciły **16 237** tysięcy złotych. Warto podkreślić, że w każdym przypadku wypłata odszkodowania za szkody bezpośrednie następowała w drodze ugody lub porozumienia. Poza szkodami bezpośrednimi występują także szkody pośrednie, związane z odwodnieniem złoża, co ma wpływ na obniżanie się poziomu wód podziemnych na terenach sąsiadujących z kopalniami. Skutkiem obniżenia poziomów wód podziemnych może być częściowa degradacja produktywności gleb, usychanie drzew, okresowe wysychanie studni gospodarskich i stawów, uszkodzenia budynków, wpływ na wydajność głębinowych studni ujęciowych i inne. Natomiast odprowadzanie wód z odwodnienia odkrywek ciekami powierzchniowymi może powodować okresowe podtopienia obszarów przyległych. W celu zminimalizowania tych szkód prowadzone są systematyczne konserwacje tych cieków w ramach własnych bądź partycypacji finansowej w kosztach utrzymania. Z tytułu szkód pośrednich spółki z segmentu wydobywczego Grupy w 2019 roku wypłaciły 1 641,1 tysięcy złotych, natomiast w 2018 roku wypłaciły **1 747,2** tysięcy złotych. Z uwagi na charakter szkód pośrednich, rekompensaty finansowe mają zwykle charakter jednorazowy. Grupa ZE PAK SA stara się rekompensować niekorzystne oddziaływania wypłacając w uzasadnionych przypadkach poszkodowanym stosowne odszkodowania. Właściciele gruntów objętych odszkodowaniami otrzymują pisemne powiadomienia z propozycją wysokości należnego odszkodowania związanego z oddziaływaniem kopalni. W przypadku akceptacji z danym właścicielem podpisana zostaje ugoda pozasądowa ze zrzeczeniem się roszczeń po wypłacie odszkodowania - Odszkodowania wypłacane są na podstawie wcześniej zawartych ugód bądź porozumień. Tylko nieliczne przypadki szkód górniczych są poddawane rozstrzygnięciu przez sądy powszechne. W 2018 roku, na podstawie wyroków sądu wypłacono 353,70 tysiące złotych (poniżej 2% całości wypłaconych odszkodowań za szkody pośrednie i bezpośrednie) a w 2019 roku 175,4 tysiące złotych (poniżej 1% całości wypłaconych odszkodowań za szkody pośrednie i bezpośrednie). Niski udział odszkodowań wypłaconych na podstawie wyroków sądu świadczy o koncyliacyjnej postawie Spółki, która woli uzgadniać ewentualne kwoty odszkodowań w procesie negocjacji, szukając porozumienia z drugą stroną.

W przypadku innych okresowych uciążliwości, np. wzmożonego hałasu związanego z pracami remontowymi lub modernizacyjnymi w obiektach wytwórczych (prace takie rodzą konieczność przedmuchania instalacji kotła powietrzem pod bardzo wysokim ciśnieniem, co ma na celu usunięcie z instalacji najdrobniejszych nawet opiłków, które mogłyby powodować jej uszkodzenie, co jest dość głośne), co do zasady Grupa ZE PAK SA informuje społeczność lokalną o tego typu uciążliwościach poprzez media. Informacja trafia np. do lokalnych urzędów czy lokalnych mediów. Podobnie dzieje się w przypadku innych uciążliwości (np. w ruchu drogowym w związku z transportem ponadgabarytowych urządzeń, nasileniem pylenia lub rosznia z kominów, itp.). W efekcie nie wzbudzają one kontrowersji, a zakład może liczyć na wyrozumiałość mieszkańców najbliższej okolicy. W ramach działań edukacyjnych, skierowanych do otoczenia zewnętrznego, dział PR funkcjonujący w strukturze ZE PAK SA przygotowuje również artykuły prasowe wyjaśniające zasady eksploatacji odkrywek węgla brunatnego i rekultywacji terenów pokopalnianych. Jak wspomniano, mieszkańcami najbliższego sąsiedztwa zakładów są często pracownicy spółek Grupy ZE PAK SA. Stąd, choć mowa tu o komunikacji na zewnątrz organizacji, istotną rolę odegrać może również właściwa komunikacja wewnętrzna, a sami pracownicy wchodzą w rolę ambasadorów Grupy ZE PAK SA. Również w przypadku działań komunikacyjnych, w sytuacjach, o jakich mowa powyżej, równie istotną rolę może odegrać właśnie komunikacja wewnętrzna. Tu jednak spektrum nośników informacji jest szersze: pewne działania można lepiej i dokładniej wytłumaczyć, wykorzystując m.in. ukazujący się w wersji elektronicznej Miesięcznik Grupy Kapitałowej „Kontakt”.

Grupa ZE PAK SA deklaruje również swoje wsparcie dla lokalnych inicjatyw, choć ze względu na program oszczędnościowy było ono w ostatnim czasie mniejsze niż w poprzednich latach. Celem Grupy ZE PAK SA jest wspieranie lokalnej społeczności poprzez zaangażowanie społeczne, tak by w miarę możliwości rekompensować jej te uciążliwości związane z funkcjonowaniem zakładów, w części, w której nie udaje się ich wyeliminować, ani ograniczyć.

Celem Grupy nie jest angażowanie się w spektakularne przedsięwzięcia dla uzyskania rozgłosu, a docieranie do najbliższych gmin i niezależnych organizacji z regionu.

PAK KWB Konin SA w minionym roku przekazała szereg darowizn, w znacznym stopniu rzeczowych, na przykład w postaci piasku wraz z załadunkiem dla gminy Ślesin, dla gminy Wilczyn oraz dla gminy Skulsk. Podobny charakter miała darowizna w postaci ziemi dla gminy Wierzbinek oraz dla Klasztoru Braci Kamedułów w Kazimierzu Biskupim. PAK KWB Konin przyznawała także darowizny w postaci kamieni polnych i gładów narzutowych. Większe głady, o łącznym ciężarze ponad 30 ton, przekazane zostały na rzecz Stowarzyszenia „Michałki” w Słupcy. Inny gład wraz z załadunkiem i transportem otrzymała Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja w Sadlnie a gmina Kleczew otrzymała kamień polny. Na rzecz Stowarzyszenia Dom Rodzinny „Przystań” w Tuliszkowie przekazanych zostało 20 ton węgla brunatnego, natomiast dla powiatu kolskiego przekazano prawo własności nieruchomości zabudowanej nawierzchnią gruntowo-żwirową o powierzchni 2,6 ha. W ubiegłym roku kopalnia Konin przekazała również szereg darowizn w formie

pieniężnej. Ich odbiorcami byli: Urząd Gminy w Osieku Małym, Gminny Ośrodek Kultury w Kramsku, Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Wojciecha w Koninie oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Sompolnie. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Koninie otrzymał 18 paczek świąteczno-noworocznych.

Z okazji Barbórki PAK KWB Konin SA, podobnie jak w latach ubiegłych, sponsorowała dwie ogólnopolskie imprezy sportowe. Klub Żeglarski działający przy Kopalni Konin otrzymał darowiznę pieniężną oraz usługę wodowania jachtów żurawiem samojezdnym, z przeznaczeniem na organizację XXV Zimowych Regat Barbórkowych, jedynych tego typu zawodów w Polsce, zamykających sezon żeglarski. W regatach wzięły udział 43 załogi z całego kraju, w tym także najmłodszy adept żeglarstwa, rywalizujący w klasie Optimist. W ramach imprezy po raz trzeci przeprowadzono konkurs wokalny Szkolna Szekła dla uczniów szkół podstawowych; laureaci wystąpili podczas koncertu Złota Szekła, który od lat towarzyszy zimowym regatom. Klub Biegacza „Aktywni Konin” otrzymał wsparcie finansowe w celu przeprowadzenia XXVIII Biegu o Lampkę Górnica. Ubiegłoroczny bieg uliczny odbył się z udziałem blisko 400 zawodników, nie tylko mieszkańców Konina i okolic, ale także innych regionów Polski.

Dzień Górnika, co roku jest okazją do organizowania spotkań w placówkach oświatowych powiatu konińskiego i turkowskiego. Obecni i emerytowanymi pracownicy obu spółek oraz przedstawiciele orkiestry górniczej przygotowują prezentacje na temat pracy kopalni odkrywkowej, tradycji górniczych i obchodów Barbórki. W ubiegłym roku przedstawiciele PAK KWB Konin wzięli udział w spotkaniach w 27 szkołach i przedszkolach, a pracownicy PAK KWB Adamów uczestniczyli w spotkaniach w 22 placówkach edukacyjnych.

W ciągu całego roku orkiestry obu kopalni zapewniają oprawę muzyczną uroczystości państwowych i kościelnych. Ponadto, w czerwcu Orkiestra Dęta PAK KWB Konin wystąpiła na koncercie „Nad rzeką pełną muzyki”. Ta impreza plenerowa, zorganizowana wspólnie z władzami Konina na bulwarach nadwarciańskich, wzbudziła duże zainteresowanie mieszkańców miasta.

Dzięki wsparciu kopalni drużyny sportowe PAK KWB Konin SA wzięły udział w XVIII Turnieju Halowej Piłki Nożnej Oldboyów im. Władysława Egierta w Kleczewie oraz w Ogólnopolskim Halowym Turnieju Piłki Nożnej Zespołów Niezrzeszonych o puchar dyrektora PGE GiEK S.A. w Bełchatowie.

PAK KWB Adamów SA w roku 2019 udzieliła pomocy finansowej Parafii Rzymskokatolickiej p.w. św. Barbary w Turku oraz Zakładowej Ochotniczej Straży Pożarnej w KWB Adamów. Na rzecz Domu dla Dzieci i Młodzieży w Kaczkach Średnich przekazano 15 paczek świątecznych.

PAK KWB Adamów kontynuuje udział w akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, a w ramach tego projektu zorganizowane zostało spotkanie w Zespole Placówek Edukacyjno-Wychowawczych i Rehabilitacyjnych w Stemplewie – przygotowany przez wychowawców tekst odczytał górnik w mundurze galowym. W placówce tej zorganizowane zostało także spotkanie z pracownikami kopalni z okazji Dnia Górnika. Przez cały rok w spółce przyjmowane są grupy wycieczkowe z różnych regionów Polski: ze szkół, zakładów pracy i stowarzyszeń. Zwiedzanie kopalni jest bezpłatne. Od lat spółka wspiera finansowo działalność Klubu Stowarzyszenia Honorowych Dawców Krwi RP „Górnik”.

W minionym roku PAK KWB Adamów nawiązała ściślejszą współpracę z gminami Przykona i Brudzew, dotyczącą rozwoju regionu i zagospodarowania terenów pogórnicznych w kontekście nowych projektów planowanych przez ZE PAK; odbyło się kilka spotkań z udziałem przedstawicieli zarządu i kierownictwa kopalni z władzami obu zainteresowanych gmin. Zarząd PAK KWB Adamów wyraził także zgodę na zbudowanie przez gminę Turek wodociągu dla wsi Warenka, którego trasa przebiega przez teren kopalni.

ZE PAK SA również w minionym roku realizował działania prospołeczne. Spółka w 2019 roku wsparła finansowo 40 Międzynarodowy Dziecięcy Festiwal Piosenki i Tańca w Koninie i organizację Regat Żeglarskich o Puchar Prezesa ZE PAK SA. Przekazano też darowiznę na rzecz Kongregacji Eremitów Kamedułów Góry Koronnej – Erem Pięciu Męczenników w Bieniszewie. ZE PAK SA od lat wspiera działalność „Międzyzakładowego Klubu Honorowych Dawców Krwi PCK Elektrownie Pątnów – Konin Grupy Kapitałowej ZE PAK”. W ubiegłym roku Spółka przekazała dodatkowe środki na organizację obchodów 50-lecia Klubu. W sierpniu każdego roku ZE PAK S.A. zaprasza mieszkańców regionu oraz turystów na całodzienne zwiedzanie Elektrowni Pątnów i Konin z okazji corocznego Dnia Energetyka. Tradycyjnie też ZE PAK SA włącza się we wspieranie działań Fundacji Polsat, jednej z największych organizacji pozarządowych działających na terenie Polski, która od ponad dwudziestu lat kieruje swoją pomoc do chorych dzieci i ich rodziców. Latem minionego roku w Specjalistycznym Ośrodku Szkolno-Wychowawczy imienia Janusza Korczaka w Koninie został otwarty kompleks terapeutyczny, wraz z salą gimnastyczną, którego powstanie wspólnie z Fundacją Polsat wsparł finansowo ZE PAK SA.

Istotną rolę w życiu lokalnych społeczności odgrywają wspomniane już jeziora konińskie, będące z jednej strony źródłem dochodu dla unikalnych w skali kraju gospodarstw rybactw, z drugiej zaś przyciągające licznych wędkarzy amatorów. Dlatego warto wspomnieć o wkładzie pracowników Grupy ZE PAK SA, którzy prywatnie angażują się w życie wędkarskiej społeczności. Obok innych działających w okolicy kół Polskiego Związku Wędkarskiego, w elektrowniach ZE PAK działają dwa, zrzeszające pracowników. Członkowie jednego z nich sprawują pieczę nad wspomnianym wcześniej zbiornikiem wstępnego schładzania Elektrowni Konin – corocznie organizują wiosenną akcję sprzątania brzegu

zbiornika, dokonują też zarybienia zbiornika różnymi gatunkami ryb. Wędkarze z kół PZW organizują także w ciągu sezonu zawody wędkarskie z udziałem młodzieży. Ma to na celu propagowanie sportu wędkarskiego wśród młodych mieszkańców regionu i pozwala na pozyskiwanie nowych członków do kół wędkarskich, ale również buduje przychyłność wobec działalności Grupy wśród uczestników wspomnianych wydarzeń sportowych, kulturalnych czy społecznych.

Powiązane ryzyka biznesowe

Ryzyka biznesowe, mogące negatywnie wpływać na wyniki i rozwój Grupy ZE PAK SA, a powiązane z obszarem oddziaływania społecznego, bezpośrednio wynikają z charakteru tego oddziaływania (np. wspomniane zachwianie równowagi hydrologicznej, czy hałas). Stanowią one zarówno uciążliwość, jak również mogą być źródłem strat materialnych osób trzecich. Może to prowadzić do sporów ze społecznością i utraty jej przychyłności dla obecnych i przyszłych inwestycji, w tym tzw. społecznego przyzwolenia na działanie. Z jednej strony może powodować to wzrost skarg kierowanych przez ludność do organów administracji, wszczynanie postępowań przeciwko przedsiębiorstwu, a w przypadku potwierdzenia się zarzutów sankcje prawne i finansowe. Nieskuteczny dialog, np. na temat odszkodowań lub wykupu gruntów może również oznaczać procesy cywilne o odszkodowanie. Szczególnym zagrożeniem jest utrata społecznego zaufania i negatywna opinia o zakładzie, jako nierzetelnym inwestorze, która może zdecydowanie utrudnić uzyskanie kolejnych pozwoleń i koncesji (np. na wydobycie węgla brunatnego na nowych terenach lecz również w przypadku wykorzystania posiadanej infrastruktury w celu realizacji inwestycji w obszarze odnawialnych źródeł energii). To z kolei może przełożyć się na większe ryzyko związane z nową inwestycją i mniejszą przychyłnością inwestorów i kredytodawców, a co za tym idzie na trudności w pozyskaniu kapitału.

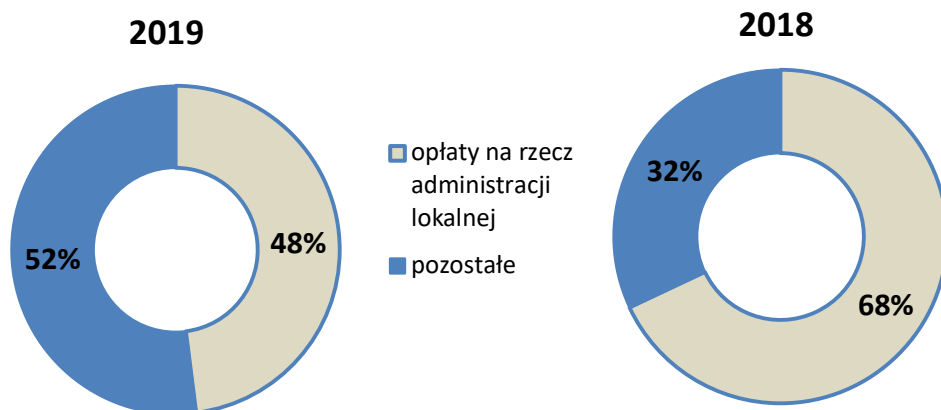
Warto w tym miejscu nadmienić, iż pracownicy zakładów rekrutują się ze społeczności lokalnych. W konsekwencji grupy te nie są rozłączne i wszelkie ewentualne animozje ze społecznością lokalną związane np. z uciążliwościami przekładać się będą pośrednio na kulturę organizacji i atmosferę pracy i na odwrót: wszelkie istotne zdarzenia na linii pracodawca-pracownicy mogą skutkować i skutkują określonymi konsekwencjami w relacjach ze społecznością lokalną. Ten sam człowiek może, bowiem występować w kilku rolach, tj. pracownika, mieszkańca społeczności lokalnej sąsiadującej z zakładem, który wystawiony jest na uciążliwości związane przykładowo z hałasem, jak również być właścicielem nieruchomości, który ubiega się o odszkodowanie lub wykup.

Kluczowe wskaźniki

Tabela 18: Kluczowe wskaźniki w obszarze wpływu społecznego

	2019	2018
Liczba awarii środowiskowych skutkujących poważnymi skażeniami	0	0
Kwota odszkodowań wypłaconych na skutek wyroku sądowego w stosunku do kwoty odszkodowań wypłaconych przez Grupę w wyniku zawartej ugody lub porozumienia	1,0%	2,0%
Łączna kwota zapłaconych podatków i opłat para podatkowych – ogółem	291 mln zł	243,3 mln zł
Łączna kwota zapłaconych podatków i opłat para podatkowych - na rzecz administracji lokalnej	139,5 mln zł	160,4 mln zł

Wykres 15: Procentowy udział podatków i opłat paropodatkowych zapłaconych na rzecz administracji lokalnej w stosunku do łącznej kwoty zapłaconych podatków i opłat paropodatkowych.

11.3. Kwestie pracownicze

Podejście zarządcze

W zakresie zarządzania zasobami ludzkimi w Grupie ZE PAK SA funkcjonują rozwiązania formalne określające relacje między pracodawcą a pracownikami wynikające z przepisów prawa polskiego, m.in. regulaminy pracy wynikające z ustawy – Kodeks pracy, Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy wynikające z ustawy – Kodeks pracy, regulaminy Funduszu Świadczeń Socjalnych wynikające z ustawy o zakładowych funduszach świadczeń socjalnych a w podmiotach nieobjętych postanowieniami Zakładowych Układów Zbiorowych Pracy obowiązują regulaminy wynagrodzenia. W spółkach spełniających ustawowe kryteria działają Rady Pracowników. W spółkach Grupy ZE PAK SA funkcjonują też związki zawodowe. Zarządy ZE PAK SA oraz innych spółek w sprawach określonych w przepisach prawa informują i konsultują decyzje z przedstawicielami pracowników.

Równocześnie, obok rozwiązań sformalizowanych wynikających z określonych przepisów prawa lub przyjętych dobrowolnie (np. procedura rekrutacji), bieżąca działalność operacyjna opiera się o szereg rozwiązań i zwyczajowych form postępowania, które w ocenie zarządzających nie wymagają sztywnego sformalizowania, a jednocześnie gwarantują skuteczne, efektywne i zgodne z normami prawnymi oraz normami współżycia społecznego zarządzanie. Spółki z Grupy przestrzegają przepisów prawa pracy i wymagają właściwego zachowania się pracowników zarówno we wzajemnych relacjach między pracownikami jak i między pracownikami i ich przełożonymi.

Obowiązujące w Spółkach Grupy ZE PAK SA w okresie sprawozdawczym Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy zawierają zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników. Z kolei regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych określa zasady korzystania i finansowania działalności socjalnej i mieszkaniowej na rzecz pracowników i członków ich rodzin. Zapisy obydwu dokumentów są realizowane przez zarządzających, choć jednocześnie w Grupie mają miejsce spory zbiorowe, które podlegają rozwiązywaniu w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. W okresie sprawozdawczym rozpoczęto negocjacje ze związkami zawodowymi w sprawie zawarcia nowych układów zbiorowych pracy dla spółek z Grupy ZE PAK SA.

Z kolei w spółkach istotnych z punktu widzenia generowanych przychodów, ale o bardzo niewielkim zatrudnieniu oraz specyfice pracy, która nie wiąże się z istotnym ryzykiem BHP, takich jak np. PAK – Volt SA (obróć energią elektryczną; biurowy charakter pracy), formalizacja stosunków pracy i związanych z tym procedur jest minimalna i ogranicza się do wymogów prawnych.

Podstawowe aspekty związane z obszarem zarządzania ludźmi zostały też określone w Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020.

BHP

Podobnie jak w przypadku wcześniejszych obszarów najważniejsze kierunki działań w kontekście zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy zostały zdefiniowane w Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej

ZE PAK SA na lata 2017-2020. Równocześnie należy pamiętać o obowiązujących certyfikowanych systemach zarządzania obejmujących swoim zakresem kwestie zarządzania bezpieczeństwem, które obejmują:

- proces produkcji energii elektrycznej i ciepłej wraz ze wszystkimi procesami pomocniczymi, zidentyfikowanymi aspektami środowiskowymi, zagrożeniami oraz wymaganiami prawnymi i innymi (ZE PAK SA - zgodne w wymiarze BHP z PN-N 18001, OHSAS 18001),
- prace w zakresie instalacji, remontów i serwisu urządzeń dla energetyki i przemysłu, usługi budowlane dla przemysłu, zarządzanie inwestycjami w energetyce i przemyśle, a także modernizacje i utrzymanie ruchu układów elektrycznych i automatyki w energetyce (Przedsiębiorstwa Remontowego PAK SERWIS sp. z o.o. - zgodne w wymiarze BHP z PN-N 18001, OHSAS 18001).

Ich celem, tak jak celem Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020, jest minimalizacja poziomu wypadkowości, ze szczególnym uwzględnieniem eliminacji zdarzeń ze skutkiem ciężkim i śmiertelnym oraz podejmowanie działań organizacyjno-technicznych zmierzających do wyeliminowania lub ograniczenia narażenia pracowników na czynniki szkodliwe występujące w środowisku pracy takie jak hałas i zapylenie do poziomu zgodnego z normą. Równocześnie wybrane aspekty zarządcze, wpisujące się w szerszy zakres zarządzania środowiskowego regulowane są przez wewnętrzne regulaminy i zarządzenia.

Wydobycie

Obszar wydobywania jest jedynym z trzech głównych obszarów, w którym nie wdrożono certyfikowanego systemu zarządzania zgodnego z PN-N 18001, OHSAS 18001. Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy odbywa się w oparciu o Zarządzenia Prezesa i Zarządzenia Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego. Zarządzenia dotyczą wszelkich obszarów, które wiążą się z możliwością wystąpienia zagrożeń dla właściwego i bezpiecznego wypełniania przez pracowników swoich służbowych obowiązków. Wśród przykładowych zagadnień regulowanych przez zarządzenia wymienić można: ryzyko zawodowe, które wiąże się z wykonywaną pracą, wykaz prac wymagających szczególnych predyspozycji psychofizycznych, bezpieczeństwo eksploatacji użytkowanego sprzętu, pomoc medyczna, badania okresowe i kontrolne badania lekarskie i wiele innych.

Typowe zagrożenia towarzyszące odkrywkomemu wydobywaniu węgla brunatnego należy podzielić na zagrożenia naturalne i urazowe. Te ostatnie, potencjalnie związane z pracą maszyn, zwłaszcza ich elementów wirujących, choć groźne w skutkach, dzięki działaniom BHP i świadomości pracowników zdarzają się rzadko. W ostatnich latach w praktyce, jeśli dochodziło do wypadków, to były to wypadki lekkie: zwichnięcia, skręcenia i sporadycznie złamania. Jeżeli chodzi o tzw. zagrożenia naturalne, można podzielić je na osuwiskowe (oberwanie skarpy), metanowe (pojawianie się gazu w studniach odwodnieniowych), pożarowe i wodne (związane z: opadami atmosferycznymi, sąsiedztwem naturalnych zbiorników i cieków wodnych lub ciekami wodnymi w wyrobisku).

Jeżeli chodzi o zrealizowane w 2019 roku działania mające na celu poprawę warunków BHP w obszarze wydobywania, zgodnie z przyjętym planem rocznym w PAK KWB Konin SA oraz PAK KWB Adamów SA przeprowadzono remonty kabin operatorów maszyn podstawowych takich jak koparki, zwałowarki (szklenie okien, stolarka okienna, grzejniki, wymiana zamków, naprawa klimatyzacji), co pozwoliło na ograniczenie poziomu hałasu w kabinach. W celu ograniczenia narażenia na hałas pracowników wykonujących prace spawalnicze sukcesywnie zastępuje się spawarki wirowe inwertorowymi. Analogicznie, wymiana foteli dla operatorów maszyn podstawowych pozwoliła zmniejszyć poziom narażenia pracowników na wibracje.

Do poprawy komfortu pracy oraz eliminacji czynników uciążliwych przyczyniły się realizowane w ciągu roku zakupy ubrań przeciwdeszczowych oraz ochraniaczy na buty (tzw. stuptuty). Dokonano wymiany latarek, a także zakupiono nowy sprzęt i elektronarzędzia wraz z wyposażeniem (młoty, wiertarki, szlifierki, klucze udarowe itp.) w celu wyeliminowania ciężkiej pracy fizycznej i poprawy technicznego wyposażenia produkcji, sprzęt ppoż. na maszyny podstawowe oraz urządzenia samohamowane do zabezpieczenia pracy na wysokości. Zamontowano kamery zewnętrzne do obserwacji pojazdów koparek. Przygotowano do zabudowy belki ratunkowe przy wózku kablowym zwałowarki. W celu poprawy bezpieczeństwa warunków pracy w okresie zimowym oraz eliminacji ciężkiej pracy ręcznej zakupiono odśnieżarkę spalinową. Dla eliminacji zagrożeń związanych z porażeniem prądem elektrycznym dokonano zakupu elektronarzędzi akumulatorowych.

Wzdłuż wewnątrzzakładowej drogi technologicznej, po której poruszają się samochody ciężarowe przewożące węgiel, wybudowano betonowy chodnik dla pieszych, eliminując w ten sposób możliwość wypadków komunikacyjnych z udziałem pieszego.

Wytwarzanie

W obszarze wytwarzania w ZE PAK SA, jak już wspomniano, zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy odbywa się w oparciu o zintegrowany system zarządzania zgodny z PN-N 18001, OHSAS 18001. Jednocześnie, działania w obszarze

BHP regulowane są przez zarządzenia Prezesa Zarządu i Wiceprezesa zarządzającego pionem produkcji, odnoszące się do szerszych aspektów, ale obejmujące również kwestie BHP.

Do kluczowych dokumentów i procedur należą też Instrukcje Eksploatacji Urządzeń Energetycznych oraz Instrukcji organizacji prac eksploatacyjnych przy urządzeniach energetycznych w ZE PAK SA stwarzających możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego (są podstawowymi dokumentami, na bazie których prowadzi się bezpieczną eksploatację urządzeń) oraz polecenia służbowe Dyrektora Elektrowni.

Identyfikacja zagrożenia na stanowisku pracy jest elementem działania ZE PAK SA w odniesieniu do wyrobów i usług, które mogą oddziaływać na środowisko pracy. Wyniki identyfikacji zagrożeń są uwzględnione w procesie planowania przy ustalaniu odpowiednich celów w odniesieniu do bezpieczeństwa i higieny pracy. Dla określenia oddziaływania ZE PAK SA na środowisko pracy prowadzi się następujące działania na stanowisku pracy: wstępny przegląd stanowiska; rozpoznanie źródła powstawania zagrożenia; identyfikowanie zagrożenia; kontrolowanie stanowisk pracy. Szacuje się ryzyko zawodowe, które uwzględnia typowe warunki działania, zatrzymania oraz uruchomienia, a także potencjalne i znaczące wpływy towarzyszące uzasadnionym sytuacjom awaryjnym. Określa się zakres badań i pomiarów na stanowiskach pracy, a także analizuje się wyniki pomiarów na stanowiskach pracy.

Prowadzone corocznie analizy wskazują, że remonty, przeprowadzone na przestrzeni lat kolejne modernizacje oraz przede wszystkim wycofanie z eksploatacji starych i budowa nowych urządzeń i instalacji, w tym jednostek wytwórczych, poza poprawą sprawności wytwarzania i obniżeniem negatywnego wpływu na środowisko naturalne, niewątpliwie przyczyniają się do poprawy warunków pracy pracowników. Poprawie ulega też techniczne bezpieczeństwo pracy poprzez eliminację lub ograniczanie zagrożenia dla stanu zdrowia i życia zatrudnionych.

Jeżeli chodzi o ocenę ryzyka zawodowego, czynnikiem powodującym zagrożenie hałasem powyżej najwyższych dopuszczalnych natężeń są elementy takie jak kotły, turbiny, pompy, wentylatory, przenośniki, przekładnie napędowe, silniki, sprzęgła, itp. Systematycznie ogranicza się liczbę narażonych na ten czynnik szkodliwy poprzez podejmowanie działań organizacyjnych i technicznych. Dzięki skuteczności wdrożonych działań korygujących oraz poprzez właściwą organizację prac wyeliminowano przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy jakimi są pyły i hydrazyna. Inną grupą zagrożeń są czynniki niebezpieczne, których oddziaływanie na pracującego może prowadzić do urazów lub śmierci. Są to w szczególności prace szczególnie niebezpieczne oraz prace stwarzające możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego. Najistotniejszymi czynnikami w tej grupie są: wysoka temperatura, wysokie ciśnienie, prąd elektryczny, atmosfera wybuchowa i ruchome elementy maszyn.

Do czynników związanych z uciążliwością pracy zaliczyć należy niedostateczne oświetlenie i zatrudnienie w porze nocnej. Systematycznie ogranicza się liczbę narażonych na te czynniki uciążliwe poprzez podejmowanie działań organizacyjnych i technicznych (modernizacja oświetlenia placu węglowego w Elektrowni Pątnów, wyłączanie wyeksploatowanych urządzeń wytwórczych).

W 2019 roku zrealizowano kilka zadań inwestycyjnych zwiększających poziom bezpieczeństwa i higieny pracy. Zabudowano instalację centralnego odkurzania bloków nr 1-2 w El. Pątnów, która miała na celu utrzymanie czystości i zwiększenie bezpieczeństwa pożarowego oraz zmniejszenie zagrożeń związanych z atmosferą wybuchową podczas wykonywania prac eksploatacyjnych w zakresie obsługi, konserwacji i remontów. Modernizacja oświetlenia placu węglowego w Elektrowni Pątnów miała za zadanie polepszenie aspektów związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy polegających na wyeliminowaniu uciążliwości pracy spowodowanej niedotrzymaniem parametrów oświetlenia stanowisk pracy.

Służba BHP przeprowadza systematyczne kontrole stanowisk pracy oraz przestrzegania przepisów i zasad BHP oraz bierze udział w przeglądzie warunków pracy w ramach działania Komisji BHP ZE PAK SA. Po przeglądzie warunków pracy przeprowadzonym w 2019 roku podjęto działania korygujące mające na celu poprawę warunków pracy i zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy, polegające między innymi na remoncie pomieszczenia DIR, zabudowie barier ochronnych przy skarpie wzdłuż ciągu komunikacyjnego pomiędzy budynkami, odcinaniu z bezpiecznej odległości wodowskazów bezpośrednich walczaka na kotłach 5-6, przeprowadzeniu prób funkcjonalnych instalacji sygnalizacji ostrzegawczej akustycznej i świetlnej przy urządzeniach ciągów technologicznych nawęglania i dokonaniu odbioru zadania inwestycyjnego oraz inne działania wymienione w poleceniu służbowym Dyrektora Elektrowni wydanym po przeglądzie warunków pracy, w którym określone zostały terminy ich realizacji i osoby odpowiedzialne za realizację.

Serwis

W segmencie remontowym (PAK Serwis sp. z o.o.) oceną ryzyka zawodowego na stanowisku pracy objęte są wszystkie stanowiska pracy, zarówno stacjonarne jak i niestacjonarne. Ocenę ryzyka zawodowego przeprowadza się raz na trzy lata oraz zawsze, gdy zgłoszone zostały zmiany na stanowiskach pracy lub gdy wystąpiło zdarzenie wypadkowe. Biuro BHP prowadzi wykazy wszystkich stanowisk podlegających ocenie ryzyka zawodowego.

Przeprowadzana jest również tzw. analiza LMRA (last minute risk analysis). Przed rozpoczęciem zadania pracownicy identyfikują potencjalne zagrożenia na stanowisku pracy i oceniają stopień ryzyka. Zidentyfikowane zostały prace i obszary działania związane ze znaczącymi zagrożeniami. Dla każdego znaczącego zagrożenia ustalony został sposób postępowania i nadzorowania, zapewniający zgodność z wymaganiami prawnymi i innymi dotyczącymi BHP.

Szczególne znaczenie z punktu widzenia bieżącego zarządzania BHP mają następujące procedury:

- „Szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska”,
- „Identyfikacja zagrożeń i ocena ryzyka zawodowego”,
- „Monitorowanie bhp i środowiska”,
- „Poważne awarie”,
- „Organizowanie prac ze znaczącymi zagrożeniami”,
- „Badanie wypadków i chorób zawodowych”.

Corocznie prowadzone analizy wskazują, że najczęstszą przyczyną wypadków w pracach serwisowych jest nieprawidłowe zachowanie się pracowników, tj. niezachowanie należytej ostrożności i koncentracji uwagi na wykonywanej pracy. Z kolei najczęstszą przyczyną zdarzeń potencjalnie wypadkowych jest przede wszystkim niewykonywanie oceny ryzyka przed rozpoczęciem zadania. Podstawowymi czynnikami związanymi z środowiskiem pracy są hałas, promieniowanie optyczne (UV i IR) i pyły, a czynnikiem związanym z uciążliwością pracy, wymuszona pozycja ciała. W ramach profilaktyki powypadkowej zapoznaje się pracowników z okolicznościami wypadków i wskazuje przyczyny mające wpływ na zaistnienie wypadku, przeprowadza dodatkowe instruktaże, przekazuje informacje o wypadkach służbom ZE PAK SA (w tych przypadkach gdzie stwierdzono przyczynę związaną z urządzeniami energetycznymi). Czasem też nakłada się kary porządkowe na osobę nadzoru, w stosunku do której udowodniono nieprzestrzeganie przepisów BHP w związku z zaistniałym wypadkiem. Również po stwierdzeniu nieprzestrzegania instrukcji dotyczących organizowania prac przy urządzeniach i instalacjach energetycznych, osoby nieprzestrzegające zasad kierowane są na komisje egzaminacyjne na ponowne egzaminy sprawdzające kwalifikacje energetyczne „E” i „D”. W minionym okresie dużo nakładu pracy poświęcono na opracowanie instrukcji bezpiecznego wykonania robót przy urządzeniach i instalacjach energetycznych. Pracownicy Biura BHP przeprowadzają kontrole w zakresie przestrzegania przepisów i zasad BHP, w efekcie których w pojedynczych najczęściej przypadkach wydaje się tzw. kartę niezgodności oraz wnioski o nałożenie kary porządkowej. W sporządzonych notatkach służbowych lub protokołach po przeprowadzonych kontrolach rejestrowane są zalecenia najczęściej dotyczące nieporządku na stanowiskach pracy oraz niewłaściwego stanu technicznego środków pracy. Również obowiązek wykonywania inspekcji stanowisk pracy realizują pracownicy nadzoru (starsi mistrzowie i kierownicy), co dokumentują listami kontrolnymi.

Działalność pomocnicza – Utrzymanie ruchu i serwisu

PAK Górnictwo sp. z o.o. zajmuje się obsługą serwisowo-remontową PAK KWB Konin i PAK KWB Adamów, a także sprzątnięciem przemysłowym na terenie ZE PAK. Dodatkową działalnością jest produkcja wody oraz gospodarka odpadami. Spółka w ramach grupy kapitałowej prowadzi zbiórkę odpadów, które następnie przekazuje uprawnionym podmiotom do utylizacji. W spółce zatrudnionych jest około 1800 pracowników, z których znaczna część wykonuje prace w Ruchu Zakładu Górniczego. Około 33 pracowników wykonuje prace przy sprzątnięciu przemysłowym na terenie Elektrowni Pątnów i Konin. Służba BHP prowadzi postępowanie powypadkowe w odniesieniu do każdego wypadku przy pracy, jaki ma miejsce w obszarach działania spółki. Dla każdego wypadku przy pracy sporządzane jest polecenie powypadkowe, na podstawie którego zapoznaje się pracowników z okolicznościami wypadków i wskazuje przyczyny mające wpływ na zaistnienie wypadku, przekazuje informację o wypadkach służbom ZE PAK SA, PAK KWB Konin i PAK KWB Adamów. Dla wszystkich stanowisk została sporządzona ocena ryzyka zawodowego zgodnie z Polską Normą PN-N-18002 w skali pięciostopniowej. Na bieżąco są wykonywane pomiary czynników szkodliwych w środowisku pracy w oparciu o instrukcję nadzoru nad pomiarami czynników w środowisku pracy. Podstawowymi czynnikami szkodliwymi w środowisku pracy jest hałas, wibracja, pyły i w mniejszym stopniu czynniki chemiczne, a czynnikiem związanym z uciążliwością jest praca w porze nocnej. Wyniki pomiarów oraz rejestry znajdują się biurze BHP. Na podstawie badań czynników w środowisku pracy sporządzane są programy organizacyjno-techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na ich negatywny wpływ. Na bieżąco prowadzone są kontrole w zakresie przestrzegania przepisów i zasad BHP. Z każdej kontroli sporządzony jest protokół. Zalecenia pokontrolne zapisane w protokołach realizowane są przez osoby kierownictwa. Na podstawie polecenia służbowego prowadzone są również przeglądy warunków pracy. Zalecenia z takiego przeglądu trafiają do Zarządu spółki. Zalecenia niewymagające nakładów finansowych realizowane są niezwłocznie, natomiast decyzję o realizacji wniosków z przeglądu wymagających nakładów finansowych podejmuje Zarząd Spółki. W 2019 roku spółka uregulowała w szczególności wykaz osób zajmujących się eksploatacją instalacji i sieci. Ponadto spółka wprowadziła do stosowania instrukcje dotyczące urządzeń energetycznych takich jak: instalacji sprężonego powietrza i gazów technicznych, urządzeń ciepłych wraz z sieciami, pras wulkanizacyjnych, pompowni spągowych i stanowisk pompowych, urządzeń elektrotrakcyjnych, a także eksploatacji i bezpiecznego wykonywania prac przy urządzeniach przepompowni. W ostatnim kwartale 2019 roku został przeprowadzony przegląd warunków pracy z którego zalecenia zostaną przekazane na Komisję BHP. Na podstawie

wniosków z przeglądu warunków pracy zostanie opracowany przez każdego dyrektora pionu harmonogram realizacji tych wniosków. Na bieżąco również sporządzane są wewnętrzne akty prawne takie jak zarządzenia, polecenia dotyczące ustaleń organizacyjnych, które w sposób bezpośredni czy tylko pośredni dotyczą zagadnień bhp i ergonomii, tzn. mających wpływ na zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy w spółce. Sporządzane są oraz aktualizowane instrukcje dotyczące wykonywania prac oraz obsługi maszyn, urządzeń i narzędzi, sposobami postępowania z substancjami chemicznymi i ich mieszaninami czy materiałami niebezpiecznymi wraz z zagrożeniami, które w procesie pracy mogą się pojawić oraz sposobami ich uniknięcia czy ograniczenia ich skutków.

Powiązane ryzyka biznesowe

Wśród ryzyk powiązanych z kwestiami pracowniczymi wyróżnić należy kilka kategorii. We wszystkich obszarach funkcjonowania Grupy ZE PAK SA konieczne jest zagwarantowanie zatrudnienia na odpowiednim poziomie, poprzez pozycjonowanie spółek Grupy ZE PAK SA, jako atrakcyjnych pracodawców w regionie. Atrakcyjny poziom wynagrodzeń na tle tych oferowanych przez innych lokalnych pracodawców, pozwalał dotychczas z jednej strony pozyskiwać nowe osoby, z drugiej wiązać ich z firmą, zapobiegając odpływowi wykwalifikowanych pracowników. Jednocześnie jednak toczący się przez wiele lat proces restrukturyzacji, sprawiał, że większość wakatów była zapełniana w oparciu o rekrutację wewnętrzną (w ramach przesunięć między działami i spółkami). Rozwiązanie takie ma jednak pewne wady, tj. brak istotnego dopływu młodych pracowników z zewnątrz. Koncentrowanie się w procesie rekrutacji na osobach już zatrudnionych w spółkach Grupy ZE PAK SA, sprawia, że średnia wieku zatrudnionych rośnie. Starzenie się załogi będzie z kolei przekładać się na wzrost liczby osób przechodzących na emeryturę.

Przeciągające się spory zbiorowe mogą w konsekwencji przekładać się na niepokoje społeczne i zaostrzone relacje ze związkami zawodowymi, co stanowi kolejny czynnik ryzyka. Dlatego dialog z przedstawicielami załogi pozwala na identyfikację potencjalnych źródeł problemów a z drugiej strony daje szansę na rzetelne i kompleksowe przedstawienie ograniczeń w ramach których działają spółki z Grupy ZE PAK SA.

Kolejnym wymiarem ryzyka powiązanego z pracownikami jest ryzyko w aspekcie BHP. Jest ono silnie uzależnione od zagrożeń na konkretnym stanowisku pracy, a wszystkie działania w obszarze zarządzania BHP koncentrują się właśnie na eliminacji lub ograniczeniu zagrożeń oraz na minimalizacji skutków wypadków, jeśli do takich dojdzie.

Jednym z najważniejszych wyzwań, z jakimi będą zmuszone zmierzyć się spółki działające w szeroko rozumianym sektorze energetycznym bazujące na paliwach kopalnych jest transformacja energetyczna, której kierunek wyznaczany jest przez politykę energetyczno-klimatyczną Polski i UE. Transformacja ta będzie wielowymiarowa, oprócz wymiaru technologicznego czy ekonomicznego będzie miała również konkretne skutki społeczne. Regiony, w których znacząca rolę odgrywa przemysł wydobywczy i energetyczny oparty na paliwach kopalnych będą się musiały zmierzyć z niekorzystnymi następstwami zmniejszania roli paliw kopalnych w gospodarce. Jest to o tyle istotne, że to właśnie te konkretne regiony odczuwają skumulowane skutki całego procesu, który ma dotyczyć całej gospodarki. W tym kontekście dużego znaczenia nabiera termin „sprawiedliwej transformacji”, który dopiero od pewnego czasu towarzyszy tematowi związanemu z transformacją energetyczną. Termin ten w założeniu ma definiować taki sposób odchodzenia od paliw kopalnych aby, który jednocześnie nie obciąża nadmiernym ciężarem społeczności związanych z regionami np. górniczymi. Wielkopolska wschodnia jest takim regionem. Spółka aktywnie włączyła się w prace tzw. „Platformy węglowej” czyli struktury na poziomie UE, która ma przygotować ramy programów wsparcia finansowego i organizacyjnego dla regionów związanych z eksploatacją węgla w Europie. W ramach wkładu Spółka opracowała szereg projektów inwestycyjnych z obszaru wytwarzania energii z OZE, magazynowania energii i wytwarzania wodoru, które chce zrealizować przy wykorzystaniu posiadanego potencjału i infrastruktury. Realizacja tych projektów, przy wsparciu preferencyjnych środków z pewnością w jakimś stopniu przyczyniłyby się do zniwelowania niekorzystnych dla regionu skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Kluczowe wskaźniki

Tabela 19: Struktura stanu zatrudnienia na koniec roku według typu umowy (w osobach na koniec kolejnych okresów)

	2019			2018		
	kobiety	mężczyźni	łącznie	kobiety	mężczyźni	łącznie
<i>Według typu umowy</i>						
Umowa o pracę na czas nieokreślony	407	3 955	4 362	462	4279	4741
Umowa o pracę na czas określony	7	181	188	8	337	346

GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN SA
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ W 2019 ROKU

Umowa o pracę na okres próbny	0	17	17	0	9	9
Umowa cywilno-prawna	12	87	99	15	134	149

Wykres 16: Procentowy udział poszczególnych form zatrudnienia według typów umów

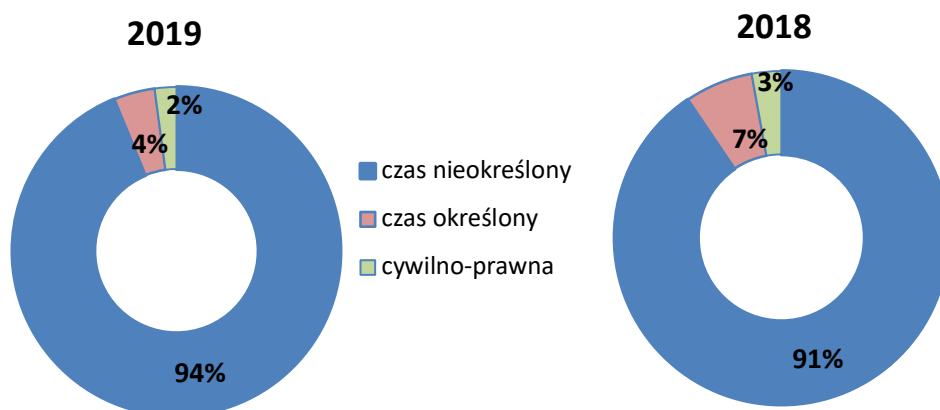

Tabela 20: Struktura stanu zatrudnienia na koniec roku według stanowiska, wykształcenia i wieku (w osobach na koniec kolejnych okresów). Struktura nie obejmuje osób zatrudnionych na podstawie umowy cywilno-prawnej

	2019			2018		
	kobiety	mężczyźni	łącznie	kobiety	mężczyźni	łącznie
<i>Według typu stanowiska</i>						
Stanowiska kierownicze	37	181	218	45	198	243
Stanowiska nie kierownicze	376	3 973	4 349	425	4 427	4 852
<i>Według wykształcenia</i>						
Wyższe (licencjackie, magisterskie, podyplomowe, w stopniu doktora, profesora)	223	883	1 106	281	1 041	1 322
Średnie (liceum, technikum, pomaturalne, policealne)	164	1 591	1 755	156	1 748	1 904
Zawodowe (zasadnicze, nauka zawodu)	19	1 423	1 442	24	1 556	1 580
Podstawowe (podstawowe, gimnazjalne)	8	256	264	9	280	289
<i>Według wieku</i>						
Do 30 lat	15	289	304	26	429	455
Od 31 do 40 lat	61	715	776	69	778	847
Od 41 do 50 lat	116	1 714	1 830	133	1 988	2 121
Powyżej 50 lat	222	1 435	1 657	242	1 430	1 672
Ogółem	414	4 153	4 567	470	4 625	5 095

Wykres 17: Procentowy udział poszczególnych grup wiekowych w strukturze zatrudnienia

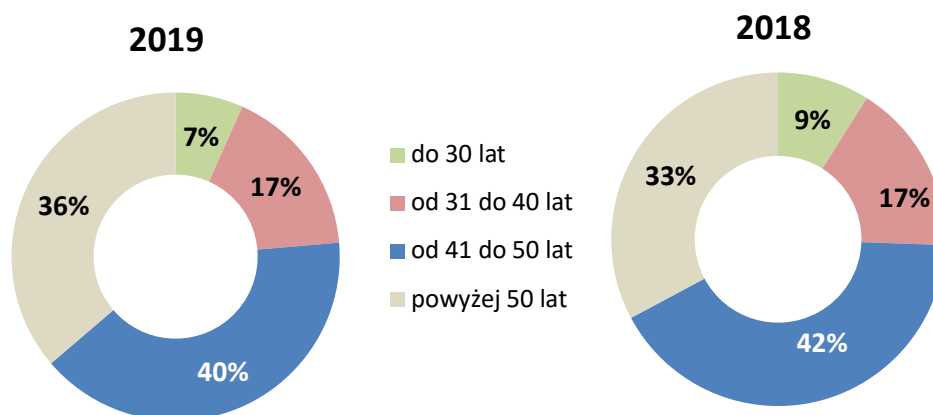

Tabela 21: Osoby nowozatrudnione w ciągu roku (w osobach w danym okresie)

	2019			2018		
	kobiety	mężczyźni	łącznie	kobiety	mężczyźni	łącznie
Do 30 lat	4	23	27	5	111	116
Od 31 do 40 lat	18	28	46	7	45	52
Od 41 do 50 lat	37	55	92	2	41	43
Powyżej 50 lat	83	74	157	0	27	27
Ogółem	142	180	322	14	224	238

Tabela 22: Odejścia z pracy w ciągu roku (w osobach w danym okresie)

	2019			2018		
	kobiety	mężczyźni	łącznie	kobiety	mężczyźni	łącznie
Do 30 lat	8	87	95	5	111	116
Od 31 do 40 lat	22	85	107	9	109	118
Od 41 do 50 lat	44	197	241	11	192	203
Powyżej 50 lat	124	283	407	39	294	333
Ogółem	198	652	850	64	706	770

Tabela 23: Różnorodność w organach Spółki (w osobach na koniec kolejnych okresów)

Liczebność	2019	2018
Zarząd ZE PAK SA:		
– Ogółem	5	5
– Kobiety	0	2
– Mężczyźni	5	3
Rada Nadzorcza ZE PAK SA:		
– Ogółem	8	8

– Kobiety	0	0
– Mężczyźni	8	8

Tabela 24: Wypadki przy pracy

	2019	2018
Ogólna liczba wypadków (poszkodowanych), w tym:	42	53
– lekkich	42	49
– ciężkich	0	3
– śmiertelnych	0	1
Ilość dni straconych	2 079	3 912
Wskaźnik częstości poszkodowanych w wypadkach ogółem (na 1000 ubezpieczonych)	9,7	9,6
Wskaźnik częstości poszkodowanych w wypadkach ciężkich i śmiertelnych (na 1000 ubezpieczonych)	0,293	0,339

Tabela 25: Liczba pracowników narażonych na czynniki szkodliwe dla zdrowia oraz czynniki związane z uciążliwością pracy (w osobach na koniec kolejnych okresów)

	2019	2018
Hałas	197	199
Pył	0	85
Niedostateczne oświetlenie	146	174
Wydatek energetyczny	740	822
Uciążliwość pracy – praca w porze nocnej	1 816	2 087

11.4. Kwestie środowiskowe

Podejście zarządcze

Podobnie jak w przypadku innych obszarów zręby polityki i podejścia zarządczego Grupy ZE PAK SA do kwestii środowiskowych zdefiniowano w Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020. Równocześnie należy pamiętać o obowiązujących certyfikowanych systemach zarządzania obejmujących swoim zakresem kwestie środowiskowe, które obejmują:

- proces produkcji energii elektrycznej i ciepłej wraz ze wszystkimi procesami pomocniczymi, zidentyfikowanymi aspektami środowiskowymi, zagrożeniami oraz wymaganiami prawnymi i innymi (ZE PAK SA),
- prace w zakresie instalacji, remontów i serwisu urządzeń dla energetyki i przemysłu, usługi budowlane dla przemysłu, zarządzanie inwestycjami w energetyce i przemyśle, a także modernizacje i utrzymanie ruchu układów elektrycznych i automatyki w energetyce (Przedsiębiorstwa Remontowego PAK SERWIS sp. z o.o.)

i zawierają w sobie polityki środowiskowe wybranych spółek, za którymi idą konkretne procedury, które są poddawane cyklicznym przeglądom i są optymalizowane. Ich celem, tak jak celem Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020, jest zapewnienie stabilnego i bezpiecznego dla otoczenia procesu wydobywania węgla brunatnego, produkcji energii i przeprowadzania prac serwisowych i modernizacyjnych.

Równocześnie, wybrane aspekty zarządcze, wpisujące się w szerszy zakres zarządzania środowiskowego regulowane są przez wewnętrzne regulaminy i zarządzenia. Często odzwierciedlają one nie tylko obowiązujące w kraju przepisy prawa, ale również konkretne decyzje administracyjne i pozwolenia, czy raporty oddziaływania na środowisko odnoszące się do konkretnego przedsięwzięcia, obiektu lub instalacji. Te ostatnie, czyli raporty oddziaływania na środowisko, a dokładnie zawarty w nich opis przewidywanych działań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, stanowi sam w sobie

obowiązujący punkt odniesienia dla zarządzających poszczególnymi obiektami i instalacjami. Podejście takie jest niezmiernie ważne. Należy sobie, bowiem uświadomić, że nie uniwersalne systemy zarządzania, a właśnie raporty oddziaływania na środowisko, z jednej strony odnoszą się do specyfiki warunków danej inwestycji, z drugiej, w przeciwieństwie do wielu innych rozwiązań proceduralnych, powstają w drodze dialogu i otwartych konsultacji z otoczeniem. Dlatego też rozwiązania minimalizujące oddziaływanie na otoczenie przyrodnicze, wypracowywane są przy udziale interesariuszy (władze samorządowe, administracja, lokalna społeczność, organizacje ekologiczne). Uwzględniają też unikalną specyfikę każdego miejsca, co jest istotne przykładowo w przypadku odkrywek, ponieważ nawet jeśli położone są blisko siebie, to panujące na danym terenie warunki (np. geologiczne, hydrologiczne, położenie siedzib ludzkich) będą, co najwyżej podobne, ale nie identyczne. Dlatego też podejście do zarządzania środowiskowego i do ograniczania negatywnego wpływu na otoczenie przyrodnicze, też może być, co najwyżej podobne, ale nie identyczne.

Punktem wyjścia do polityki i opartych na niej procedurach jest charakter oddziaływania prowadzonej działalności gospodarczej na środowisko naturalne. Z nim wiążą się właśnie określone ryzyka, na które odpowiadają konkretne i wciąż doskonalone procedury i rozwiązania technologiczne. Definiując pokrótce charakter oddziaływania na środowisko, należy podzielić je na wpływ związany z działalnością wydobywczą (wydobycie węgla brunatnego) oraz wytwarzaniem energii. W przypadku kopalni odkrywkowych, podstawowymi aspektami wpływu na środowisko naturalne są:

- oddziaływanie na powierzchnię terenu - odkrywkowe pozyskiwanie kopalni polega na przekształceniu powierzchni terenu; w miejsce pierwotnie użytkowanych gruntów powstają przestrzenne formy terenowe (wzrostki, zwałowiska) oraz infrastruktura im towarzysząca (taśmociągi, drogi transportu, zaplecze),
- oddziaływanie na wody powierzchniowe (m.in. zmniejszenie przepływu w ciekach znajdujących się pod wpływem oddziaływania kopalni oraz zwiększenie przepływu w ciekach na skutek zrzucania do nich wód pochodzących z drenażu podziemnego i powierzchniowego odkrywki),
- oddziaływanie na wody podziemne (powstawanie tzw. leja depresyjnego na skutek odwadniania kopalni odkrywkowych),
- emisja hałasu (maszyny podstawowe związane z eksploatacją nadkładu i jego zwałowaniem, maszyny podstawowe urabiające węgiel, przenośniki węglowe i nadkładowe, transport samochodowy),
- oddziaływanie obiektów kopalni na powietrze atmosferyczne
  - niezorganizowana emisja pyłów: technologiczna (mechaniczna), tj. związana z mechanicznym urabianiem oraz transportem surowca taśmociągami; klimatologiczna, tj. związana z erozją wietrzną pozbawionych roślinności terenów;
  - emisje zorganizowane zanieczyszczeń do powietrza z kotłowni zapewniającej ciepło dla zaplecza socjalnego kopalni),
- wpływ na tereny cenne przyrodniczo (w przypadku, gdy teren cenny przyrodniczo znajduje się w strefie oddziaływania),
- zagrożenia związane z polami elektromagnetycznymi.

W przypadku produkcji energii w elektrowniach konwencjonalnych opalanych węglem należy wyróżnić m.in. następujące aspekty wpływu na środowisko:

- emisje związków towarzyszących spalaniu węgla np. CO₂, SO₂, NO_x,
- emisje pyłów,
- generowanie hałasu (np. na skutek pracy turbin bloków energetycznych),
- generowanie odpadów (w procesie spalania węgla brunatnego i oczyszczania spalin),
- możliwe wycieki oleju, mazutu, kwasów, skutkujące lokalnymi skażeniami środowiska gruntowo-wodnego,
- podgrzanie wód powierzchniowych, jezior (na skutek użycia wód powierzchniowych jezior w procesie chłodzenia),
- wycieki pulpy popiołowej lub wody nadosadowej do środowiska gruntowo-wodnego,
- emisja ścieków przemysłowych,
- emisja pól elektromagnetycznych,
- zagrożenie terrorystyczne, mogące skutkować skażeniem środowiska naturalnego.

W obszarze wydobywania, większość kluczowych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko planowana jest wstępnie już na etapie analiz środowiskowych i tworzenia raportu oddziaływania na środowisko. Obok rozwiązań technicznych i inżynierskich (odpowiednie kształtowanie zwałowiska, planowanie rozwiązań pozwalających minimalizować skutki zakłócenia stosunków wodnych na skutek odwadniania odkrywki, itp.) ściśle określone są normy oddziaływania w poszczególnych aspektach środowiskowych oraz prowadzony jest monitoring przyrodniczy w całym wieloletnim cyklu życia kopalni odkrywkowej oraz monitoring poziomu wód w studniach, ciekach i zbiornikach wodnych, ilości i jakości wód odprowadzanych do odbiorników (wód i do ziemi), zasięgu leja depresji, emisji pyłów, poziom hałasu, itp.

Od strony proceduralnej dość podobnie wygląda sytuacja w obszarze wytwórczym. Istniejące, pracujące od wielu już lat instalacje wytwórcze, były modernizowane i wyposażone w rozwiązania technologiczne związane przede wszystkim z dostosowaniem ich do zaostających się norm środowiskowych. Dzięki modernizacji w ostatnich latach dwóch bloków w elektrowni Pątnów i wcześniejszej budowie bloku w elektrowni Pątnów II, z jednej strony wzrosła w tych elektrowniach sprawność wytwarzania (a tym samym efektywność wykorzystania paliwa) a z drugiej zmniejszyła się emisyjność, m.in. masa CO₂ przypadająca na jednostkę produkowanej energii elektrycznej. Podejście takie pozwoliło również radykalnie ograniczyć emisję do atmosfery szkodliwych tlenków azotu i siarki oraz pyłów. Jednak należy mieć świadomość, że kolejne zaostżanie norm eliminujących emisję czy też zwiększanie opłat z nią związanych ma swoje przełożenie na efektywność ekonomiczną procesu wytwarzania energii w sposób konwencjonalny, z wykorzystaniem paliw kopalnych. Dostosowywanie urządzeń wytwórczych do zaostżanych norm i ponoszenie kosztów związanych z emisją np. CO₂ zwyczajnie może nie być racjonalne z powodów ekonomicznych, wówczas należy podejmować decyzje o wyłączeniu z eksploatacji konkretnych instalacji. W 2018 roku z eksploatacji wyłączona została elektrownia o mocy 600 MW w Adamowie, wraz z końcem 2019 roku wyłączony został blok o mocy 200 MW w elektrowni Pątnów a kolejne dwa o mocy 200 MW każdy planowane są do wyłączenia w połowie 2020 roku. Spółka w swojej działalności uwzględnia rachunek ekonomiczny ale kieruje się też sygnałami płynącymi z otoczenia. Kierunek w jakim kształtowana jest polityka energetyczna Polski i UE zmierza do zmniejszania roli paliw kopalnych w sektorze wytwarzania energii. Wraz ze zmniejszającą się skalą działalności, zmniejsza się także oddziaływanie Spółki na środowisko. Podobnie jak w przypadku obszaru wydobywania kluczowe parametry oddziaływania na środowisko podczas produkcji energii elektrycznej są monitorowane, często w trybie ciągłym. Podobnie sprawdzane są przypadki zgłoszeń o potencjalnych nieprawidłowościach.

Obszar wydobywania

W minionym roku w PAK KWB Adamów SA i PAK KWB Konin SA prowadzono:

- monitoring ilościowy i jakościowy wód podziemnych i powierzchniowych,
- monitoring przyrodniczy, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów cennych przyrodniczo,
- rekultywację techniczną i biologiczną.

W PAK KWB Adamów SA wykonano monitoring wód podziemnych (w sieci piezometrów, studniach gospodarskich i odwodnieniowych), monitoring wód powierzchniowych (w tym badania przepływów w korytach rzek w obszarze oddziaływania) oraz monitoring roślinności w międzywalu rzeki Warty (określając wpływ odkrywki Koźmin na zmienność warunków wodnych i szaty roślinnej obszaru „Natura 2000”). W ramach kompensacji przyrodniczych mających na celu renaturalizację międzywala rzeki Warty wykoszono obszar „wyspy” w widłach rzek Warty i Neru.

W PAK KWB Konin SA wykonano monitoring środowiska wodnego dla odkrywki Tomisławice, Józwin, Drzewca oraz odkrywek gdzie zakończono już eksploatację, tj. Kazimierz i Lubstów. Zgodnie z zapisami decyzji środowiskowej z dnia 7 sierpnia 2007 roku wykonano analizę porównawczą dla przedsięwzięcia pn. „Wydobycie węgla brunatnego ze złoża Tomisławice” dla okresu 2014-2018. Na odkrywce Tomisławice przeprowadzono monitoring ptaków lęgowych na terenie Ostoi Nadgoplańskiej, monitoring siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin. W ramach działań korygujących na terenie Ostoi Nadgoplańskiej wykaszano łąki celem przywrócenia, zachowania bądź poprawy stanu siedlisk z gatunkami roślin chronionych i stworzenia dogodnych warunków do bytowania ptaków i owadów. Na odkrywce Drzewce przeprowadzono monitoring ptaków, monitoring wpływu odkrywki na ptaki wodno-błotne będące przedmiotem ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Dolina Środkowej Warty. W ramach kompensacji przyrodniczych mających na celu odtworzenie siedlisk przyrodniczych zamontowano 15 sztucznych platform pływających dla rybitwy czarnej na starorzeczu i wykonano przepusty pod drogami gruntowymi oraz rowy umożliwiające odtworzenie przepływu wody w Dolinie Środkowej Warty.

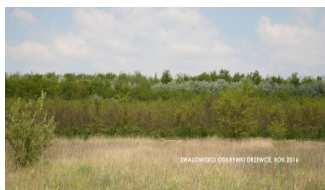
Obszar objęty rekultywacją techniczną i biologiczną

2018

1 641 hektarów

2019

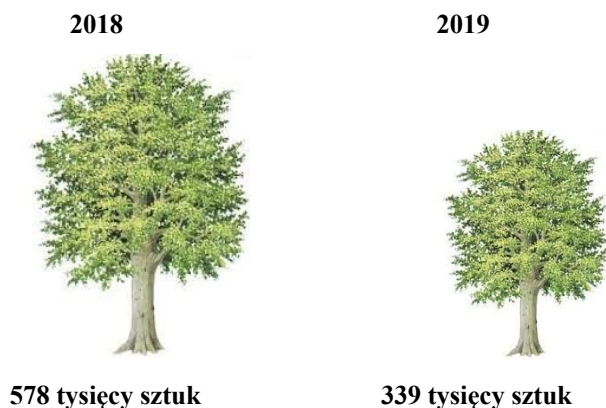

1 951 hektarów

Na terenach gdzie zakończono już eksploatację złóż wykonywana jest rekultywacja techniczna i rekultywacja biologiczna w kierunkach: wodnym, leśnym, rolnym, rekreacyjnym i innym. Przykładowo w 2019 roku przeprowadzono rekultywację techniczną na 170 ha, rekultywację biologiczną na 1781 ha. W ramach rekultywacji biologicznej nasadzono około 339 tysięcy drzew i krzewów. W PAK KWB Adamów SA między innymi prowadzone były prace przy skarpowaniu zbiornika pośredniego Adamów oraz uruchomiono proces uzyskania decyzji o zakończeniu rekultywacji w kierunku wodnym i leśnym na powierzchni ok. 158 ha. W PAK KWB Konin SA między innymi uzyskano decyzję o zakończeniu rekultywacji w kierunku wodnym zalanej części zbiornika wodnego w wyrobisku odkrywki Lubstów o powierzchni ok. 28,7 ha oraz trwa proces odbioru i uzyskania decyzji o zakończeniu rekultywacji w kierunku wodnym zalanej części zbiornika wodnego Kleczew w wyrobisku odkrywki Kazimierz Północ o powierzchni ok. 242 ha.

Ilość nasadzeń drzew i krzewów

Kopalnie były również przedmiotem kontroli ze strony Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu (kontrola wykonania rekultywacji i kontrola wykorzystania Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego w PAK KWB Konin SA i PAK KWB Adamów SA). Organy kontrolne nie stwierdziły uchybień, w związku z czym nie wydano zarządzeń pokontrolnych i nie wymierzono kar pieniężnych.

Odpady

W KWB Adamów i KWB Konin główny strumień wytwarzanych odpadów stanowią: złom żelaza i stali oraz żużle i popioły paleniskowe z zakładowych kotłowni. Dodatkowo w KWB Adamów w znacznych ilościach powstają odpady betonu i gruzu z rozbiórek obiektów budowlanych. Ogółem w 2019 roku wytworzono 4 937,874 Mg odpadów w tym 274,29 Mg odpadów niebezpiecznych. Wytwarzane odpady przekazywane były firmom posiadającym stosowne zezwolenia: na zbieranie odpadów, przetwarzanie, tj. odzysk lub unieszkodliwianie (poza odpadami popiołów i żużli z zakładowych kotłowni, które były wykorzystywane do utwardzania powierzchni terenów, budowy podbudów dróg wewnętrznych i placów).

Obszar wytwarzania

W obszarze wytwarzania działania w 2019 roku koncentrowały się tradycyjnie na aspektach związanych z ochroną powietrza (emisje, imisje), gospodarką wodną i ściekową (monitoring jezior, zagospodarowanie ścieków, gospodarowanie wodą podziemną), gospodarką odpadową, emisją hałasu do środowiska.

Ochrona powietrza: emisje i imisje

W ciągu roku monitorowano wielkości emisji zanieczyszczeń w poszczególnych elektrowniach pod kątem dotrzymania obowiązujących standardów emisyjnych. Prowadzono nadzór nad poprawnością działania systemów pomiarów ciągłych, koordynowano funkcjonowanie procedur (QAL3 – procedury zapewnienia jakości podczas eksploatacji systemów monitorowania emisji spalin w ZE PAK SA zgodnej z PN-EN 14181). Monitorowano, rozliczano i raportowano limity emisji poszczególnych zanieczyszczeń takich jak SO₂, NO_x i pyłu dla elektrowni Pątnów I i elektrowni Konin objętych derogacją PPK (Przejściowy Plan Krajowy). Prowadzono nadzór nad poprawnością działania urządzeń ochronnych redukujących emisję zanieczyszczeń do powietrza. Koordynowano proces produkcji w aspekcie dotrzymania standardów i limitów emisji zanieczyszczeń do powietrza (optymalizacja procesu spalania w elektrowni Pątnów II). Realizowano zadania w ZE PAK SA w ramach PRTR (Krajowy Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń) poprzez pomiary i raportowanie zanieczyszczeń oraz uiszczanie opłat. Wykonywano zobowiązania

finansowe za emisję zanieczyszczeń do powietrza w ramach prowadzonej działalności, tj. opłat środowiskowych i opłat karnych oraz w zakresie raportowania emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Ze względu na wpływ emisji zanieczyszczeń na najbliższe otoczenie prowadzony jest również monitoring czystości powietrza atmosferycznego w rejonie oddziaływania elektrowni Grupy (emisja zanieczyszczeń powietrza). W 2019 roku, nie stwierdzono istotnych różnic pomiędzy poziomami badanych substancji, a ich odpowiednikami mierzonymi przez stacje Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska na terenie Wielkopolski.

W kontekście emisji SO₂, NO_x oraz pyłów miniony rok był dla Grupy poprawny. Porównanie odpowiednich wskaźników można znaleźć na końcu niniejszego rozdziału. Niezależnie od powyżej opisanego zmniejszenia wskaźników emisyjności na jednostkę produkcji istotny jest również fakt, że instalacje wykorzystywane w elektrowniach Pątnów I, Konin i Pątnów II ani razu w minionym roku nie przekroczyły dopuszczalnych poziomów emisji. W tym kontekście należy raczej mówić o sporych rezerwach.

Monitoring jezior

Działalność antropogeniczna przyczyniła się do powstania ekosystemu wodnego charakterystycznego tylko dla podgrzanych jezior konińskich (Gosławskie, Pątnowskie, Ślesińskie, Licheńskie, Wąsowsko-Mikorzyńskie). Jednakże konińskie elektrownie nie traktują jezior tylko jako dostępnego źródła poboru wód do chłodzenia oraz odbiornika wód podgrzanych, ale podejmują działania w celu poprawy ich czystości i w związku z tym prowadzą ciągły monitoring.

Obieg chłodzący elektrowni Pątnów I, Pątnów II i Konin pracuje w zmieniających się w ciągu roku warunkach. Zmienne są następujące parametry:

- ilości wody krążącej w obiegu,
- temperatura wody zrzutowej,
- poziom wody w jeziorach,
- wykorzystanie jezior do chłodzenia (obieg tylko „bliski” lub obieg „daleki”).

Wszystkie wymienione powyżej parametry objęte są stałym monitoringiem. Systematyczna kontrola warunków termicznych w jeziorach i w kanałach obiegu chłodzenia elektrowni Pątnów I i Pątnów II, oraz elektrowni Konin jest prowadzona przez ZE PAK SA na zasadach określonych w pozwoleniu zintegrowanym. Kontrola ta obejmuje:

- pomiary temperatury wody powierzchniowej w 24 punktach ważnych z punktu widzenia ochrony jezior oraz eksploatacji obiegu chłodzenia; pomiary prowadzi się co najmniej raz w miesiącu (w okresie chłodnym) oraz znacznie częściej (nawet codziennie) w okresie letnim (w zależności od wysokości temperatury powietrza),
- ciągły, automatyczny pomiar temperatury wody na ujęciach z jezior Pątnowskiego i Gosławskiego,
- ciągły, automatyczny pomiar temperatury wody na zrzutach z elektrowni.

Na wszystkich obiektach układu chłodzenia założona jest sieć reperów kontrolno-pomiarowych. Pomiary stanów i przepływów wody prowadzone są w celu kontrolowania prawidłowego funkcjonowania całego obiegu chłodzącego. Służą temu m.in. łąty wodowskazowe, zamontowane na kanałach poboru i zrzutu wody oraz na jeziorach. Wahania poziomu wody w jeziorach uzależnione są od szeregu czynników, głównie o naturalnym charakterze. Z kolei możliwość wykorzystywania wody do chłodzenia pracujących bloków uzależniona jest od jej ilości i temperatury. We wszystkich jeziorach i kanałach wchodzących w skład obiegu chłodzącego wykonywany jest też jeden raz na miesiąc monitoring fizyko-chemiczny wody.

Zagospodarowanie ścieków

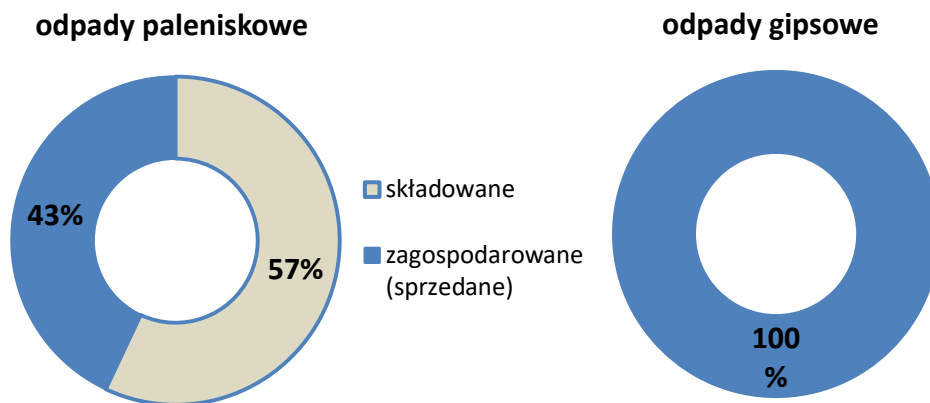
Powstające w elektrowniach ścieki, oczyszczane są w zakładowych oczyszczalniach i po uzyskaniu parametrów zgodnych z obowiązującymi przepisami, odprowadzane do odbiorników. Jednakże od wielu lat, elektrownie zapobiegając zanieczyszczeniu wody w jeziorach, podejmują działania, zmierzające do wykorzystania ścieków w układach wewnętrznych. Tak więc, ścieki z instalacji oczyszczania spalin, ścieki zaolejone z mycia podłóg przemysłowych, ścieki z płukania filtrów ze stacji uzdatniania wody pitnej, używane są do produkcji pulpy popiołowo-żuźlowej, dzięki czemu nie ma potrzeby wykorzystywania w tym celu wody z jezior, jako medium do transportu. Dodatkowo, nie zanieczyszcza się jezior substancjami chemicznymi. Poza tym ścieki z nowoczesnej stacji demineralizacji wody, wykorzystywane są w instalacji odsiarczania spalin do produkcji mleczka wapiennego.

Odpady

W ZE PAK SA główny strumień wytwarzanych odpadów stanowią odpady paleniskowe (popioły) i odpady stałe z wapienych metod odsiarczania gazów odlotowych (gips). Wytwarzane odpady w pierwszej kolejności zagospodarowywane są przez firmy zewnętrzne w ramach odzysku odpadów. Na bazie wytwarzanych popiołów lotnych tworzone są głównie mieszanki do podbudów drogowych i spoiwa drogowe. Natomiast odpady z odsiarczania spalin kierowane są głównie do produkcji wyrobów gipsowych, płyt kartonowo – gipsowych i do cementowni. W roku 2019

wytworzono około 519 tys. ton odpadów paleniskowych (z czego sprzedano ponad 225,2 tysiąca ton) oraz około 202 tys. ton odpadów z wapniowych metod odsiarczania gazów odlotowych (202 tysiące ton zostało sprzedane). Pozostałe ilości wytwarzanych odpadów kierowane są na składowiska odpadów należące do Spółki. Wytwarzane w ZE PAK SA odpady paleniskowe i odpady z odsiarczania spalin spełniają wymagania ochrony środowiska oraz nie zagrażają życiu i zdrowiu ludzi, co zostało potwierdzone badaniami w zakresie właściwości fizykochemicznych, toksykologicznych i ekotoksykologicznych, wykonanymi na potrzeby rejestracji substancji zgodnie z wymogami rozporządzenia REACH.

Wykres 18: Procentowy udział zagospodarowania odpadów wytworzonych w Spółce w 2019 roku

Na składowiskach odpadów zarządzanych przez ZE PAK SA w 2019 roku prowadzony był monitoring jakości wód podziemnych i powierzchniowych oraz wody nadosadowej, z częstotliwością określoną w pozwoleniach zintegrowanych i instrukcjach prowadzenia składowisk odpadów tzn. raz na kwartał. Aktualnie ZE PAK SA posiada 4 składowiska odpadów i na wszystkich w 2019 roku prowadzona była eksploatacja tzn. na:

- składowisku odpadów stałych odkrywką Pątnów (składowisko odpadów obojętnych),
- składowisku odpadów paleniskowych odkrywką Zachodnia wraz z odparownikiem tzw. odkrywką Wschodnią i składowiskiem odpadów stałych (składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne),
- północnym składowisku odpadów paleniskowych odkrywką Pątnów (składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne),
- składowisku odpadów paleniskowych - odkrywką Gosławice wraz z odparownikiem Linowiec (składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne).

Monitoring prowadzono w sieci monitoringu podstawowego i uzupełniającego. Monitoring jakości wód podziemnych wykonywany jest w sieci otworów piezometrycznych zlokalizowanych w sąsiedztwie składowisk odpadów. Jakość badanych wód podziemnych w piezometriach i studniach głębinowych w 2019 roku wahała się w klasach od I do V. Wody nadosadowe występujące na składowiskach (służące do hydrotransportu odpadów paleniskowych) charakteryzowały się wysoką mineralizacją, wysoką przewodnością elektrolityczną, wysokim odczynem pH i twardością całkowitą. Poza tym w ramach prowadzonego monitoringu składowisk odpadów dokonuje się również corocznej oceny stateczności skarp i wielkości osiadania. Większość monitorowanych skarp badanych w 2019 roku okazała się stabilna.

ZE PAK SA prowadzi również na bieżąco rekultywację nieeksploatowanych części składowisk odpadów. W 2019 roku zakończono rekultywację zamkniętej części składowiska odpadów paleniskowych odkrywki Gosławice. Łączna zreakultwowana powierzchnia wyniosła ponad 30,8 ha.

Hałas

W ramach obowiązku monitoringu hałasu emitowanego do środowiska nałożonego pozwoleniami zintegrowanymi dla instalacji spalania paliw ZE PAK SA oraz Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. w roku 2019 wykonano pomiary hałasu z terenu elektrowni Konin oraz elektrowni Pątnów II. Wyniki z przeprowadzonych badań nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych, określonych w pozwoleniach. Z terenu elektrowni Adamów oraz elektrowni Pątnów I pomiarów hałasu nie wykonano, aktualne są wyniki pomiarów z 2018 roku.

Kontrole

W 2019 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Delegatura w Koninie przeprowadził dwie kontrole elektrowni GK PAK: Pątnów I oraz Pątnów II. Zakres wszystkich kontroli obejmował weryfikację przestrzegania przepisów i decyzji administracyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Programy zapobiegania poważnym awariom przemysłowym

W 2019 roku przeprowadzono aktualizację programów zapobiegania poważnym awariom przemysłowym w zakresie rodzaju, ilości i rozmieszczenia substancji niebezpiecznych oraz opisu instalacji technologicznych w elektrowniach. Na podstawie wykonanej aktualizacji ilości substancji niebezpiecznych wyłącznie elektrownia Pątnów I kwalifikuje się obecnie do grupy zakładów zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Pozostałe

W PAK Górnictwo sp. z o.o. ze względu na realizowaną działalność kluczowe znaczenie mają decyzje administracyjne dotyczące m.in. poboru wody oraz zbierania i wytwarzania odpadów. Kwestia poboru wody związana jest z poborem wód podziemnych z utworów kredowych z dwóch studni głębinowych (produkcja wody mineralnej). Innym ważnym aspektem oddziaływania na środowisko jest zbieranie i wytwarzanie odpadów. Chodzi przede wszystkim o odpady wytwarzane w warsztatach serwisowo-naprawczych i serwisowo remontowych, hali regeneracji taśm przenośnikowych, hali napraw elektrowozów oraz w rozlewni wody.

Z kolei istotną z punktu widzenia skali generowanych przychodów spółkę PAK-Volt SA (obróć energią elektryczną; praca biurowa) należy uznać za nieistotną dla obrazu oddziaływania całości Grupy na otoczenie przyrodnicze.

Powiązane ryzyka biznesowe

Poszczególne aspekty oddziaływania na środowisko naturalne, o których mowa powyżej, rodzą określone zagrożenia dla biznesu, uszczuplając jednocześnie zasoby środowiskowe. Każdy z wyżej wymienionych aspektów może w określonych sytuacjach (np. awaria skutkująca skażeniem, czy ponadnormatywne emisje) powodować straty wizerunkowe, konflikty społeczne i utratę społecznego przyzwolenia na działanie, sankcje prawne, nałożenie kar lub inne decyzje, powodujące uszczuplenie zysków, czy w końcu konieczność poniesienia dodatkowych kosztów na ochronę środowiska. W konsekwencji oznaczać to może np. zachwianie stabilności produkcji (konieczność czasowego wyłączenia jakiejś części instalacji produkcyjnej), spadek przychodów (zmniejszenie produkcji) lub wzrost kosztów (np. konieczność usuwania skutków awarii, ale też konieczność ponoszenia dodatkowych opłat i kar związanych z emisją do środowiska, w tym emisją gazów cieplarnianych).

Dlatego też polityka i procedury przyjęte przez Grupę ZE PAK SA koncentrują się, tak jak przyjęto to w Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020, na:

- zapewnieniu mechanizmów i procedur ograniczających do minimum zagrożenia wystąpienia anomalii i odstępstw, skutkujących ponadnormatywnym oddziaływaniem na otoczenie przyrodnicze w procesie wydobywczym lub wytwórczym,
- ograniczaniu do minimum emisji do atmosfery przez optymalne kształtowanie wykorzystania istniejących w Grupie ZE PAK SA mocy wytwórczych i zapewnieniu ograniczenia do minimum ryzyka przekroczeń emisji zanieczyszczeń gazowych do atmosfery.

Warto jednak wspomnieć, że uwarunkowania środowiskowe nakładane na wytwórców konwencjonalnych są coraz bardziej rygorystyczne i należy się spodziewać kontynuacji tego trendu. W tym kontekście należy wspomnieć chociażby o konkluzjach BAT (Best Available Technology), których mają zacząć obowiązywać od 2021 roku. Przepisy dotyczące BAT zastrzegają limity emisji tlenków azotu, tlenków siarki oraz pyłów zawieszonych, które do tej pory uregulowane były dyrektywą o emisjach przemysłowych (IED). Do katalogu tych norm włączono także limity dla związków chloru i metali ciężkich, m.in. dla rtęci. Przed wytwórcami z sektora energetyki konwencjonalnej stawia to duże wyzwania organizacyjne oraz kapitałowe związane z dostosowaniem do nowych przepisów. Jednak trzeba również brać pod uwagę pewne derogacje oraz odstępstwa, które będą przysługiwały wytwórcy w określonych warunkach (np. w związku z pozostałym stosunkowo krótkim okresem eksploatacji nieuzasadniającym ponoszenia niewspółmiernych nakładów).

W kontekście wpływu działalności prowadzonej przez spółki z Grupy ZE PAK SA na środowisko istotne znaczenie ma fakt, że kierunki strategii realizowanej przez Grupę zakładają proces transformacji profilu wytwarzania energii ze źródeł konwencjonalnych w kierunku odnawialnych źródeł energii. Przygotowywane obecnie projekty inwestycyjne zakładają wykorzystanie potencjału rekultywowanych terenów, użytkowanych uprzednio w działalności wydobywczej, w kierunku przygotowania ich pod lokalizację dla farm fotowoltaicznych i wiatrowych. Tak ukierunkowana strategia przyczyni się w przyszłości w znaczący sposób do minimalizacji ryzyk wynikających z wpływu obecnej działalności na środowisko.

Kluczowe wskaźniki

Tabela 26: Emisja CO₂ (mln ton/TWh)

	2019	2018
Emisja CO ₂ w Grupie ZE PAK SA na jednostkę produkcji	1,04	1,07

Wykres 19: Emisja CO₂ w Grupie ZE PAK SA na jednostkę produkcji (mln ton/TWh)

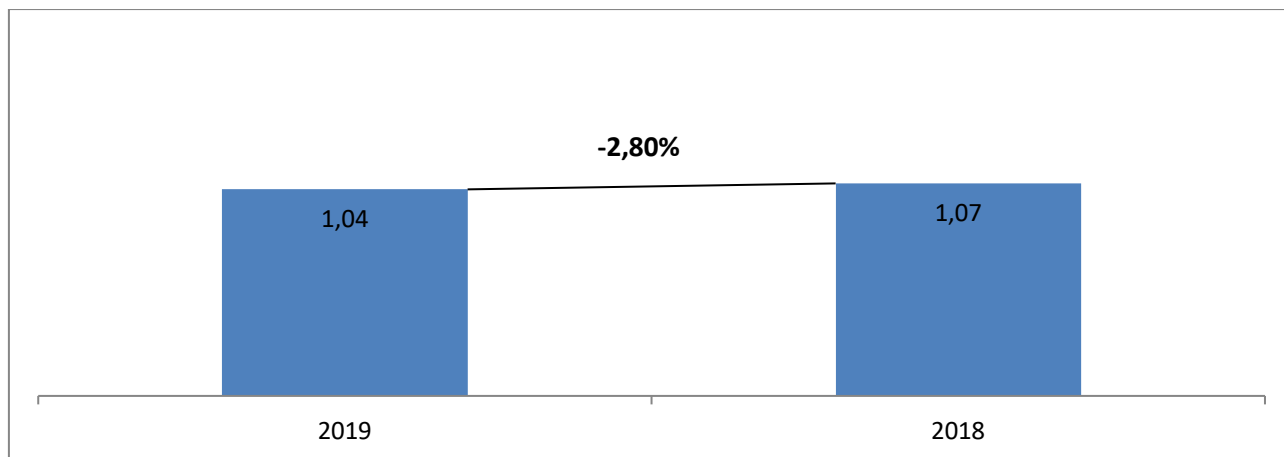

Tabela 27: Emisja SO₂, NO_x i pyłów do atmosfery (tysiące ton/TWh)

	2019	2018
Emisja SO ₂ w Grupie ZE PAK SA na jednostkę produkcji	0,64	0,71
Emisja NO _x w Grupie ZE PAK SA na jednostkę produkcji	1,12	1,20
Emisja pyłów w Grupie ZE PAK SA na jednostkę produkcji	0,11	0,11

Wykres 20: Emisja SO₂, NO_x i pyłów do atmosfery na jednostkę produkcji (tysiące ton/TWh)

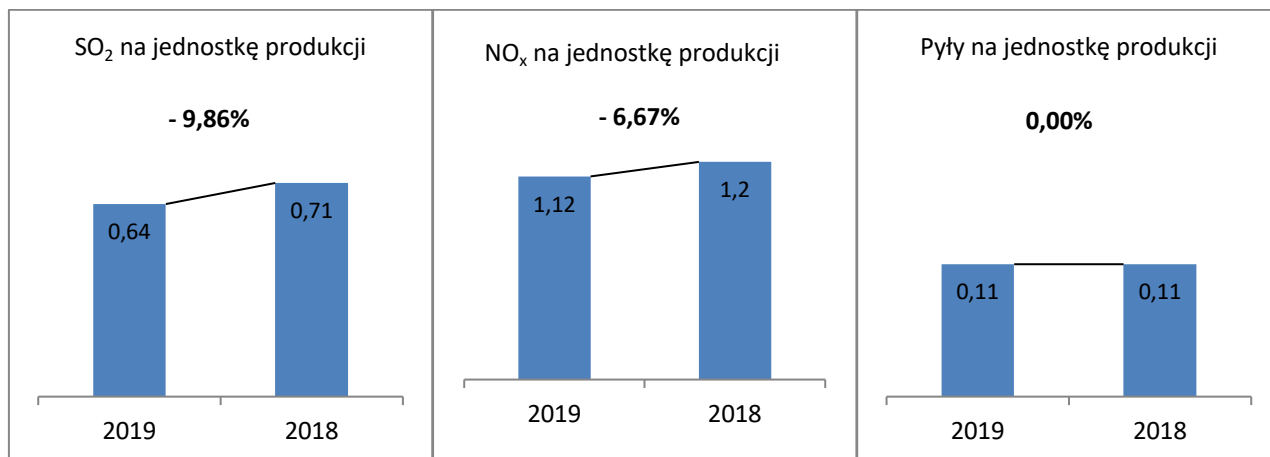

Tabela 28: Naruszenie norm środowiskowych (%)

Wyemitowana ilość wynikająca z przekroczenia norm w stosunku do całkowitej ilości emisji		
	2019	2018
SO ₂	0,00	0,00
NO _x	0,00	0,00
Pyły	0,00	0,00

Tabela 29: Zestawienie wielkości obszarów, na których przeprowadzono rekultywację techniczną i prowadzona jest nadal rekultywacja biologiczna i obsiew oraz terenów, dla których uzyskano decyzję o prawidłowo zakończonej rekultywacji (hektary)

	2019	2018
Rekultywacja techniczna	170	245
Rekultywacja biologiczna (w toku)	1 781	1 396
Rekultywacja biologiczna (zakończona)	32,2	59

Tabela 30: Udział gruntów, dla których uzyskano decyzje o zakończeniu rekultywacji do gruntów wyłączonych z produkcji rolnej i leśnej w kopalniach (%)

	2019	2018
	40	60

11.5. Kwestia poszanowania praw człowieka

Podejście zarządcze

Analizując kwestie związane z poszanowaniem praw człowieka należy wyróżnić dwa kluczowe aspekty związane z poszanowaniem prawa do zrzeszania się i strajku oraz szacunkiem dla niezbywalnych praw jednostki.

Jak już wspomniano wcześniej w spółkach Grupy spełniających ustawowe kryteria działają Rady Pracowników wybrane w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy. Działa też szereg organizacji związkowych funkcjonujących na podstawie ustawy o związkach zawodowych. Zarządy Spółek z Grupy w sprawach określonych w przepisach prawa informują i konsultują decyzje z przedstawicielami pracowników (Rada Pracowników, związki zawodowe). W ocenie zarządzających swoboda zrzeszania się w związkach zawodowych oraz prawa pokrewne są zapewnione.

W wymiarze odnoszącym się do jednostki i zapewnienia jej szacunku, co oznacza poszanowanie dla różnorodności i jednoczesny brak akceptacji dla jakichkolwiek form dyskryminacji, obok poszanowania i egzekwowania regulacji prawnych, które szacunek taki gwarantują (np. Kodeks pracy), w ZE PAK SA został przyjęty Kodeks Etyki. Nie tylko gwarantuje on wyżej wymienione prawa jednostki, ale sam w sobie stanowi narzędzie, pozwalające na rozstrzygnięcie potencjalnych konfliktów. Zawiera mechanizm zarówno rozstrzygnięcia wątpliwości, jak również zgłaszania podejrzeń o potencjalnych zachowaniach łamiących postanowienia Kodeksu Etyki. Warto wspomnieć, że Kodeks Etyki piętnuje również inne zachowania łamiące prawa człowieka, jak na przykład praca dzieci, praca przymusowa, czy praca niewolnicza.

Powiązane ryzyka biznesowe

Brak poszanowania dla praw człowieka, w tym wspomnianego prawa do zrzeszania się i strajku, oznaczałoby nie tylko naruszenie prawa krajowego (i w konsekwencji sankcje), ale mogłoby również prowadzić do niepotrzebnej eskalacji konfliktów na linii pracodawca-pracownicy. Mimo istniejących różnic zdań, objawiających się np. sporem zbiorowym, zarządzający Grupą ZE PAK SA, doceniają rolę związków zawodowych. Teoretyczne zaostrzenie sporów, przy jednoczesnym braku dialogu, może prowadzić do akcji strajkowych i zagrożić stabilności produkcji. Organizacje związkowe, jak i zarządzający, mimo sporów i różnej oceny sytuacji (np. w kategoriach podejścia krótko i długookresowego), są nastawione konstruktywnie i mają świadomość konsekwencji ekonomicznych ewentualnego zachwiania stabilności dostaw energii. Konsekwencje takie mogłyby dotyczyć nie tylko Grupy, ale również systemu energetycznego kraju.

Jeżeli chodzi o ryzyko nieposzanowania praw jednostki, to tego typu przypadki mogą nie tylko narazić Grupę ZE PAK na spory sądowe i konieczność wypłaty odszkodowań, ale są one przede wszystkim realnym zagrożeniem dla kultury organizacji, atmosfery pracy, a tym samym jej efektywności. Wiąże się też z ryzykiem utraty cennych pracowników, czy też, poprzez dyskryminację, niemożliwością pełnego wykorzystania ich potencjału (np. awans osób o niższych kompetencjach, przy jednoczesnym hamowaniu awansu osób dyskryminowanych).

Wszelkie przypadki nieposzanowania praw człowieka w Grupie ZE PAK SA oznaczają też wymierne ryzyko reputacyjne, co z kolei przy eskalacji tego typu zjawisk może wpływać na utratę społecznego przyzwolenia na działanie.

Kluczowe wskaźniki

Tabela 31: Kluczowe wskaźniki w obszarze poszanowania praw człowieka

	2019	2018
Liczba przypadków zgłoszeń o podejrzeniu zachowań nieetycznych w ramach mechanizmów przewidzianych kodeksem etyki dotyczących naruszenia praw jednostki	0	0
Współczynnik uzwiązkowienia	47,05%	47,11%
Liczba sporów, w których organizacje związkowe powołują się na przepisy ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych	6	3
Liczba dni pracy utraconych w związku z akcjami strajkowymi	0	0

11.6. Kwestie związane z przeciwdziałaniem korupcji

Podejście zarządcze

Jednym z celów Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020 jest zapewnienie wysokiej jakości i wciąż doskonalonego systemu zarządzania, który w procesie podejmowania decyzji uwzględniałby ich społeczne i środowiskowe aspekty. Jednym z wymiarów takiego systemu zarządzania są rozwiązania związane z przeciwdziałaniem potencjalnej korupcji i innym nieakceptowalnym nieetycznym zjawiskom. Zagrożenie tego typu zjawiskami zależy m.in. od ekspozycji na ryzyko zachowań korupcyjnych (np. skala realizowanych inwestycji i zamówień), kultury organizacyjnej i wartości etycznych oraz skuteczności systemu kontroli.

Skala zawieranych kontraktów i podejmowanych inwestycji uzależniona jest od czynników innych niż zagrożenie zjawiskami korupcyjnymi. Jest z reguły konsekwencją przyjętej strategii rozwoju, dlatego z punktu widzenia zarządczego w zakresie przeciwdziałania korupcji, należy traktować ją, jako czynnik niezależny. Czym innym jest oczywiście sposób realizacji samych kontraktów, w tym np. sposób doboru, oceny i selekcji dostawców i podwykonawców. Jeżeli chodzi o ich dobór kwestie te regulowane są w Grupie ZE PAK SA w procedurach systemów zarządzania.

Czynnikiem wpływającym na stopień zagrożenia tego typu zjawiskami jest właściwa kultura organizacyjna, tj. kultura oparta o wartości etyczne oraz o takie rozwiązania instytucjonalne, które wyposażają pracowników w narzędzia umożliwiające m.in. określenie, jakie zachowania są uznawane w organizacji za właściwe, a jakie za niewłaściwe. Promowanie wartości etycznych pozwala na rozstrzygnięcie potencjalnych konfliktów interesów, rozstrzygnięcia wątpliwości w tym zakresie, jak również zgłaszanie podejrzeń o potencjalnych zachowaniach nieakceptowalnych, w tym noszących znamiona korupcji. Z tego też powodu, realizując postanowienia Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej ZE PAK SA na lata 2017-2020 Zarząd ZE PAK SA zdecydował się przyjąć w 2017 roku Kodeks Etyki, który w 2020 roku został też przyjęty przez pozostałe spółki z Grupy.

Kolejnym aspektem, na który należy zwrócić uwagę analizując system przeciwdziałania zjawiskom korupcyjnym, jest system kontroli wewnętrznej. „Regulamin Audytu Wewnętrznego Zespołu Elektrowni Pątnów Adamów Konin SA” oraz „Regulamin kontroli wewnętrznej PAK KWB Konin SA” ustalają zasady organizacji i funkcjonowania audytu wewnętrznego, który zapewnia systematyczne oraz metodyczne podejście do oceny i doskonalenia skuteczności procesów zarządzania ryzykiem, kontroli i zarządzania organizacją. Obejmują one badanie i ocenę działań komórek organizacyjnych i spółek Grupy ZE PAK SA pod kątem: gospodarności, legalności, celowości, rzetelności oraz przejrzystości dokumentacji (procesów). Celem działań kontrolnych jest ujawnianie niewykorzystanych rezerw gospodarczych, wykrywanie nieprawidłowości i nadużyć w działalności jednostek organizacyjnych oraz ustalenie przyczyn i skutków stwierdzonych nieprawidłowości oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także opracowanie wniosków i zaleceń pokontrolnych. Wśród nieprawidłowości i nadużyć znajdują się również wszelkie działania mogące nosić znamiona łapownictwa i korupcji.

System kontroli wewnętrznej obejmuje: samokontrolę prawidłowości wykonywania pracy, kontrolę funkcjonalną oraz kontrolę instytucjonalną (realizowaną właśnie przez komórkę audytu wewnętrznego). W ramach kontroli instytucjonalnej, jednostka kontroli wewnętrznej sprawdza działalność organizacji, jako całości, reagując na potrzeby zgłaszane przez Zarząd i Radę Nadzorczą zgodnie z regulaminem kontroli (m.in. dokonuje oceny koordynacji działań między stanowiskami pracy i jednostkami organizacyjnymi, oceny systemu tworzenia oraz obiegu dokumentacji i informacji itp.) z częstotliwością zależną od zidentyfikowanych obszarów ryzyka i poziomu istotności ryzyka, a także od roli kontroli w jego redukowaniu. W tym kontekście, czynności jednostki kontroli wewnętrznej są uzupełnieniem kontroli podstawowej i bieżącego nadzoru i mają na celu ujawnienie słabych stron bądź luk w organizacji i funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej. Kontrole mają charakter planowy (zgodnie z planem rocznym, zatwierdzonym przez Zarząd), doraźny (na polecenie Zarządu lub Rady Nadzorczej) oraz sprawdzający.

Obowiązujące w spółkach Grupy ZE PAK SA procedury zakupowe opisane w systemach zarządzania regulują również kwestie wyboru dostawców. W przypadku obszaru wytwarzania spółka ZE PAK SA wdrożyła Zintegrowany System Zarządzania, w ramach którego w Sektorze 5.3 „Wspomaganie realizacji wyrobu / usługi” obowiązują m.in. dwie procedury 5.3 – 01 „Ocena dostawców” oraz 5.3 – 02 „Identyfikacja i identyfikowalność”. Warunkiem podstawowym przy wyborze dostawców jest to, aby byli to dostawcy specjalistyczni, spełniający uzgodnione warunki techniczne i handlowe oraz gwarantujący 100% wiarygodności dostaw. Dodatkowo dostawcy, których wyroby decydują w sposób bezpośredni o jakości energii elektrycznej i cieplnej, podlegają kwalifikacji na podstawie bieżącej współpracy z dostawcami, kontroli dostaw i okresowej ich oceny między innymi poprzez ich audytowanie jak i również aktualizacje listy kwalifikowanych dostawców. System zarządzania wprowadza też „Arkusze oceny dostawcy”. Obok oczywistych czynników takich jak np. jakość dostaw, poziom i stałość cen oraz warunki płatności, bierze pod uwagę np. terminowość czy posiadanie przez dostawców certyfikowanych systemów zarządzania.

Spółka ZE PAK SA jest odpowiedzialna za dokonywanie zakupów w obszarze wytwarzania energii elektrycznej oraz dla obszaru wydobywania dla PAK KWB Konin i PAK KWB Adamów. Sam proces zakupowy zdefiniowany został w ZE PAK SA przez Regulamin Wyboru Dostawców. Proces ten wspierany jest przez elektroniczną platformę zakupową, która eliminuje pewne zagrożenia, np. uniemożliwia zapoznanie się ze złożonymi już ofertami przed terminem. Tym samym eliminuje ryzyko, że nieuczciwy pracownik przekazałby informacje o ofertach konkurencyjnych dostawcy, który ofertę dopiero opracowuje. Warto zwrócić uwagę na fakt, że w procesie dokonywania zakupów wykorzystuje się opcję aukcji na platformie elektronicznej, która przeprowadzana w czasie rzeczywistym, ogranicza możliwość nieetycznego porozumienia się potencjalnym dostawcą. Co więcej, pracownicy do momentu zamknięcia aukcji nie mają możliwości obserwowania jej przebiegu, tj. ofert składanych przez poszczególnych oferentów. Mogą się z nimi zapoznać dopiero po zamknięciu procesu aukcyjnego.

PAK Górnictwo sp. z o.o. oraz PAK Serwis dokonują zakupów dla obszaru serwisowania w oparciu o własne regulaminy, zbliżone do siebie, jeśli chodzi o kształt samego procesu. Wykorzystują te same narzędzia, w tym tę samą elektroniczną platformę zakupową. W przybliżeniu procedura zakupów inicjowana jest przez komórkę merytoryczną, która zgłasza określoną potrzebę zakupową. Po uzyskaniu stosownych akceptacji uzasadniających przyszły zakup, powoływana jest komisja, która definiuje kryteria zakupowe. Następnie komisja dokonuje oceny zebranych ofert i wskazuje rekomendowanego dostawcę. W dalszym kroku przeprowadzane są negocjacje. Finalnie zaakceptowana oferta kierowana jest do realizacji. Ważne z punktu widzenia transparentności procesu jest to, że informacje o planowanych zakupach (tj. zapytania ofertowe i przetargowe) publikowane są zarówno na elektronicznej platformie zakupowej oraz stronie internetowej, a same zakupy z reguły mają charakter przetargów nieograniczonych.

Jednocześnie wszystkie obszary, w tym również wspomniany obszar zakupów, podlegają kontroli pracowników audytu wewnętrznego, również pod kątem potencjalnego występowania zjawisk o charakterze korupcyjnym. Kontrole mogą mieć charakter kontroli planowych, jak również doraźnych. Pracownicy jednostki kontroli wewnętrznej mają dostęp do wszystkich informacji i sprawozdań niezbędnych do wykonania czynności kontrolnych w sposób rzetelny i obiektywny. Jednocześnie, audytorzy zobowiązani są do bieżącego informowania kierującego audytem o przebiegu audytu i trudnościach napotkanych w toku realizacji zadań kontrolnych. Ocena realizacji celu przeprowadzonej kontroli kierujący audytem prezentuje Zarządowi lub Radzie Nadzorczej. Kontrolujący są uprawnieni do: wstępu i wjazdu do wszystkich obiektów i pomieszczeń kontrolowanej jednostki; wglądu do wszelkich urządzeń rejestrujących i ewidencyjnych, a także planów, sprawozdań, protokołów i notatek służbowych, korespondencji służbowej oraz wszelkich innych dokumentów i materiałów związanych z działalnością kontrolowanej jednostki; okresowego asystowania przy wszelkich czynnościach związanych z działalnością kontrolowanej jednostki; żądania od kierownika i pozostałych pracowników kontrolowanej jednostki udzielania wyjaśnień oraz informacji (ustnych i pisemnych) związanych z przedmiotem kontroli; zwracania się z wnioskiem do kierownika kontrolowanej jednostki o przeprowadzenie we wskazanym terminie częściowej lub całkowitej inwentaryzacji określonych składników majątkowych oraz zlecenie dokonania odpowiednich obliczeń, sporządzenia wykazów, zestawień analitycznych, odpisów, kopii, wyciągów itp.; przyjmowania od pracowników i innych osób oświadczeń w sprawach związanych z działalnością kontrolowanej jednostki; ustalania stanów rzeczywistych w drodze pomiarów, szkiców sytuacyjnych oraz zdjęć fotograficznych i nagrań itp.; dokonywania niezbędnych czynności celem zabezpieczenia dowodów i mienia w

przypadku stwierdzenia nieprawidłowości; występowania do zarządzającego audyt z wnioskiem o powołanie ekspertów i biegłych, w przypadku uzasadnionej potrzeby dokonania ekspertyzy; zwracania się do kierownika kontrolowanej jednostki o zapewnienie wszelkich środków niezbędnych do sprawnego przeprowadzenia kontroli oraz operatywnej realizacji wniosków wynikających z ustaleń kontroli; wykonywania czynności kontrolnych w czasie wybranym przez kontrolującego oraz rozszerzania tematyki kontroli w uzasadnionych przypadkach bez uzyskania dodatkowej zgody zarządzającego kontrolę. Kierownik kontrolowanej jednostki obowiązany jest zapewnić kontrolującemu odpowiednie warunki pracy oraz udzielić wszelkiej pomocy technicznej, niezbędnej do sprawnego przeprowadzenia kontroli.

W przypadku stwierdzenia w toku audytu okoliczności grożących niebezpieczeństwem dla zdrowia i życia ludzkiego, a także okoliczności skutkujących stratami w mieniu, z powodu niegospodarności, niedbalstwa bądź marnotrawstwa lub czynu mającego znamiona przestępstwa, kontrolujący występuje z pisemnym wnioskiem do kierownika kontrolowanej jednostki, który zobowiązany jest do natychmiastowego podjęcia stosownych działań eliminujących powyższe zjawiska. Kontrolujący niezwłocznie powiadamia zarządzającego audyt i zabezpiecza dokumenty oraz przedmioty stanowiące dowody niegospodarności, przestępstwa. Dalej osoba zarządzająca audyt po otrzymaniu opinii prawnej podejmuje decyzję o powiadomieniu organów ścigania.

Równoległe każdy zatrudniony w Grupie ZE PAK SA w przypadku, w którym podejrzewa, że jest świadkiem zachowań nieetycznych, w tym noszących znamiona korupcji, ma nie tylko możliwość, ale też obowiązek zgłoszenia informacji o tym z wykorzystaniem mechanizmów przewidzianych Kodeksem Etyki oraz procedurą zgłaszania naruszeń wdrożoną w ZE PAK w grudniu 2019 roku. Może w tym celu skontaktować się z przełożonym lub z osobą wskazaną przez Zarząd i pełniącą funkcję Rzecznika Etyki. Zgłoszenie takie jest analizowane, a pracownikowi, który przekazał informację, nawet jeśli się ona nie potwierdzi, ale została przekazana w dobrej wierze, nie mogą grozić żadne konsekwencje i będzie on chroniony przed wszelkimi działaniami odwetowymi.

Powiązane ryzyka biznesowe

Ryzyko zachowań korupcyjnych towarzyszy każdemu przedsiębiorstwu, a przypadki podejmowania decyzji przez skorumpowanych pracowników prowadzą m.in. do nieoptymalnych wyborów w procesach zakupowych, tak w rozumieniu zawyżenia ceny, jak również np. niewłaściwej jakości produktów lub usług, nieterminowej dostawy lub wykonania usług, czy też przyzwolenia skorumpowanego pracownika na inne, niewłaściwe zachowanie kontrahenta (np. łamanie przepisów, nierealizowanie napraw gwarancyjnych, itp.). Oczywiście korupcja i łapownictwo mogą przybierać szereg innych form i być związane również z wręczaniem korzyści przez pracowników organizacji urzędnikom za wydanie przychylniej decyzji, itp. W konsekwencji dla organizacji może oznaczać zagrożenia związane z nieuzasadnionym wzrostem kosztów, jak również np. ogromne straty wizerunkowe.

Jednocześnie, z punktu oceny ekspozycji Grupy ZE PAK SA na ryzyko korupcji istotna jest relatywnie niewielka skala zamówień o dużej wartości. W przeciwieństwie do wielu innych wytwórców energii elektrycznej, Grupa ZE PAK SA oparła swój model biznesowy o silnie zintegrowany łańcuch wartości, tj. produkcja energii odbywa się w oparciu o własne zasoby surowcowe. Tym samym zaopatrzenie w surowce następuje wewnątrz organizacji (rozumianej jako grupa kapitałowa), a nie od podmiotów zewnętrznych. Również prace serwisowe w wielu przypadkach wykonywane są przez podmioty z Grupy ZE PAK SA. W konsekwencji zakupy produktów i usług z zewnątrz ograniczane są do minimum, co przyczynia się z kolei do ograniczenia ryzyka, choć oczywiście go nie eliminuje. Ryzyko korupcji może wzrastać w przypadku realizowania istotnych inwestycji (np. budowa lub modernizacja bloków energetycznych lub infrastruktury kopalń odkrywkowych). Niemniej w 2019 roku nie realizowano żadnych dużych inwestycji ani modernizacji.

Kluczowe wskaźniki

Tabela 32: Kluczowe wskaźniki w obszarze związanym z przeciwdziałaniem korupcji

	2019	2018
Liczba przypadków podejrzeń o zachowania korupcyjne zgłoszonych organom ścigania	0	0
Liczba osób skazanych prawomocnym wyrokiem za przestępstwo o charakterze korupcyjnym	0	0

12. POZOSTAŁE INFORMACJE

12.1. Istotne postępowania sądowe

Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA oraz spółki konsolidowane w ramach Grupy nie były w 2019 roku stroną w istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej z wyjątkiem opisanych poniżej.

Postępowanie w sprawie zwrotu nadpłaty podatku akcyzowego

W świetle przepisów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej a w szczególności przepisów art. 21 ust. 5 Dyrektywy energetycznej, w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy horyzontalnej, po dniu 1 stycznia 2006 roku przedmiotem opodatkowania podatkiem akcyzowym jest sprzedaż energii na ostatnim etapie obrotu tzn. sprzedaż przez dystrybutora ostatecznemu odbiorcy (konsumentowi). Nie podlega opodatkowaniu tym podatkiem wcześniejszy etap obrotu, np. między producentem energii elektrycznej, a jej dystrybutorem. W takim przypadku obowiązek podatkowy powstaje w momencie dostawy energii elektrycznej konsumentowi.

Od dnia 1 marca 2009 roku weszła w życie ustawa z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym, zgodnie z którą sprzedaż energii elektrycznej podmiotowi, który nie jest jej odbiorcą końcowym, nie podlega opodatkowaniu akcyzą.

W związku z powyższym ZE PAK SA na podstawie art. 75 § 1, w związku z art. 75 § 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 1997 roku Nr 137, poz. 926, z późniejszymi zmianami) złożyła wnioski o stwierdzenie nadpłaty podatku akcyzowego za lata 2006, 2007, 2008 oraz styczeń i luty 2009 roku na łączną kwotę około 626 mln złotych, uzasadniając to tym, że na podstawie przepisów prawa obowiązującego na terenie Unii Europejskiej oraz orzecznictwa Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, wykonywane przez ZE PAK SA czynności nie podlegają opodatkowaniu podatkiem akcyzowym. Poszczególne wnioski były rozpatrywane na szczeblach: Urzędu Celnego w Kaliszu, Izby Celnej w Poznaniu a także Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego. Z uwagi na stanowisko judykatury przedstawione w trakcie prowadzonych postępowań sądowych, wysokość nadpłaty, o zwrot której wnosi Spółka, uległa ostatecznie zmniejszeniu do kwoty poniesionego uszczerbku, wynikającego ze sporządzonych analiz ekonomicznych, tj. do kwoty około 108 mln złotych.

Ponadto, w związku z wyrokami Sądów Administracyjnych w sprawach innych spółek energetycznych w przedmiocie nadpłaconego podatku akcyzowego oraz uchwałą I GPS 1/11 Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 czerwca 2011 roku (gdzie NSA uznał, że przeniesienie ciężaru podatku w cenie wyłącza możliwość zwrotu nadpłaty), niezależnie od toczącego się postępowania administracyjnego, w dniu 10 lutego 2012 roku Spółka zainicjowała postępowanie na drodze cywilnoprawnej, składając do Sądu Rejonowego Warszawa Śródmieście zawiązanie Skarbu Państwa do próby ugodowej na kwotę 626 406 tysięcy złotych. Do zawarcia ugody nie doszło, gdyż na rozprawie w dniu 16 kwietnia 2012 roku sygnatura akt VI Co 311/12 przedstawiciele Skarbu Państwa nie zgodzili się na ugodę.

Równolegle, oczekując na wyniki postępowań podatkowych w sprawie wcześniej złożonych wniosków o nadpłatę Spółka złożyła na piśmie w dniu 14 września 2012 roku w Izbie Celnej w Poznaniu dodatkowe wyjaśnienia w postaci wyników szczegółowej analizy ekonomicznej, której celem było wykazanie czy Spółka poniosła uszczerbek związany z zapłatą podatku akcyzowego, do którego nie była zobowiązana. Ostatecznie wszystkie wnioski trafiły na wokandę NSA. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania wszystkie sprawy zarówno przed sądami jak i organami podatkowymi zostały już zakończone. Doprecyzowując:

- 22 sprawy za okres styczeń 2006 – listopad 2007 roku – na rozprawach przeprowadzonych w dniach 10 i 11 kwietnia 2018 roku NSA oddalił skargi kasacyjne Spółki w ww. 22 sprawach;
  - postępowanie za listopad 2006 roku zostało zakończone negatywnym wynikiem NSA z dnia 8 grudnia 2011 roku;
  - postępowanie za lipiec 2008 roku - na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2015 roku NSA oddalił skargę kasacyjną Spółki i wskazał, że w pełni podziela stanowisko zajęte przez WSA w Poznaniu w wyroku, od którego została złożona skarga kasacyjna;
  - 14 postępowań za okresy grudzień 2007 – luty 2009 – pismami z dnia 15 października 2019 roku Spółka wycofała skargi kasacyjne w ww. 14 sprawach, albowiem z uwagi na ukształtowaną negatywną linię orzecznictw NSA, Spółka nie widziała szans na uzyskanie pozytywnego rozstrzygnięcia. Tym samym, kierując się racjonalnością, Spółka skierowała wnioski o wycofanie wcześniej złożonych skarg, odzyskując w ten sposób uiszczone wpisy sądowe w kwocie ok. 200 tys. złotych.

Niezależnie od powyższego postępowania ZE PAK SA złożyła skargę na działanie polskich organów do Komisji Europejskiej (dalej: KE) w trybie art. 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W wydanej opinii KE, mogła

zobligować polskie organy podatkowe do wydania korzystnego dla ZE PAK SA rozstrzygnięcia. W dniu 21 marca 2017 roku do ZE PAK SA dotarł „preclosure letter” z KE, w którym to piśmie wstępnie odmówiono słuszności stanowisku ZE PAK SA, dając jednocześnie prawo do ponownego wypowiedzenia się w sprawie, z czego ZE PAK SA skorzystała. W dniu 9 czerwca 2017 roku do KE ponownie zostało wysłane pismo podsumowujące argumentację ZE PAK SA w kwestii zwrotu nadpłaconej akcyzy. Aktualnie ZE PAK SA oczekuje na zajęcie przez KE ostatecznego stanowiska w opisywanej sprawie. W dniu 4 marca 2019 roku Komisja Europejska zajęła ostateczne stanowisko, z którego wynikało, iż nie znajduje ona podstaw do zakwestionowania działań polskich organów podatkowych i sądów.

Tym samym, odpadła ostatnia przesłanka, która miała przyczynić się do uzyskania przez Spółkę pozytywnych rozstrzygnięć przed NSA.

W przypadku Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. postępowanie za wszystkie okresy (jedna sprawa), po negatywnej dla spółki Decyzji Dyrektora IC, trafiło na wokandę WSA. Wspomniana spółka nie dysponuje analizami porównawczymi poniesienia uszczerbku. Dnia 4 listopada 2015 roku w WSA w Poznaniu odbyła się rozprawa. Dnia 18 listopada 2015 roku został ogłoszony negatywny wyrok, od którego spółka w dniu 8 lutego 2016 roku złożyła skargę kasacyjną do NSA. NSA oddalił skargę kasacyjną Spółki na rozprawie przeprowadzonej w dniu 11 kwietnia 2018 roku.

Postępowanie w sprawie decyzji środowiskowej wydanej na rzecz PAK KWB Konin SA dotyczącej złoża węgla brunatnego w Tomisławicach

PAK KWB Konin SA jest stroną postępowań administracyjnych dotyczących decyzji środowiskowej związanej ze złożem węgla brunatnego w Tomisławicach. W dniu 7 sierpnia 2007 roku wójt gminy Wierzbiniek wydał decyzję środowiskową dotyczącą odkrywki węgla brunatnego. W dniu 5 grudnia 2008 roku decyzja ta została zaskarżona przez dziewięć osób fizycznych wspieranych przez fundację Greenpeace z powodu rzekomego rażącego naruszenia przepisów prawa. W dniu 25 marca 2009 roku Samorządowe Kolegium Odwoławcze odmówiło uchylenia decyzji środowiskowej. Powodowie złożyli wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. W dniu 4 maja 2009 roku, po ponownym rozpatrzeniu sprawy, Samorządowe Kolegium Odwoławcze podtrzymało swoje wcześniejsze orzeczenie. Powodowie po raz kolejny złożyli odwołanie od decyzji środowiskowej. W dniu 5 maja 2010 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu orzekł, iż decyzja środowiskowa, na podstawie, której została udzielona koncesja na wydobycie węgla brunatnego ze złoża Tomisławice, w rażący sposób narusza przepisy prawa. PAK KWB Konin SA i Samorządowe Kolegium Odwoławcze złożyły odwołanie od tego wyroku. W dniu 21 marca 2012 roku Naczelny Sąd Administracyjny uchylił zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W dniu 6 listopada 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu ogłosił wyrok uchylający decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 25 marca 2009 roku odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wydanej w dniu 7 sierpnia 2007 roku przez Wójta Gminy Wierzbiniek związanej z eksploatacją przez PAK KWB Konin SA odkrywki węgla brunatnego Tomisławice. W dniu 7 stycznia 2013 roku PAK KWB Konin SA złożyła skargę kasacyjną od opisywanego wyroku.

Po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 października 2014 roku Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną PAK KWB Konin SA od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 6 listopada 2012 roku uchylającego decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Koninie z dnia 25 marca 2009 roku odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wydanej w dniu 7 sierpnia 2007 roku przez Wójta Gminy Wierzbiniek związanej z eksploatacją odkrywki węgla brunatnego Tomisławice.

Oddalenie skargi kasacyjnej PAK KWB Konin SA oznacza, że wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 6 listopada 2012 roku stał się prawomocny, a sprawa dotycząca stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wróciła ponownie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. W dniu 18 stycznia 2019 roku Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Koninie wydało decyzję odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji środowiskowej wydanej w dniu 7 sierpnia 2007 roku przez Wójta Gminy Wierzbiniek związanej z eksploatacją odkrywki węgla brunatnego Tomisławice.

Decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Koninie oznacza tym samym, że decyzja środowiskowa wydana przez Wójta Gminy Wierzbiniek cały czas pozostaje w obrocie prawnym. Decyzja nie jest ostateczna. Stronom przysługuje prawo złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Koninie.

Postępowanie w sprawie decyzji środowiskowej dotyczącej złoża węgla brunatnego w Ościsławie

W dniu 13 marca 2017 roku PAK KWB Konin SA otrzymała decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu („RDOŚ w Poznaniu”) z dnia 10 marca 2017 roku odmawiającą określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia pn.: „Wydobycie węgla brunatnego i kopaliny towarzyszących z Odkrywki Ościsławo”. Decyzja RDOŚ w Poznaniu nie miała charakteru ostatecznej. PAK KWB Konin SA złożyła od wydanej decyzji stosowne odwołanie do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (GDOŚ w Warszawie). W odwołaniu wniesiono o uchylenie zaskarżonego rozstrzygnięcia w całości i określenie uwarunkowań środowiskowych dla realizacji ww. przedsięwzięcia. 30 listopada 2017 roku GDOŚ w Warszawie podjęła decyzję o uchyleniu w całości zaskarżonej

przez PAK KWB Konin SA decyzji RDOŚ w Poznaniu z dnia 10 marca 2017 roku odmawiającej określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia pn.: „Wydobycie węgla brunatnego i kopalini towarzyszących z Odkrywki Ościslowo” i przekazaniu sprawy do ponownego rozpatrzenia przez RDOŚ w Poznaniu.

PAK KWB Konin SA pismem z dnia 18 grudnia 2017 roku wniosła sprzeciw od ww. decyzji GDOŚ w Warszawie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (WSA). W ocenie PAK KWB Konin S.A. istniały podstawy do wydania przez GDOŚ w Warszawie orzeczenia reformatoryjnego, czyli zmiany zaskarżonej decyzji RDOŚ w Poznaniu i merytorycznego rozstrzygnięcia w tej sprawie, a nie skierowania sprawy do ponownego rozpatrzenia. Również uczestnik postępowania przeciwny budowie odkrywki Ościslowo wniósł sprzeciw do WSA od decyzji GDOŚ w Warszawie. Oba sprzeciwy zostały oddalone przez WSA. Wyrok zapadł 1 marca 2018. Dnia 12 kwietnia 2018 roku PAK KWB Konin SA złożyła skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie od wyroku WSA w Warszawie z dnia 1 marca 2018 roku. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 25 września 2018 roku uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie.

21 listopada 2018 roku RDOŚ w Poznaniu wydał zawiadomienie, w którym poinformował strony postępowania, że w związku z prawomocnym wyrokiem WSA w Warszawie z dnia 18 października 2018 roku, przed RDOŚ w Poznaniu nie toczy się postępowanie w przedmiotowej sprawie, a zgromadzony materiał dowodowy przekazany został GDOŚ w Warszawie. 22 listopada 2018 roku GDOŚ w Warszawie wydał zawiadomienie, w którym poinformował, że w związku z uchynieniem przez WSA w Warszawie decyzji GDOŚ z dnia 30 listopada 2017 roku uchylającej decyzje RDOŚ w Poznaniu z dnia 10 marca 2017 roku odmawiającej określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia polegającego na: Wydobywaniu węgla brunatnego i kopalini towarzyszących z odkrywki Ościslowo i przekazującej sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji – Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska ponownie prowadzi postępowanie odwoławcze od powyższej decyzji. 6 marca 2019 roku GDOŚ wezwał PAK KWB Konin SA do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia materiału dowodowego w terminie dwóch miesięcy od otrzymania wezwania. Pismem z dnia 6 grudnia 2019 roku PAK KWB Konin SA wniosła o wydłużenie terminu do dnia 30 czerwca 2020 roku. W dniu 3 stycznia 2020 roku GDOŚ podał do wiadomości publicznej, że w związku z powyższym wyznacza nowy termin załatwienia sprawy na dzień 30 czerwca 2020 roku.

Postępowanie w sprawie wydania decyzji środowiskowej zostało wszczęte 16 września 2015 roku.

Pozostałe sprawy sądowe zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy w punkcie 34.2.

12.2. Istotne osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju

Na dzień niniejszego raportu Spółki z Grupy Kapitałowej ZE PAK SA nie prowadzą prac badawczo-rozwojowych, które miałyby istotne znaczenie dla Grupy. Ponadto w okresie minionego roku Grupa nie dokonała istotnych nakładów finansowych na prace badawczo-rozwojowe.

12.3. Informacja o dokonaniu wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zgodnie z oświadczeniem Rady Nadzorczej, wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego dokonano zgodnie z przepisami, w tym dotyczącymi wyboru i procedury wyboru firmy audytorskiej. Firma audytorska oraz członkowie zespołu wykonującego badanie spełniają warunki do sporządzenia bezstronnego i niezależnego sprawozdania z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z obowiązującymi przepisami, standardami wykonywania zawodu i zasadami etyki zawodowej. Przestrzegane są obowiązujące przepisy związane z rotacją firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta oraz obowiązkowymi okresami karencji. Spółka posiada politykę w zakresie wyboru firmy audytorskiej oraz politykę w zakresie świadczenia na rzecz emitenta przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci dodatkowych usług niebędących badaniem, w tym usług warunkowo zwolnionych z zakazu świadczenia przez firmę audytorską.

12.4. Informacje na temat badania sprawozdania finansowego

Firmą audytorską dokonującą badania sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest PricewaterhouseCoopers Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. Umowa dotycząca badania sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy została zawarta 28 sierpnia 2018 roku na okres 2 lat.

W 2019 roku, do dnia publikacji sprawozdania, wykonywane były przez firmę audytorską uzgodnione procedury związane z weryfikacją wyliczenia kowenantów zapisanych w umowie kredytowej ZE PAK SA.

Informacja na temat wynagrodzenia firmy audytorskiej została przedstawiona w punkcie 36 skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za 2019 rok.

12.5. Prognozy finansowe

Grupa Kapitałowa nie publikowała prognoz finansowych dotyczących 2019 roku i nie będzie przedstawiać również prognozy na 2020 rok.

Wszelkie pozostałe informacje, których ujawnienia wymagają przepisy, a których nie ujawniono w niniejszym sprawozdaniu zarządu z działalności nie dotyczą Grupy.

Konin, dnia 3 kwietnia 2020 roku

PODPISY:

Henryk Sobierajski
Prezes Zarządu

.....

Zygmunt Artwik
Wiceprezes Zarządu

.....

Paweł Markowski
Wiceprezes Zarządu

.....

Paweł Lisowski
Wiceprezes Zarządu

.....

Maciej Nietopiel
Wiceprezes Zarządu

.....